

Bu gecə qonağım nə ay, nə ülkər,
Nə də pəncərəmi döyən yellərdir.
Yolları narahat, sovqatı əsər,
Yuxusuz illərdir, yorğun illərdir.

Ürək danışanda xatiratını,
Duyğularım dönür axan sellərə.
Döyüşən bir ömrün hesabatını
İllər mənə verir, mən də illərə.

Mən ki, yaşamadım kaşanələrdə,
Nəfəsim səngərli dağlarda qalır.
O illər yazdığım təranələrdə,
Bir də saçımdakı ağlarda qalır.

BAKİ - 2016

Azərbaycanın görkəmli şairi Əli Tudənin “Ömrün illəri” adlı bu kitabı sənətkarın çapı nəzərdə tutulmuş 20 cildliyinin 6-cı cildidir. Topluda şairin “Fikirlər”inə şərik olur, “Duyğular”ından ilhamlanır, “Hisslər”indən təsirlənir, “Bakı misraları” ilə fəxr edir, “Azərbaycan torpağı”nı səyahət edib, “Kənd lövhələri”ni gəzir, “Qışda bahar” tapıb, “Nəğməli dəniz”in bəstələrini dinləyərək, “Məhəbbət dünyası”nın sehrinə düşür, “Poema”larına baş vururuq.

Əli Tudə

T 07(16) Ömrün illəri. VI cild. – Bakı, “Azərbaycan” nəşriyyatı, 2016. – 336 s.

T 4804000000–007(16) Sifarişlə
M 670(07)–2016

ƏLİ TUDƏ

Əslən Ərdəbilin Çanaxbulaq kəndindən olan atası Qulu və anası Şahbəyim Şimali Azərbaycana köçmüş və Əli 1924-cü il yanvarın 31-də Bakıda anadan olmuşdur. Atası Qulu neft mədəninə fəhləlik etmiş, sonra isə buruq ustası vəzifəsində yüksəlmişdir. Əli 1 yaşında olarkən atası, 5 yaşında isə anası dünyasını dəyişmişdir. O, nənəsi Qəribin himayəsində böyümüşdür. 150 saylı orta məktəbdə oxumuşdur. Bu dövrdə Bakı Pionerlər Sarayının nəzdində Osman Sarıvəllinin rəhbərlik etdiyi ədəbiyyat dərnişinin fəal üzvü olmuşdur. Artıq 13 yaşında ikən Əlinin ilk şeirləri Heydər Rzazadə imzası ilə "Kommunist", "Yeni yol" qəzetlərində çap olunub, radioda səslənib. 1938-ci ildə həmin ədəbiyyat dərnişinin nəşr etdiyi almanaxda da şeirləri dərc edilib. 1938-ci il repressiya dövründə 7-ci sinifdə oxuyarkən o, Cənubi Azərbaycan mənşəli olduğundan nənəsi ilə birlikdə İrana sürgün edilir. Təhsili yarımçıq qalır. İranda təsərrüfat işləri və fəhləliklə məşğul olaraq ağır həyat tərzini keçirir. Lakin şəxsi mütaliəsi, ədəbiyyata güclü meyli onda yazıb-yaratmaq həvəsini söndürmür. 50 ildən artıq bir müddət ərzində bircə gün belə olsun qələmini yerə qoymayan Əli Tudə dərəli-təpəli bir həyat və yaradıcılıq yolu keçmişdir. 1940-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda

başlanan azadlıq hərəkatına qoşulub silahı və qələmi ilə mübarizə aparır. Milli ruhlu şeirləri ilə xalqı istiqlalə çağırır. 1944-cü ildə "Vətən yolunda" qəzetində Əli Tudə imzası ilə şeirləri çap olunur. 1944–1946-cı illərdə Ərdəbildə çıxan "Ziddi-faşist", "Cövdət" qəzetlərində, ədəbi almanaxlarda, Təbrizdə çıxan "Vətən yolunda", "Azərbaycan" qəzetlərində, "Şəfəq", "Azərbaycan" məcmuələrində, "Şairlər məclisi" almanaxlarında şeirləri müntəzəm çap olunmuşdur. O, "Hizbitudeyi-İran" partiyasının üzvü olur (1944). Bir ildən sonra, 1945-ci il sentyabrın 3-də Təbrizdə yaranan Azərbaycan Demokrat Fırqəsi sıralarına qoşulur. İran xalq partiyası Ərdəbil vilayət komitəsində təbliğatçı (1944–1945), Milli hökumət yarandıqdan sonra Təbrizdə Maarif Nazirliyində tədris şöbəsinin müdiri (1945–1946) işləyir. "Ana dili" kitabının tərtibi və çap olunmasında xüsusi rol oynayır. Sonra isə İran tarixində ilk dəfə olaraq Təbrizdə Milli filarmoniya yaradır, onun ilk və son müdiri olur. Mahal-mahal, kəndbəkənd gəzərək istedadları bu böyük mədəniyyət ocağına cəlb edir. Əli Tudə Cənubi Azərbaycan Demokratik ədəbiyyatının yaradıcılarından biridir. İctimai-siyasi fəaliyyəti ilə bərabər şair öz qələminin qüdrətindən inqilabın nailiyyətlərinin qorunub saxlanması üçün ustalıqla istifadə edir. Yaradıcılığını, yüksək əqidəsini, mütərəqqi fikirlərini mübarizə yollarında məşələ çevirən Əliyə Təbrizin "Şairlər məclisi"ndə müdriklər tərəfindən Tudə, yəni Xalq təxəllüsü verilir. Milli hökumət onu ali mükafat "21 Azər" medalıyla təltif edir. O vaxt şairin cəmi 22 yaşı var idi və ilk şeirlər kitabı da çap ərəfəsində idi.

Lakin tale burda da öz qəddar hökmünü verdi. Bu xoş günlər, azadlıq və səadət uzun çəkmədi. Min bir əzabla, qanlar bahasına qurulmuş Milli hökuməti İran dövləti beşikdəcə boğdu. Şairin üsyankar ruhlu şeirlər kitabı mətbəədəcə yandırıldı. Tutulduğu anda məhkəməsiz-filansız qətlə yetirilməsi barədə şahın fərmanı verildi. Şair mübarizəni davam etdirmək və qayıtmaq məqsədilə öz məsləkdaşları ilə bir daha Vətəndən Vətənə mühacirət etmək məcburiyyətində qaldı. 1946-cı il dekabrın 12-də sərhəddə yazdığı "Mən nə gətirdim" şeiri Cənubi Azərbaycan mühacir ədəbiyyatının ilk nümunəsi oldu. O taydan gələn qardaş-bacılarımızın manifestinə, həyat məramına dönməyən bu şeir tez bir zamanda dillər əzbərinə çevrildi.

Milli demokratik hökumət irtica qüvvələri tərəfindən boğulduqdan sonra Bakıya mühacirət zamanı "Ədəbiyyat qəzeti" redaksiyasında ədəbi işçi vəzifəsində işləyir. Ona ali təhsil almaq imkanı yaranır. BDU-nun filologiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirir (1947–1952). 1958-ci ildən Azərbaycan və SSRİ Yazıçılar İttifaqının üzvü. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında redaktor, Ali Partiya Məktəbində müdavim, "Azərbaycan" qəzetində (Azərbaycan demokratik fırqəsinin orqanı) ədəbi-şöbə müdiri olur (1952–1962). Sonra bütün həyatını bədii yaradıcılığa həsr edir. Ümumittifaq tədbirlərində, Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti ongünlüyündə, Tbilisidə SSRİ Yazıçılar İttifaqının plenumunda və s. iştirak etmişdir. "21 Azər" (1946), "Əməkdə fərqlənməyə görə" (1959) medalları ilə mükafatlandırılmışdır. Azərbaycan Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri

Fərmanı ilə təltif olunmuşdur (1984). Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin İdarə Heyətinin üzvü seçilmişdir (1960-cı ildən). Əmək veteranı (1986), Əməkdar incəsənət xadimi (1987). 50 poemanın, 40-a yaxın kitabın müəllifidir. Əsərləri özbək, qırğız, hind, ukrayna, rus, ingilis və s. dillərə tərcümə olunmuşdur. Əli Tudə ömrü boyu siyasi mühacir olaraq qaldı. Sovet pasportu daşımadı. Bir çox yüksək titul və mükafatlardan məhrum oldu.

1996-cı il fevralın 26-da Bakıda vəfat etmişdir. Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur.

REDAKTORDAN

Hər bir insan öz ömrünü yaşayır. Öz həyatını, öz taleyini. Ömürlər də, talelər də müxtəlif olur. Bir-birinə bənzəmir. Hardasa oxşar olsa da, fərqli olur. Bəm-başqa. Yaşadığı dövrə, zamana, diyara görə. Arzusuna, əqidəsinə, işinə görə.

Şair ömrü, şair taleyi isə, ümumiyyətlə, heç kimə bənzəmir. Əsl şair özü üçün yox, xalqı üçün, əhatəsində olan insanlar, onların gələcəyi, xoşbəxtliyi naminə yaşayır və bu məramla da yazıb-yaradır. Əli Tudə kimi... Bu yolda hansı çətinliklər, məhrumiyyətlər, əzablara qatlaşdığını bir özü bilir, bir də Allah.

22 yaşlı Əli Tudə 1946-cı il dekabrın 12-də Arazı keçib bu taya adlayanda tezliklə öz yurduna qayıtmaq arzusu ilə yaşayırdı. Dilində məşhur “Mən nə gətirdim” şeirinin ilk, “Mən öz qardaşıma mehman gələndə” misrasını pıçıldaya-pıçıldaya. Bəli! O bu taya, Şimali Azərbaycana qısa müddətə gəlmək fikrində idi. Lakin, atalar demişkən: “Sən saydığını say, gör fələk nə sayır”. Fələk isə bütöv bir ömrü, bir insan ömrünün illərini saydı, saydı...

Bəs bu ömrün illəri necə keçdi? Düzdür, bu illər tək ayrılıq, həsrət, vüsəl diləyindən ibarət olmadı. Ağır, qayğılı, çətin də oldu, sevincli, toy-büsatlı, fərəhli də. Bu illər hədəf getmədi. Cild-cild kitablar, poeziya nümunələri, böyük yaradıcılıq yarandı. Ümumxalq məhəbbəti, hörmət qazanıldı bu illərdə.

Əli Tudə ömrünün illəri keşməkeşli, rəngarəng, əsl yaradıcı insanın illəridir. O, elə şairdir ki, tərcümeyi-halı var. Həyatı özü iri həcmli, maraqlı bir romandır.

Şimali Azərbaycana pənah gətirən Əli Tudə ömrünün sonu-
nadək siyasi mühacir kimi yaşadı. Qəribədir deyim, ya dəhşət-
dir deyim, bilmirəm. Ancaq çox təzadlı bir haldır öz vətəninə
siyasi mühacir kimi yaşamaq. Öz xalqının içində siyasi mühacir
kimi yaşamaq. Çox ağır, çox əzablıdır. Səbəbi də budur ki, xal-
qı bölmüşdülər. Yarısı Sovetin tərkibində idi, yarısı İranın.
Onunla bu taya keçən şair və yazıçıların bir qismi Sovet paspor-
tu almaqla, Sovet dövlətinin imtiyazlarından istifadə etdilər. İrəli
çəkildilər. Adları yuxarı başda yazıldı. Yerli ədiblər kimi titul-
lar, fəxri adlar da aldılar. Əli Tudə isə bunu etmədi. Sovet
pasportu almadı. Bu isə onun qarşısında müəyyən orqanlar
tərəfindən qadağalar yaranmasına səbəb oldu. Belə ki, kitabları-
nın həcmi kiçildir, plana çətinliklə salınır, yazıları qəzet və
jurnallarda ona layiq olmayan səhifələrdə dərc edilir, adı
məqalələrdə, elmi işlərdə, qurultaylarda, hesabatlarda çəkilmir,
(aydın məsələdir ki, yerli yazıçılara üstünlük verilirdi.) mükafat-
lardan, titullardan məhrum olurdu.

Ancaq onun titulları da, qazancı da kitablarının tez bir
zamanda əhali tərəfindən alınması, oxunması, şeirlərinin, yazı-
larının insanlar tərəfindən sevilməsi, xalqın yaradıcılığına olan
məhəbbəti idi. Bunu nəinki yerli adamlar, hətta Cənubda
yaşayan soydaşlarımızdan, Avropadakı azərbaycanlılardan gələn
məktublar deyir. Bunu xaricdə yaşayan ədəbiyyatsevər azərbay-
canlıların Bakıya gələrkən onunla olan görüşləri, haqqında
yazılan məqalələr, yazılar, həsr olunan şeirlər deyir.

Aydındır ki, hər bir insan özü öz ömür yolunu seçir. Amalı-
nı, əqidəsini təyin edir. Ömrünün illərini bildiyi kimi yaşayır.
Əsas odur ki, halal, təmiz, başıuca bir ömür yaşayasan. Yazdıq-
ların adına, qələminə layiq ola. Qiyməti isə zaman özü verəcək.
Gec, ya tez. Əsas odur ki, ömrün illəri boş keçməyə. Mənalı,
layiqli, şərəfli keçə. Nəsə deyib gedəsən. Zəngin, sanballı, bö-
yük bir yaradıcılıq qoyub gedəsən. Əli Tudə kimi!

CƏSARƏT

Neçə əziyyətdən, neçə müşküldən
Sanma uzaqlaşıb qorxar cəsarət.
Xeyr, hər sədası gələr könüldən,
Dünyaya mərdliklə baxar cəsarət.

Nüşabə qızıdır, Babək oğludur,
Möhtəşəm, dilavər, kövrək oğludur...
Hələ də xalqına gərək oğludur,
Adıyla dağları yıxar cəsarət.

O gəzər baharın nəsimi təki,
Uf deməz soyulsa Nəsimi təki...
Bütün zülmərin qənimi təki
Düşmənlə döyüşə çıxar cəsarət.

Ömrün yollarında fəlakət olsa,
Dağıntı, təhlükə, məşəqqət olsa,
Fəqət bir könüldə cəsarət olsa,
Könüldən-könülə axar cəsarət.

Bu dünya qaralsa sıldırım kimi,
Ümid şamı sönməz qığılcım kimi,
Qırmızı köynəkli ildırım kimi
Yerdə də, göydə də çaxar cəsarət.

Qırar zindanların buxovlarını,
Yatırar dünyanın alovlarını...
Sellərin-suların cilovlarını
Dəmir əlləriylə yığar cəsarət.

O, daim çarpışar ədalət deyə,
Əmniyyət, mürüvvət, həqiqət deyə,
Bütün yer üzünə səadət deyə,
Ölümlə savaşa qalxar cəsarət.

O üzməz dayazda, cumar dərinə,
Hər vaxt arxalanar alın tərinə.
Günəşin özünü orden yerinə
Düşünün üstünə taxar cəsarət.

1973.

HÖRMƏT

Nəcib anaların dünya şöhrəti
Gözəllik, etibar, qismət olubdur.
Yoxsul ataların böyük sərvəti
Dosta-aşınaya hörmət olubdur.

Sənətkara hörmət, qonağa hörmət
Bu yurdda ən gözəl adət deyilmi?
İnsanlar içində ən nadir nemət
Mehriban baxışlı hörmət deyilmi?

Hörmət təbəssümlə dolassın gərək,
Təmənnadan kənar, minnətdən uzaq.
Boş yuvaya bənzər sinədə ürək
Məhəbbətdən ayrı, hörmətdən uzaq.

İnsanlar ayrı da yaşaya bilər,
Hörmət qarşılıqlı yaşamalıdır!
İnsanlar qəzəb də daşıya bilər,
Hörmət səmimiyyət daşılmalıdır!

Hörmət toz-torpaqlı bir ruzgar kimi
İnsanı nə yorar, nə də qocaldar.
Hörmət min şaxəli bir çinar kimi
İnsanı yer üstədən göyə ucaldar.

Bir dost qollarıyla qucaqlananda
Söz tapmaz deməyə, kövrələr hörmət.
Fəqət bir ədayla ayaqlananda,
Nifrət qılıncına çevrilər hörmət...

1971.

İSMƏT

Bir zaman ürəyi böyük analar
Kədərli dolaşib, xiffətli olub.
Kişi iradəli müdrik analar
Əzablı, dözümlü, həsrətli olub.

Min ağrı duysa da zərif canında,
Möhnət dizlərini əyə bilməyib.
Ömür yoldaşına qonaq yanında
İki kəlmə sözü deyə bilməyib.

El-oba sevinib bayram içində,
Yerdə də, göydə də ulduzlar yanıb.
Bəzisi qadına adam içində
Ucadan gülməyi qəbahət sanıb.

Neçə övlad alıb hər qanadına
Qayğısını çəkib, fikrə dalıbdır.
Özgənin yanında öz övladına
Fikrini göz-qaşla başa salıbdır.

İsti sinəsində neçə diləyi
Gizlicə-gizlicə pardaxlanıbdır.
Sirrini açmayıb... ömür çiçəyi
Ayaqlar altında ayaqlanıbdır.

Neçə qəhrəmana o gözəl xilqət
Doyunca süd verib öz döşlərilə.
Evlər kölgəsilə bəzənib... Fəqət
Dünya muzeyləri əl işlərilə.

Unudub nə üçün doğulduğunu,
Qadını sadəcə övrət sanıblar.
İztirab içində boğulduğunu
Böyük nəzakətlə “ismət” sanıblar.

O “ismət” qadının ayaqlarında
Səhər də, axşam da qandala dönüb.
O “ismət” qadının dodaqlarında
Cavabı gizlənmiş suala dönüb.

İndisə elə qız, elə gəlin var,
Dağ üstə dağ qoyur öz zəhmətilə.
İndisə işindən elə əmin var,
Dillərdə dolaşır öz şöhrətilə.

O öz zəhmətilə yaradır nemət,
Günəşli sabaha inamla baxır.
Ancaq hünərindən gedəndə söhbət,
Üzündən-gözündən narın tər axır.

Kürsüdən qürurla danışan zaman
Salon vəcdə gəlir hərarətindən.
Ürəyi ilhamla alısan zaman
Yanağı allanır xəcalətindən.

Deyirəm, günəşsiz səhərə bənzər
Dilsiz, cəsarətsiz, hünərsiz ismət.
Deyirəm insansız şəhərə bənzər
Nəğməsiz, sevgisiz, zəfərsiz ismət.

1973.

İNAD

Həyatda hər fikrə inad göstərmək
İnsanlar içində heç yaxşı deyil.
Hər yerdə, hər işdə irad göstərmək
Bir insan ömrünün naxışı deyil.

Ancaq bu dünyanın qolları üstə
İnadın öz səsi, öz yeri vardır.
Həyatın dolanbac yolları üstə
Öz andı, öz eşqi, öz sirri vardır.

Qüdrətin, hünərin, fikrin, səbatın,
Sevginin, şəfqətin təkanıdır o.
Arabir tufana düşən həyatın
Möhkəm əllərdəki sükanıdır o.

Bəlkə üfüqlərdə qızıl səhəri
Oyadan özü də inaddır elə.
Bəlkə neçə-neçə böyük zəfəri
Yaradan özü də inaddır elə.

Səni üzləşdirir min-min yürüşlə,
Qanada bənzəyir, qola bənzəyir.
Yox, yox, inad ki var, qəti döyüşlə
Zəfər arasında yola bənzəyir.

İnad təkcə yaşlı böyükdə deyil,
Hələ dil açmayan körpədə də var.
İnad təkcə bəyaz köpükdə deyil,
Sahili gəmirən ləpədə də var.

Görürsən arabir dil açır inad,
Yeri döyəcləyən küləkdə dinir.
Nə yorulur inad, nə qaçır inad,
Sünbüldə danışır, çiçəkdə dinir.

İnadı yanğılı yargan içində
Qayada qaynayan bulaqda axtar.
İnadı qılınclı tufan içində
Yolu işıqladan çıraqda axtar.

Bəzən söz-söhbətli sakit baxış da
Sənin gözlərinə baxır inadla.
Bəzən ağ buluddan yağın yağış da
Torpağın üstünə yağır inadla.

Sən inadcılığı dağ qüdrətilə
Neçə oddan götür, atəşdən öyrən.
İlin hər vaxtında öz vüsətilə
Dünyanı isidən günəşdən öyrən.

Qurtarmaz inadın söhbəti-sözü,
O istər yurd sala, kanallar çəkə.
Deyirəm anamız dünyanın özü
Böyük bir inadla yaranıb bəlkə?

Deyirəm həqiqət döyüşlərində
Əgər olmasaydı inadım mənim,
Nə qədər azadlıq yürüşlərində
Sükutla keçərdi həyatım mənim.

Günəşli ömrümün söz sarayına
Öz vaxtından qabaq düşərdi qürub.
Düşmən gülləsinə, yad harayına
Ya nişan olardım, ya da ki, məğlub.

İnad pərvazlanmış qanadlar kimi
Küləkdə çırpınar, qarda döyülər.
Döyüşdə bərkimiş poladlar kimi
Həyatda nə sınar, nə də əyilər.

Səhərdən səhərə məni sən apar,
Ay inadım mənim, inadım mənim!
Zəfərdən zəfərə məni sən apar,
Ay poladım mənim, poladım mənim!

1973.

TƏVAZÖ

Nə ürəyə girər bir qılıq kimi,
Nə də qadasını alar təvazö.
Köksü ilham dolu bir aşiq kimi
Ləyaqət nəğməsi çalar təvazö.

Düşər zirvələrin soraqlarına,
Qayalar yırılar ayaqlarına...
Bir tərif dəydimi qulaqlarına,
Başını aşağı salar təvazö.

Yazar bürküdə də ölkəsi haqda,
Düşünməz bir yarpaq kölgəsi haqda,
Özünü unudub, özgəsi haqda
Doğma tək xəyalə dalar təvazö.

Təvazö nə umsa, insandan umar,
Qəhmərdən, köməkdən, həyəndan umar,
Ülfətdən, qayğıdan, vicdandan umar,
Təmkinlə kamala dolar təvazö.

Kim görə bilməsə ülvyyəti,
Susar, üzə deməz şikayəti...
Duyar nəğmələşən əzəməti,
Sahilsiz bir ümman olar təvazö.

O insana bəzək, həyata növraq
Nə xalı istəyər, nə də çilçıraq...
Adi palazdan da yan keçsə ancaq
Düşüb quru yerdə qalar təvazö...

1986.

İNANMA

Ay dost! Bəzən gülən, bəzən ağlayan
Min şəkilə düşən üzə inanma!
Kiçik bəbəyində həm kin saxlayan,
Həm rəğbət gəzdirən gözə inanma!

Nəzmin bir yeri var, şeirin bir yeri,
Sənsə qarışdırma mis ilə zəri...
Sənət meyarıyla oxu hər şeiri,
Ürəkdən gəlməyən sözə inanma!

Səfər et! Yolları ovcuna yığ sən,
Xəyal qonmadığı zirvəyə çıx sən,
Mehriban günəşin əlini sıx sən,
Dərinə düşməyən izə inanma!

Səni susuzluğun ayaqdan salsa,
Ümidin bir sısqa bulağa qalsa,
Yanğınlı bir düzdə parıltı olsa,
Bil ki, o ilğımdır, düzə inanma!

Başına ələnən qarda donsən da,
Könlündə bir isti ocaq ansən da,
Hər qızaran rəngi şölə sansən da,
Səni isitməyən közə inanma!

Hər şeyə qadirdir mübariz insan,
Bəşərin çiyində yüksəlir cahan...
Cilovlu qasırğa, yüyənli tufan
Aləmə salsa da lərzə, inanma!

1978.

QORXU

Tək kiçik ürəyə soxulmaz ancaq,
Böyük ürəyi də bürüyər qorxu.
Alovlu sinəyə doldurar sazaq,
Ürəkdən boğaza yeriylər qorxu.

Dincəlməz, ovsuna salınca mərdi,
Gecə həsrət qoyar balınca mərdi.
Öndə addımlayar, dalınca mərdi
Uçrumdan-uçruma sürüyər qorxu.

Gah rişxəndlə büzər dodaqlarını,
Gah təşvişlə şəklər qulaqlarını.
Qarşıdan, arxadan bıçaqlarını
Cana, şirin cana dirəyər qorxu.

İşıq həsrətilə bəşər yananda,
Nə çıxar bir solğun ölkər yananda?
Göydə ulduz-ulduz hünər yananda
Yerdə bulud-bulud əriylər qorxu.

– Döyüşə qalx! – desə cəsarət sənə,
Yaxın düşə bilməz əsarət sənə.
Yol açar günəşli ülvyyəti sənə,
Qaranlıq dərəyə yürüyər qorxu.

Cürət nəğmə deyər turaclar kimi,
Tələşi rədd edər xəraclar kimi...
İçini qurd yeyən ağaclar kimi
Ürəkdə qorxudan çürüyər qorxu.

Harda gözəl arzu, dərin duyğu var,
Daha nə şübhə var, nə də qorxu var!
Görsə ki, inama ciddi qayğı var,
Düşdüyü yerdəcə kiryər qorxu.

Titrək əllərinə bel alar, düzü,
Öz təbiətindən utanar özü...
Yox! Laybalay qarı, qatbaqat közü
Yolunun üstündən kürüyər qorxu...

1978.

YAXŞILAR

Sanma yaxşı adam yoxdur dünyada,
Sənin hər dərdini bilər yaxşılar.
Bəli! Yaxşı adam çoxdur dünyada,
Ağlasan, gözünü silər yaxşılar.

Sevdiyin dilbərlə görüşə çıxsan,
Bağçaya, talaya, örüşə çıxsan,
Məhəbbət yolunda döyüşə çıxsan,
Səninçin uğurlar bilər yaxşılar.

Bir an da incitməz bir özgəsini,
Sənə bağışlayar öz sevgisini...
Hələ lazım gəlsə, son tikəsini
Yalnız sənin ilə bölər yaxşılar.

Ömür yollarında tufana düşsən,
Nisgilə, qüssəyə, hicrana düşsən,
Kömək hanı deyə gümana düşsən,
Bil ki, harayına gələr yaxşılar.

Sən həyat bağında bəhər qazansan,
Gecəylə döyüşdə səhər qazansan,
Dastanlar bəzəyi zəfər qazansan,
Səninlə birlikdə gülər yaxşılar.

Sən böyük arzulu bir insan olsan,
Sadə insanlara mehriban olsan,
Cəbhələr fəth edən qəhrəman olsan,
Başına çiçəklər ələr yaxşılar.

1969.

XOŞ GƏLİR MƏNƏ

Dünya gül nəfəsli yaza dönsə də,
Bu Vətən torpağı xoş gəlir mənə.
Kül altda sonuncu közü sönsə də,
Babamın ocağı xoş gəlir mənə.

Ulduzlar taxtına qalxdıqca insan,
Ayağı altında kiçilir cahan...
Ömrümdə neçə yer görsəm də inan,
Arazın qırağı xoş gəlir mənə.

Şəhəri qaldırıb şirin yuxudan,
Nədir Xəzərdəki dalğa axıdan?
Xəzridir! Saçımı vurub dağdan
Xəzrinin darağı xoş gəlir mənə.

Günəş uzaqsa da od torpağından,
Yerə şəfəq tökür öz qaynağından.
Fəqət günəşin də al yanağından
İnqilab bayrağı xoş gəlir mənə.

Dövlətli olsa da ana təbiət,
Arana-yaylağa versə də zinət,
Başqadır gözümdə yaşayan heyrət,
İnsanın növrəgi xoş gəlir mənə.

1970.

MINNƏTDAR OL SƏN!

Dost! Ömrün günəşi, ömrün qürubu
Bir lalə yanağa minnətdar ol sən!
Dünyada ilk dəfə sevgi məktubu –
Yazdığın varağa minnətdar ol sən!

Külək pəncərəni döysə sazaqda,
Göz qırpan ulduzlar qalsa uzaqda,
Ürəyin sıxılsa tənha otaqda,
Bir əziz qonağa minnətdar ol sən!

Yolun itib-batsa zülmət içində,
Yorğunluq, təhlükə, zillət içində,
İnsan! İnsan! – Deyə həsrət içində –
Qımışan mayağa minnətdar ol sən!

Baharda daşına dirsək qoyduğun,
Yaşıl çəməninə çörək qoyduğun,
Hər qarış yerinə ürək qoyduğun
Bir güllü yaylağa minnətdar ol sən!

Yayda hərərətdən bulud alıssa,
Kimsəsiz səhrada sükut alıssa,
Su deyən dilində umud alıssa,
Nəğməli bulağa minnətdar ol sən!

Payızda bağından bar götürəndə,
Gilənar, şaftalı, nar götürəndə,
Sərvət götürəndə, var götürəndə,
Şaxəli budağa minnətdar ol sən!

Qışda kirpiyinə ağ qrov qonsa,
Şaxtadan göyərən əllərin donsa,
Könlün isitməkçin od-alov ansa,
Bir yanar ocağa minnətdar ol sən!

Bilmirəm neçədir yaşın, a dostum,
Uğurlu görünsün qarşın, a dostum,
Buluda dəysə də başın, a dostum,
Bu ana torpağa minnətdar ol sən!

1965.

FƏRQ

Vətən! Təkcə alovun var
Daşla daşın arasında?
Yox! Otuz cür plovun var
Aşla aşın arasında.

Demə quru çatır ocaq,
Yaş da oda yanır nahaq...
Oddan parlaq fərqi tapaq
Yaşla-yaşın arasında.

Qaş var, ağır kədər əyir,
Qaş var, uzun fikir düyür,
Təfavütü gözə dəyir
Qaşla qaşın arasında.

Yaşlılar var, saçlar parlaq,
Biri şəvə, biri dümağ...
Baxsan heyrət doğar ancaq
Yaşla yaşın arasında...

Qış var, şəpə dizə çıxır,
Qış var, günəş düzə çıxır,
Neçə təzad üzə çıxır
Qışla qışın arasında.

Quş var, gözəl görkəmi var,
Quş var, nəğmə aləmi var,
Hüsnün yazan qələmi var
Quşla quşun arasında.

Daş var, qalır torpaqlarda,
Daş var, yanır barmaqlarda,
Fərqi bilir uşaqlar da
Daşla daşın arasında.

Vətən! Sənsən sözə şöhrət,
Baş xəzinə, zəka sərvət...
Fikirlərdə fərq var fəqət
Başla başın arasında.

1986.

GƏTİRİN

Biri dost niyyətilə ayaq bassa bu yurda,
Bu torpağın duzunu-çörəyini gətirin!
Nəhəng bir süfrə salın öz əlinizlə burda,
Ocaqların sonuncu xörəyini gətirin!

Könlüm azad dövrənə, şən həyatı istəyir,
El toyu, el məclisi, el büsatı istəyir...
Məharətlə səslənən bir bayatı istəyir,
Muğandan xan çobanın tütəyini gətirin!

Daş-kəsəkli yollarda xəstələnsəm bir zaman,
Neçə-neçə ürəkdə düyün bağlasa güman...
Mənə gərək deyildir nə dəva, nə də dərman,
Savalanın bir dəstə çiçəyini gətirin!

Dünyada yetişsə də neçə əvəzim mənim,
Bir günlük də soyumaz yazmaq həvəsim mənim.
Od yağdıran bürküdə yansa nəfəsim mənim,
Təbrizin ətir dolu küləyini gətirin!

Hazıram azadlığın keşiyində durmağa,
Nəğmələr deyə-deyə dənizləri yormağa...
Keşməkeşli dünyada qandalları qırmağa
Koroğlunun bükülməz biləyini gətirin!

Mən ki, öyrənməmişəm dar gündə ağlamağa,
Susaraq yas tutmağa, ya matəm saxlamağa...
Yaralansam döyüşdə, yaramı bağlamağa
Səriyyənin yadigar örpəyini gətirin!

Yeni həyat qurmağa yaranmışam mən ancaq,
Gərək öz əllərimlə dəyişsin ana torpaq...
Qaranlığı yarmağa nə məşəl, nə də çıraq,
Səttarxanın alovlu ürəyini gətirin!

1971.

SÜFRƏ

Neçə qonaq gəlsə Azərbaycana
Ən dadlı çörəyi süfrəyə gələr.
Yaxın-uzaq gəlsə Azərbaycana
Ən tamlı xörəyi süfrəyə gələr.

Bu günəş bayraqlı, ulduz çətirli,
Əziz qonağını sanar xətirli...
Ləçəyi şəfəqli, şahi ətirli,
Təzə-təz çiçəyi süfrəyə gələr.

Şəffaf gözlərilə baxan şanlarda,
Hər gözünə bir bağ sığan şanlarda,
Şəfti damla-damla axan şanlarda
Ətirli pətəyi süfrəyə gələr.

Gözlər qamaşdıran nar şölələlər,
Sanarsan yangısı var, şölələlər,
Ağ süfrə olsa da qar, şölələlər
Almanın göyçəyi süfrəyə gələr.

Torpaq bərəkətli, bostan məlhəmli,
Bahar tərəvətli, payız şəbnəmli,
Nur saçan dilimi hilal görkəmli,
Naxışlı gərməyi* süfrəyə gələr.

Daim insanlığa hörmətlə dolu,
Qeyrətlə, qüdrətlə, cürətlə dolu,
Ülfətlə, şəfqətlə, hikmətlə dolu
Qardaşlıq diləyi süfrəyə gələr.

Süfrə güllər açar bağça-bağ kimi,
Yanar büllur şamlı çilçirəq kimi...
Hər dilbər guşədən bir növraq kimi
Dünyanın bəzəyi süfrəyə gələr.

İsti alın təri içib bar olan,
Gözəllik, iftixar, şöhrət, var olan,
Sənətdə tərənə, dildə car olan,
Zəhmətkeş əməyi süfrəyə gələr.

1984.

* Bostan bitkisidir.

QONAQ

Qonaq əziz olar! Ləziz xörəklər
Qonaqsız süfrədə ləzzətdən düşər.
Gözləri yol çəkən əlvən çiçəklər
Təravətlə dolu dәмətdən düşər.

Qonaq dilləndirər lal ilhamları,
Ulduz-ulduz yanar qış axşamları...
Qonaq qabağında ev adamları
Elə çalışar ki, taqətdən düşər.

Axı, babalardan qalmışdır adət,
Hər yerdə, hər zaman qonağa hörmət!
Ancaq bir mənzildə o, uzun müddət
Məskən salıb qalsa, hörmətdən düşər.

1990.

ƏBƏDİ QONAQ TƏKİ

Sanma yaranandan mənim millətim
Dindardır, avamdır, ocaqpərəstdir.
Yox! Yox! İtaətə qənim millətim
Ana torpağında qonaqpərəstdir!

Ata övladına: pulsuz-parasız
Qonağı sevmişik, sən də sev – deyib.
Doğulduğun yurdda qonaq-qarasız
Susuz dəyirmandır sanki ev – deyib.

Bu söz milyon dəfə səslənib bəlkə,
Ataların fikri necə dərinidir!
Qonaqla birlikdə yeyilən tikə
Daha ləzzətlidir, daha şirindir.

Ancaq öz nəfəsi, öz gəlişiyə
Deyirlər qonaq da müxtəlif olur.
Öz zövqü, öz hissi, öz gülüşüylə
Qonaq da ya kobud, ya zərif olur.

Qonaq o deyil ki, sözüylə birgə
Paxıllıq, nadanlıq, qeybət gətirə.
Yox! Qonaq odur ki, özüylə birgə
Sevinc, mehribanlıq, hikmət gətirə.

Qonaq o deyil ki, sədaqəti də
Ötəri görünə soyuq tost kimi.
Yox! Qonaq odur ki, məhəbbəti də
Sənin xatirində qala dost kimi.

Belə bir qonağın qabağında sən
Səxavətlə dolu ürəyini aç!
Gətir nəyin varsa, tabağında sən
Eşqini, sirrini, diləyini aç!

Həyat sevincimiz qalxsə da göyə,
Biz də bu dünyada qonaq kimiyik.
Fəqət özümüz də bilmirik niyə
Həm yanan, həm sönən ıraq kimiyik.

Vətən də sevərək öz övladını
Yaxşı nəyi varsa, bizə veribdir.
O hər duyğusunu, hər muradını
Ürəyə, beyinə, gözə veribdir.

Deyirəm nə qədər çalışsaq da biz,
Vətənin borcundan çıxma bilmərik.
Uçub ulduzlara qarışsaq da biz,
Vətəndən yüksəyə qalxa bilmərik.

Deyirəm şöhrətdən uzaq düşsək də,
Təki məhəbbətdən uzaq olmayaq.
Bu dünya evinə qonaq düşsək də,
Bu vətən mülkündə qonaq olmayaq.

Zamanın amansız tufanlarında
Sönsək də işıqlı bir çıraq təki,
Vətənin məhəbbət dastanlarında
Yaşayaq əbədi bir qonaq təki!..

1973.

DƏQİQƏ

Zaman narın gözlü ələklər kimi
Dəqiqə üstündən ələr dəqiqə.
Hansı cığırısı küləklər kimi
Ya açar, ya da ki, silər dəqiqə.

Cahanda təzadlı təbiətilə,
Həyatda inadkar qətiyyətilə,
Dövranda öteri səltənətilə
Nələr edə bilməz, nələr dəqiqə?

Kim deyir tarixə nişansız köçər,
Öz qısa ömrünü illərlə ölçər.
Döyüş meydanında haçan and içər,
Andının qədrini bilər dəqiqə.

Ləpiri dayazdır, nəfəsi dərin,
Baxışı qaynardır, duyğusu sərin...
Ayırmaq istəsə, qiymətli dürrün
Özünü min yerə bölər dəqiqə.

Məhəbbət ürəyin oduyla qızar,
Hicrana uğrasa, taleyə yozar,
Bir göz qırpımında hökmünü yazar,
Sevgiyə uğurlar dilər dəqiqə.

Həqiqət adından danışmaz yalan,
Nəsildən-nəsilə icrasız qalan,
Dünya görmüşləri xəyala salan
İşin öhdəsindən gələr dəqiqə.

1988.

ÇATMAZ

Yol var, açılsa da bir kəndir kimi,
Eniylə bir geniş meydana çatmaz.
Çay var, uzansa da bir zəncir kimi,
Boyuyula bir dərin ümmana çatmaz.

Keçir zirvələrdən bulud karvanı,
Mətahı daşlaşmış sükut karvanı...
Min güman, fərziyyə, umud karvanı
Bir həqiqət yüklü karvana çatmaz.

Hər başda atsa da bir sovruc külək,
Hər gözdə açsa da bir oyuq külək,
Min iti, min çılğın, min soyuq külək
Bir şimşək qılınclı tufana çatmaz.

Neməti olsa da baharın yağış,
Özünü yusa da ağ qarın yağış,
Min sakit, min sısqı, min narın yağış
Bir gümüş nəğməli leysana çatmaz.

Var aran nəğməsi, yaylaq nəğməsi,
Dinir quş nəğməsi, yarpaq nəğməsi,
Min dəniz nəğməsi, bulaq nəğməsi
Bir insan nəfəsli dastana çatmaz.

Nə çoxdur cahanın uçan quşları,
Narahat gözləri mərcan quşları,
Min nəğmə bəsatı açan quşları
Bir ülvyyə qıylı tərana çatmaz.

Dəniz çalxandıqca dərdi ərیدər,
Qaya sahillərə qoşun yeridər,
Qartal göz yaşını mehlə kiridər,
Dözümdə təmkinli insana çatmaz.

Cahanda min hasar, min səd yükü var,
Həm qayğı, həm kədər, həm dərd yükü var.
Nə qədər ya yumşaq, ya sərt yükü var,
Siqlətdə bir kövrək hicrana çatmaz.

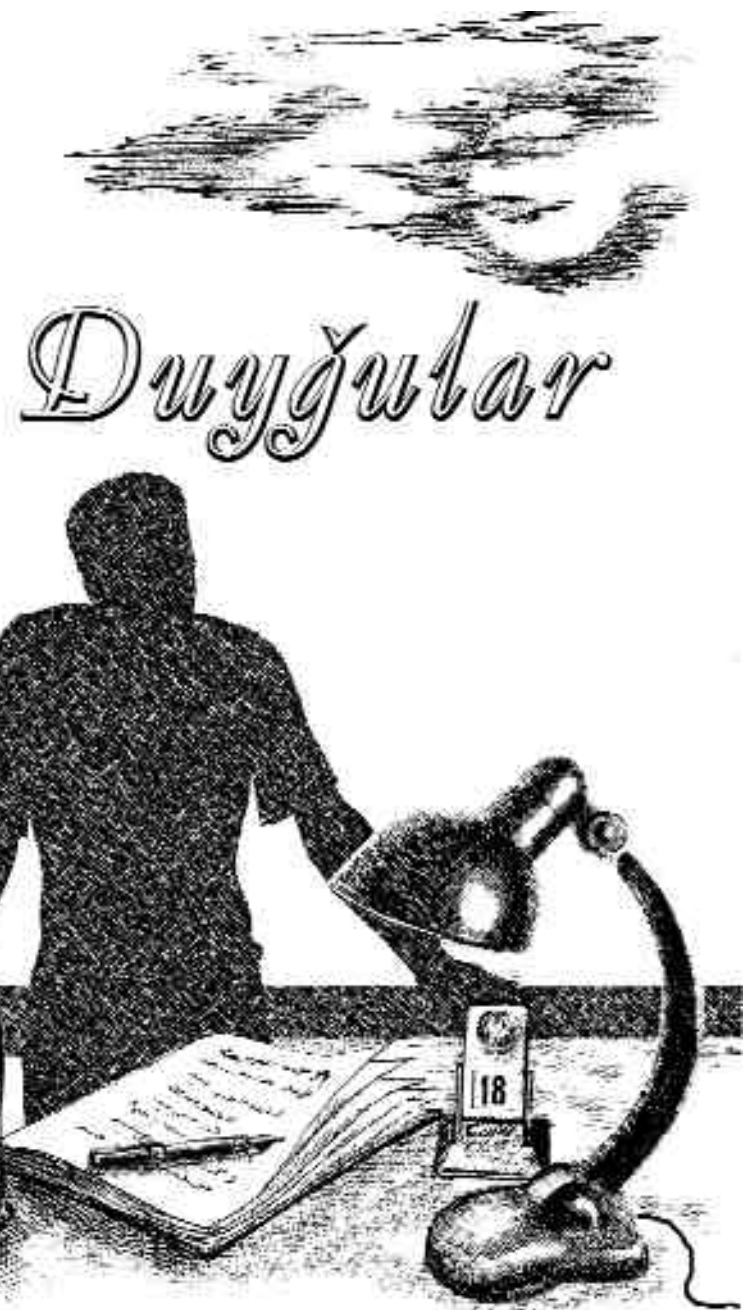
Pərdədən-pərdəyə qalxan rübab var,
Dodaqdan-dodağa axan rübab var,
Min ürək yandırır-yaxan rübab var,
Fəqət bir yanıqlı kamana çatmaz.

Torpaq məşhursa da bərəkətilə,
Min ətirli çiçək tərəvətilə,
Min çağlayan çeşmə qüdsiyyətilə,
Bir təmiz amallı vicdana çatmaz.

Süfrədə aş, çilov, qutab olsa da,
Qanı soyumamış kabab olsa da,
Yanında min dadlı şərab olsa da,
Bir kasa nanəli ayrına çatmaz.

Göyü pərdə-pərdə açdıqca zaman,
Təzə planetlər axtarır insan...
Fəqət bilirəm ki, min başqa cahan
Mənim yaşadığım cahana çatmaz.

1988.

ÜRƏK AĞRISI

Məni gizlətsə də baxışlarında
Ulduz-ulduz yanan iri gözlərin,
Gizlədə bilməyir yağışlarında
Bir damcı boydakı sirri gözlərin.

Ürək ağrısını sən gizlətmə heç,
Yalnız duyan ürək ağrıyar, gülüm!
Dünyanın ildırım qılını tez-gec
Dağ boyda ürəyi doğrayar, gülüm!

İnsan unutmayıb haqqı-hesabı,
Kim deyir dünyanın nəşəsi yoxdur?
Dünya nəşəlidir, fəqət əzabı
Bəlkə nəşəsindən bir az da çoxdur.

Elə o müqəddəs əzab naminə
Dünya öz hüsnüylə şirinləşibdir.
O zəhmət havalı rübab naminə
Dünya öz sözüylə dərinləşibdir.

Xoflanma köksündə ağrısa ürək,
Adətli ürəyin nə qorxusu var?
Kimin ki ürəyi ağrımır, demək,
Onun nə ürəyi, nə duyğusu var.

Mənə elə gəlir ürəkdən qabaq
İnsanın köksündə duyğu yaranır.
Fədakar ürəyin ömrünə ortağ
Sevinc, kədər, ümid, qayğı yaranır...

1981.

YAZIÇILAR EVİNDƏ

Yazı maşınları... Hər sənətkarın
Gecələr səslənir iş otağında.
Hər maşının səsi bir nəğməkarın
Nəbzinin ritmidir öz qulağında.

Bir evdə ürəyi şeiriyyət dolu
Hər söz ustasının öz zəkası var.
Bir evdə havası qüdsiyyət dolu
Hər iş otağının öz dünyası var.

Gecə tanış ritmin əks-sədası
Düşür bir qonşunun qulaqlarına.
Sabah həm sualı, həm də nidası
Düşər min kitabın varaqlarına.

Ayı, sakit ayı ilk həmdəm seçən
Yanar Günəşin də sorağındadır.
Gecə yazıçının qəlbindən keçən
Səhər oxucunun dodağındadır.

Səhərin alışan şəfəqlərində
Ulduzlar sönəndə sonsuzlar kimi,
Sənətin əbədi üfüqlərində
Təzə sözlər doğur ulduzlar kimi...

Sükutlu dodaqda hərarətilə
Həyat nəğmələri dil açır yenə.
Baharlı torpaqda tərəvətilə
İnsan arzuları gül açır yenə...

1985.

SƏHƏNG

Yay təzə girmişdir. Yaşıl eyvanda
Əziz qonağımdır fədai dostum.
Çayımız buğlanır güllü fincanda,
Ancaq içməmişik hələ bir qurtum.

Bayaqdan nə qədər vətən demişik,
Yenə sözüümüzün canı vətəndir!
Vətənin dağları ən rahat beşik,
Vətənin qarları ən ağ kəfəndir.

Birdən xiyabandan bir cavan kəndli
Bir səhəng aparır...

Qonağım baxır.

Sonra bir ah çəkir o, dərddi-dərddi,
Sanki sinəsində ildırım çaxır.

O deyir bir səhəng almışdım Xoyda,
Bu cür rəngi vardı, bu qədər boyu.
O payızda, qışda, baharda, yayda
Elə bir qaydada saxlardı suyu.

Arpa biçiniydi, anam naxoşdu,
Zəmi çınqıllıydı, mən ayaqyalın.
Daxmaya qayıtdım. Cibim bom-boşdu.
Quru sözlə dedim: – necədir halın?

O baxdı üzümə, yanıram – dedi –
Tez ol, o səhəngi götür, ay oğul!
Talesiz ömrümün sonudur, nədi,
Mənə bulaq suyu gətir, ay oğul!

Suya qız gedər! Mən cumdum bucağa,
Götürüb səhəngi çıxdım daxmadan.
Günorta çağında gəldim bulağa,
Heç yana, heç kimə bir an baxmadan.

Nə görsəm yaxşıdır? Birdən qarşımda
Öz əziz sevgilim yalqız dayanır.
Ətəyi yarpızlı bulaq başında
Yanağı laləli o qız dayanır.

Yuyub boş səhəngi o neçə dəfə
Dayadı bulağın daş novdanına.
Söhbətə qızıışdıq. Beş-on səhifə
Yazdıq məhəbbətin ilk dastanına.

Ah, səhəngin altı sürüşdü yerdən,
Daşdı, silkələndi, aşdı qırağa.
Biz əl atanadək o sındı birdən
Saxsı parçaları düşdü torpağa...

Düşdü, boz çuxamın yırtıq cibindən
Tökülüb dağılan qranlar* təki.
Qız sarsıldı! Nələr keçdi qəlbindən?
Bilmədim! O əsdi fidanlar təki.

Mən suyla doldurub öz səhəngimi
– Apar! – dedim, osa baxdı utancaq.
Başıyla rədd etdi bu diləyimi,
– Tanıyarlar – dedi – üz vurma nahaq.

* mis pullar

– Al, tanınmaz – dedim – ürəyimizdə
Dərd yuva salmasın ümid yerinə.
Kasıb baxtımız tək səhəngimiz də
Gör necə bənzəyir biri-birinə.

Bir az gülümsədi o dağ çiçəyi
Nə etiraz etdi, nə “hay” qopardı.
Mənim uzatdığım dolu səhəngi
Çiyinə qaldırıb evə apardı.

Anam su istədi.

Aman, nə edim?
Qonşudan su alıb ona uzatdım.
Səhəngi soruşdu! Sınıbdır dedim,
Anama ilk dəfə mən yalan satdım.

...Döyüş başlamışdı. Ağ gün döyüşü!
Üz-üzə durmuşdu min-min sərnizə.
Arxada qoyaraq doğma özü
Təbrizə yollandım mən də, Təbrizə!

Biz dövlət yaratdıq! Bəyəndi zaman,
Səhəndin başından dağıldı çən də!
Mən də öz əynimə gözəl yaraşan
Hərbi geyimimlə qayıtdım kəndə.

Bulağın üstündə dostlar, tanışlar
Sevinə-sevinə girdi qoluma.
Birdən o səhəngi sevdiyim dildar
Su ilə doldurub səpdi yoluma...

Anam arif idi! Dərhal tanıdı
Öz səhəngimizi. (Susaydı barı).
Yox, nə üzə vurdu, nə də qınadı,
Yalnız dodaqucu qımıışdı qarı.

Bəli! Sevgimizi bildi anam da,
Bildirdi əqrəbə da, bildi mehman da!
Hansı məmləkətdə, hansı əyyamda
Sırr elə sırr olub itmiş cahanda?

Axşam sakit kəndin dalanlarından
Kəndlilər dəstəylə bizə gəldilər.
Mən milli dövlətin planlarından
Qürurla dedikcə, gözlər güldülər!

Qonaqlar getdilər. Gecə ayazda
O qızla görüşdük çay kənarında.
Mən qızıl düyməli hərbi libasda,
O təzə tikdiyi şal paltarında.

Təbiət özü də xeyli qəşəngdi,
Nə bulud var idi, nə çən topası.
Elə bil asiman nəhəng tənəkdi,
Sarı ulduzlarsa xırda qorası...

Gözlər təbəssümlə baxdı gözlərə,
Hələ arzuladıq ilkimizi də!
Ayın işığıyla yazıb düzlərə,
Ayazla bərkitdik sevgimizi də.

Səhər yola düşdüm Təbrizə sarı,
O da, o səhənglə yola su səpdi.
Yolda deyirdim ki, ey könül yarı,
Yola su səpmək də gözəl bir dəbdə.

Təbrizdə eşitdim yürüş anında
O mənim namuslu vətəndaşımdır!
Kənddə mərd çarpışan qızlar yanında
Mənim etibarlı silahdaşımdır!

Bir səhər... Deməyə gəlməyir dilim,
Doğma kəndə gəldim, örüşə gəldim.
Necə gəlməyəydim? Haradan bilim,
Ayrılıq görkəmli görüşə gəldim.

Görüşdük. Ayrıldıq. Həmən səhənglə
Sevgilim yoluma yenə su səpdi.
Yaşlı gözlərini silib örpəklə,
Nədənə bu dəfə o məni öpdü...

Daxmamız – uğursuz zamanın uzaq
Hər tərəfi açıq mənzili oldu.
Övladımız – uzun hicranın ancaq
İrili, xırdalı nisgili oldu.

O yerdən nə məktub, nə də soraq var,
Ürəyin həsrəti ürəkdə qalır!
Fəqət bilirəm ki, gicgahında qar
Sevgilim də qalır, səhəng də qalır.

Biz yola salsaq da neçə zamanı,
Kənd o kənd, səhəng də həmən səhəngdir.
Yox, indi kəndimiz döyüş meydanı,
Səhəng vəfamızı ölçən məhəngdir.

Sevgilim gözləyir! Darda qalsa da,
Məhəbbət dediyin can sevdasıdır!
Döyüşün yolları uzun olsa da,
Ümid qələbənin astanasıdır!

Bilirəm, sevgilim mənim qarşıma
O dolu səhənglə çıxacaq yenə.
Mənsə deyəcəyəm can sirdaşıma
Suyu yola səpmə, mənə ver, mənə.

Səhəngi başıma çəkəcəyəm tək,
Gecikmiş vüsəlin təşnəsi kimi.
Suyu içəcəyəm son damlayadək
Təzə bir həyatın çeşməsi kimi...

– Gözəl arzulardır! – Deyirəm – dostum,
Götür çayını iç! O çaydan içir.
Hələ dustaqsə da öz ana yurdu,
Gözümün önündən bir səhnə keçir.

Dostumun içdiyi çay deyil sanki,
Bəs nədir? O tanış səhəngin suyu!
Qarşımızdan ötən adamlar da ki,
Bayramda dolaşır küçələr boyu...

1960.

TƏSADÜF

Günortaydı, gəzişirdim təzə parkda,
Hava sərin, ətraf sakit, göy açıqdı.
Tamamlaya bilmədiyim şeir haqda
Düşünürdüm. Fikrim bir az qarışıqdı.

Xəyallardan məni tanış səs ayırdı,
Dönüb baxdım, öz yerlimdi, – həkim dostum,
Başındakı qara tellər parlayırdı,
Əynində son dəbdə olan təzə kostyum.

Pencəyinin ətəyinin uclarına
Calaqlanmış sanki iki yelkən vardı.
Şalvarısa yapışmışdı qıçlarına,
İki qılnc qını təki xeyli dardı.

Yaxınlaşıb mənə sarı addım-addım
O əl verdi, ətir iyi məni boğdu.
Gah tənqidim, gah öskürdüm, gah qızardım,
Sanki hava qucağında hava yoxdu.

Nə mənim öz əhvalımı xəbər aldı,
Nə də ki, öz iş-gücündən danışdı o.
Xeyr, ancaq üst-başına nəzər saldı,
Nə düşündü, nə gördüsə qımışdı o.

Sonra dedi: – Əynindəki kostyum nədir,
Köhnəlmişdir parçası da, modası da.
Sən şairsən... Bilirsən ki, bir nəşədir
Bu dünyada yaşamağın mənası da...

Bu kostyumum, de, xoşuna gəlirmi heç?
Son modada tikdirmişəm tanış yerdə.
Həyat kefdir! Öləcəyəm ya tez, ya gec,
Axı anam doğmayacaq məni bir də.

O dedi... Mən Nizamini andım həmə,ən,
Andım yanar ürəyimin həycanında...
O dahi də səadəti kefdə görən
Kəsləri çox qamçılarmış zamanında...

İstədim ki, deyəm, doktor, bu paltarın
“Çox qəşəngdir”! Fəqət indi nə zamandır.
Sindəndə yarandığın o diyarın
Öz tarixi döyüş yolu bir romandır.

Hər igidin o torpağın qucağında
Bir azadlıq həsrəti var, muradı var.
O romanın hər yazılı varacağında
Öz surəti, öz hünəri, öz dadı var!

Sən də, sən də paltarının hüsnünü yox,
O romanda surətini göstər mənə.
Öz əyninə bəslədiyən qayğıdan çox,
O torpağa xidmətini göstər mənə.

Bil ki, mənim libasım da sənətdəki
Gözə dəyən neçə-neçə kitablardır!
Naxışları ümid dolu hər xətdəki
Qürurlardır, arzulardır, əzablardır!

– Kömək! – deyib son pulunu sənə verdi
Neçə xəstə... Sağaldımı ancaq bir kəs?
Xeyr! Onda altı milyon insan dərdi
Əllərinlə, de, nə təhər sağalar bəs?!

Yox, o xalqın milyonlarla mərd oğlu var,
Səndən nə pay, nə də əlac umandır o.
Təkcə səni böyütməkçin hər qış, bahar
Çəkdiyi min əziyyətə peşmandır o.

İstədim ki, deyəm... Yox, yox, həmə,ən çağda
Sükut etdim! Bu, etiraz sükutuydu.
Bəlkə də o mənasız bir ömür haqda
Qərar vermiş hakimin son sübutuydu!

Mən ayrıldım o ömürdən, gəldim evə,
Gəldim, yazı stolumu salamlayım.
Dünən bahar axşamında sevə-sevə
Başladığım şeirimi tamamlayım.

May, 1960.

KİTAB SƏRGİSİNƏ BAXARKƏN

Gecənin başından qara örpəyi
Elə bil tullayır bahar səhəri.
Pərdələri çırpın şimal küləyi
Milyon pəncərədən girir içəri...

Tanış xiyabanda gəzirəm mən də,
Döşdə deyilməmiş hələ min sözüm!
Ayaq saxlayıram bir anlıq tində,
Böyük mağazaya sataşır gözüm.

Sərgidə kitablar sırayla durur,
Adları müxtəlif, cildləri gözəl...
O iri əsərlər içində, odur,
Nədənsə bir kitab görürəm əvvəl.

O kitab mənimdir, nə cilidi zər,
Nə boyu böyükdür, nə içi qalın.
Onda döyüşü var, faciəsi var
Müqəddəs vətənin, doğma mahalın!

Demirəm ki, onun hər nəğməsində
Min aləm, min mənə, min həyran vardır.
Yox! Yalnız hər şeirin hər kəlməsində
Şəhidlər qanından bir nişan vardır!

Mən o şeirləri yazdıqca hər an
Tüstüsüz od kimi çox yanıbmışam, çox.
Damağımda siqar, qarşımda şampan
Məxmər kreslodə yazmamışam, yox.

Deyirəm, nolaydı bu kitabı mən
O tayda dəstələr önündə duran,
Əllərində qabar, saçlarında dən,
Düşməni üstə gedən, sıralar yaran

Bir qorxmaz fəhləyə öz əllərimlə
Bir vətəndaş təki bağışlayaydım.
Mən də öz şöhrətsiz əməllərimlə
Ondakı hünəri alqışlayaydım!

Ya da bir ərbabı torpağa yıxan
Bir kəndli evinə mən şad girəydim,
O igid insana bu yeni çıxan
“Qəzəb”^{*}li kitabı töhfə verəydim!

Birdən düşünürəm... Bu kitab axı
Həcmcə kiçikdir, boyu gödəkdir.
Hədiyyəsayağı, sovqatsayağı
De, kimə layiqdir, kimə gərəkdir?!

Sanki gözlərimdə qalır diləyim,
Xəyal üfünün günəşi batır.
Mənim hər arzumu duyan ürəyim
Sənəmdə dil açıb dadıma çatır:

Sənin kitabının – deyir – qaməti
Qoy lap kiçik olsun! Bir cibə sığsın.
Ancaq elə yaz ki, böyük hikməti
Nə fikrə, nə hissə, nə qəlbə sığsın!

Sentyabr, 1960.

^{*} Şairin “Qəzəb” kitabına işarədir.

MƏN NƏ ZAMAN DİNCƏLİRƏM

Pəncərəmin arxasından boylanaraq tək,
Bir sığnacaq gəzir sanki payız axşamı.
Bir köhlən at ayağının tappıltısı tək
Yağış döyür pəncərəni, eyvanı, damı...

Sevgilim də, körpələr də yatmışdır tamam,
İndi nə səs, nə səmir var otaq içində.
Mən yarımçıq bir şeirimi hökmən bu axşam
Tamamlamaq istəyirəm maraq içində.

Mən yazdıqca nə yorulur, nə də doyuram,
Neçə insan, neçə səhnə durur qarşımda.
Gah yazıram, gah pozuram... Birdən duyuram:
Bir yumşaq əl asta-asta gəzir başımda.

Sevgilimdir! O dayanmış başımın üstə,
Dur, yat dincəl! Ardını da sabah yaz deyir –
Gecə keçir... Min mənə var bu tanış səsdə,
O gözəl bir musiqidir, canlı bir şeir!

Sevgilimin gözlərinə dikilir gözüm:
– Sən yat! Dincəl! Məndən isə qalma intizar.
Dayanma! Get! Gecə keçir? Keçsin! Nə sözüm.
Unutma ki, sabahın da öz şeiri var!

Get əzizim! Sən get, dincəl! Dayanma hədərl!
Mənsə yazım, bu şeiri qurtarım tamam!
Yoxsa sabah gözlərini açana qədər
Nə ürəyim rahat olar, nə də ki, ilham!

Yox! Yox! Mənim gözlərimə yuxu gəlməyir,
Gənc könlümün yazılmamış min dastanı var!
Sən sanma ki, şair olan heç dincəlməyir,
Yox! Mənim də dincliyimin öz zamanı var!

Nə zaman ki, şeir dostu sadə bir insan
Deyir: gözəl yaradıbsan o şeiri sən,
Zəhmətimlə sevinirəm... Yalnız o zaman
Rahatlıqla nəfəs alıb dincəliyəm mən!

1956.

ŞEİR GÜNÜ

I

Kitab mağazası... Bir şeir günü.
Hər gözəl əsərdə həyatın həsnü!
Adamlar gəlmişlər kitab almağa,
Hər şair ehmalca nazik varağa
Bir yadigar yazır rıqqət içində,
Oxucusa alır hörmət içində.
Gələnlər içində bir qızcığaz var,
Görkəmi tamaşa, baxışı xumar...
O, müasir şeiri sevir ürəkdən,
Bir dəmət bağladıb neçə çiçəkdən
Buraya gətirmiş... İndi hörmətlə,
Özünə yaraşan bir nəzakətlə
Onu bir şairə verir o nigar.
Sonra qoltuğunda qalın kitablar
Gedir evə sarı... Qəmlidir bir az.
Şairlər içində görməmişdir qız
Böyük bir şairi. O əziz insan
Vaxtsız, xeyli vaxtsız köçmüş dünyadan.

II

O qız qollarını çarpazlayaraq
Yumşaq çarpayıda uzanmış, ancaq
Qayıdır keçmişə lal düşüncəsi:
Bax, bir təntənəli şeir gecəsi...
Yadına düşdükcə qızın o, yanır,
Dağ kimi ağ başlı şairi anır.
Yaraşıqlı salon... Yenə şairlər
Məxmərli kürsüdə şeir deyirlər.
O qız da öz eşqi, öz həvəsiylə,
Ən yaxın, ən əziz rəfiqəsiylə
Lap qabaq sırada oturmuş, odur,
Gözlərində sevinc, üzündə qürur...
Səhnədə bir masa ardında, baxın,
Şairlər əyləşmiş, divara yaxın.
Bir şair görünür hamıdan dalda,
Gözünə neçə yüz göz baxır zalda.
Sifəti qaraşın, saçı ağappaq...
Dalbadal papiros yandırır ancaq.
Sədr deyən kimi: – Söz Vurğunundur,
Sinəsində nəğmə, alnında qürur,
Şair addımlayır kürsüyə sarı.
Fəqət gen salonun gur alqışları
Hələ də susmayır... Şair gözləyir,
(Aha, sakitləşir alqışlar bir-bir).
Çəkib əllərini ağ saçlarına,
Bir də ki, çatılmış sıx qaşlarına
Sədrdən soruşur: – Nə oxuyum, nə?
Bir yanda zal gülür, bir yanda səhnə...
O, şeir oxuyur, zal qulaq asır,
Sanki, hər misranı bağrına basır...

O qız da, o qız da qaynar həvəsdə
Qoyub sağ əlini gözünün üstə,
Uzaqlardan gələn incə bir səsi,
Yaxud beşikdəki ılıq nəfəsi
Diqqətlə dinləyən bir bəstəkar tək
Dinləyir, gözünü yumaraq bərk-bərk...
O biri qız deyir: – Axı, bəs nədən,
O biri şairlər şeir deyəndə, sən
Qoymurdun əlini gözünün üstə,
Baxıb dinləyirdin yalnız ahəstə?
O deyir: – Dünyada bir qayda yaşar;
Günəşi görəndə gözlər qamaşar!
O da şeirimizin öz günəşidir,
Sənət günəşidir, söz günəşidir!

III

Xəyaldan ayılır o mehriban qız,
Gül mağazasına gedir aramsız...
Böyük bir dəmətlə küçəyə çıxır,
Sanki, varlığını min nisgil sıxır.
Qucağında çiçək, könlündə həsrət,
Bir də ki, şairə böyük məhəbbət,
İti addımlarla qalxır yuxarı,
Burdadır şairin əziz məzarı!
Aşağıda dəniz uğuldayır bərk...
Oğlunu itirmiş dərddə ana tək
Hönkürür, qışqırır, sahili döyür,
Sanki: “Şair oğlum hardadır?” - deyir.
Qız silib gözünün isti yaşını,
Şairin önündə əyir başını...
Görür əklillərlə örtülmüş məzar
Üstə sərgi açmış bir gözəl bahar!

Bu qəbrə min adam çiçək daşıyır,
Sənətkar yoxsa da, xətri yaşayır!
O ehtiram ilə gedib irəli,
Məzarın üstünə qoyur gülləri.
Bir rahatlıq duyur öz vicdanında,
Öz düşüncəsində, öz həycanında...
Odur, baş daşını öpür bayaqdan,
Axşam yaxınlaşır. Günəş uzaqdan
Hörmətlə uzadıb öz əllərini,
Üfüqdə qızaran son tellərini
Qızıl güllər kimi səpir ahəstə,
Ölməz nəğməkarın məzarı üstə...
Qız tanış yol ilə qayıdır geri,
Dinir dodağında şairin şeiri...

1958.

ÇİÇƏK DƏSTƏSİ

Gülqabının içində təzə çiçək dəstəsi,
Gah tamaşa edirəm, gah ətrin uduram mən.
Sonra da oxşayıram... Axı nədir illəti,
O dəstəni bu qədər müqəddəs tuturam mən?

Bəlkə ona görə ki, o çiçək dəstəsinin
Gülləri təzə-tərdir, yarpaqlarıysa əlvan?
Bəlkə ona görə ki, ətirli nəfəsinin
Gözəl rayihəsindən məst olur bəzən insan?

Yox, yox, o güllər ki var, indi bütün cahanda
Nadir tapılsaydı da, yenə əzizləməzdim.
Kiçik yarpaqlarının üstünə toz qonanda
Bir-bir sıgallamazdım, bir-bir təmizləməzdim.

Osa əzizdir mənə! Töhfədir bir şairdən!
Gül ətri bir yanadır, şeir ətri bir yana...
O dəstə qiymətlidir! Dostumun neçə yerdən
Qələm tutan, söz yazan əlləri dəymiş ona.

Dostumun şeir sevən insanlar arasında
Hörməti, məhəbbəti, şöhrəti, xətri vardır!
İlhamla yaratdığı hər gözəl misrasında
Bir bahar tərəvəti, min çiçək ətri vardır!

Mart, 1960.

BƏSTƏKAR QIZ

O əyləşib pianonun arxasında
Dilləndirir süd kimi ağ dillərini.
Xəyalısa yazın təmiz havasında
Gəzir doğma Azərbaycan ellərini...

O yaradır... Nə gödəkdir yaz axşamı,
Göy üzündə ay dolanır, ulduz sönür.
Ancaq zəhmət dünyasının mərd adamı
Bəstəkarın ürəyində nota dönür.

O qız açır öz könlünü varaq-varaq,
O ucalan, o incələn səs nədir, de?
Bir qarlı dağ, sərin çeşmə, yaşıl budaq
Bir mənalı nəğmə deyil, bəs nədir, de?

Arabir də əl saxlayır... diqqət ilə
Qulaq asır küləklərin səsinə o.
İş üstündə qanad verir rıqqət ilə
Ağına o, eşqinə o, hissənə o.

Döyüş himni yaradanda sənətkar qız
Koroğlunun cəngisini salır yada.
Yaxşı bilir, bəstəkar qız, nəğməkar qız,
Sənət özü bir dənizdir, osa ada.

O gözəlin könül açan bəstəsində
Günəş odu, külək səsi, gül ətri var.
Dəmət olan nəğməsinin dəstəsində
Öz möhürü, öz imzası, öz sətri var...

O nəğmələr dalğa-dalğa dilə gəlir,
Qanad açır Kür boyunda, Xəzər üstə.
O nəğmələr bəmdə qalmır, zilə gəlir
Neçə-neçə kənd yolunda, şəhər üstə.

O nəğmələr gülə dönüb səpələnir
İş üstdəki insanların yollarına.
O nəğmələr asta-asta ləpələnir,
Güc aparır milyonların qollarına.

Qələm deyil, ürək yazır hər nəğməni,
Odlu nəğmə bir orduya bərabərdir!
Deyirlər ki, nəğmədəki hər kəlməni
Yaradan da, dinləyən də bəxtəvərdir!

Nəğmə sevən, şeir deyən bu torpağın
Hər toyu da, büsatı da nəğmələrdir.
Bu dünyada həm yaxının, həm uzağın
Ellərinə sovqatı da nəğmələrdir...

1971.

ÖMRÜN YAZI

Qardaş! Tüstülənir yazın ocağı,
Ağaclar zümrüdlə çətirlənibdir.
Sən də ovuc-ovuc qoxla torpağı,
Gör necə hikmətlə ətirlənibdir.

Dəyişən havalar göyün nazları,
Dağlar da dağların arxalarıdır.
Güllər çəmənlərin gözəl qızları,
Şəhlər də güllərin sırğalarıdır.

Nə yollar çılpaqdır, nə təpələr daz,
Nə yağış qəhətdir, nə şəfəq azdır.
Sən də sevin! Ancaq sanma ki, bu yaz
Təntənəylə gələn sonuncu yazdır.

Yaz hər il gələcək döşündə sazı,
Nəğmələr deyəcək bu doğma yerdə.
Mənim gənclik çağım – ömrümün yazı
Geri dönməyəcək dünyada bir də.

O döyüş bayraqlı torpaqlar üstdə
Nəfəsi alovlu illərə döndü.
Vətən rayihəli varaqlar üstdə
O gülən, ağlayan günlərə döndü.

Özümü əks edən söz güzgüm kimi
Şeirim ucalacaq arzularımda.
Ömrümün yazı da ilk sevgim kimi
Daim yaşayacaq yazılarımda.

Mən bir bulağam ki, qarşım kəsilsə
Suyumla oyular yer oyum-oyum.
Bəli! Dadı nadir, özü əsilsə
Başqa yerdən çıxar kükrəyən suyum.

O su elə təmiz, elə durudur
Yanan ürəyi də sərinləşdirər.
O su nabat dolu sənət nurudur,
Acı həyatı da şirinləşdirər...

1986.

DEDİLƏR Kİ...

Dedilər ki, kədərənə keçsə yaşın,
Qocalıqla bir yastığa dəysə başın.
Qocalıq da, qocalıq da dincliyindir,
Uşaqların elə sənin gəncliyindir.
Mən də yazdım, hər uşağım lap özümdür,
Qara qaşlı gözləri də öz gözümdür.
Xeyr! Xeyr! Eyni deyil bircə üzdə
Qoşa duran, qoşa baxan iki göz də!
Mənim qəlbim öz qızımın qəlbi deyil,
Mənim təbim öz oğlumun təbi deyil.
Yaşım hələ qoca yaşı deyil, inan,
Ancaq sənət yollarında mən nə zaman
Yoruluram, axsayıram, karıxıram,
Öz gəncliyim hanı deyə darıxıram.
Şagirdini yola salmış usta kimi,
Gənc oğlundan ayrı düşmüş ata kimi,
Mən verirəm gözlərimin nurunu da,
Mən verirəm ürəyimin qorunu da,
Mən verirəm fikrimdəki vüsəti də,
Mən verirəm adımdakı şöhrəti də,
Mən verirəm hər yazdığım kitabı da,
Mən verirəm səsimdəki rübabı da,
Geri dönsün təki mənim öz gəncliyim.
Geri dönsə, geri dönsə tez gəncliyim,
Bilirəm ki, gözlərimin nurunu da,
Bilirəm ki, ürəyimin qorunu da,
Bilirəm ki, fikrimdəki vüsəti də,
Bilirəm ki, adımdakı şöhrəti də,
Bilirəm ki, hər yazdığım kitabı da,
Bilirəm ki, səsimdəki rübabı da,
O özüylə, o özüylə qaytaracaq,
Məni ağır həsrətdən də qurtaracaq!

1962.

ÖMRÜN İLLƏRİ

Bu gecə qonağım nə ay, nə ölkər,
Nə də pəncərəmi döyən yellərdir.
Yolları narahat, sovuqatı əsər,
Yuxusuz illərdir, yorğun illərdir.

Ürək danışanda xatirətini,
Duyğularım dönür axan sellərə.
Döyüşən bir ömrün hesabətini
İllər mənə verir, mən də illərə.

Mən ki, yaşamadım kaşanələrdə,
Nəfəsim səngərli dağlarda qalır.
O illər yazdığım təranələrdə,
Bir də saçımdakı ağlarda qalır.

Deyirlər dalğalı keçən illərin
Öz adı, öz yolu, öz ünvanı var.
Yaxşını yamandan seçən illərin
Öz rəngi, öz ətri, öz nişanı var!

Qardaş! Gör nə qədər yaşamışam mən,
Əlli il! O nədir? Ömürdə dönüş!
Gah sevinc, gah kədər daşımışam mən,
Qarşımda yoxuş var, arxamda eniş!

Sən demə həyatda nədir əlli yaş?
Soruş necə keçib alovda-odda.
Mən atılan oda atılsaydı daş,
Bir oda-alova dönərdi o da.

Yox! Xoşbəxt oğluyam doğma diyarın,
İnqilab əsrində doğulmuşam mən.
Bir də məğrur Şeyxin, ölməz Sərdarın
Odlu nəfəsindən yağrulmuşam mən.

Düşmənin gözüne mənəm dik baxan,
Çarpışmaqdan böyük iftixarmı var?
Zəfər nişanını döşünə taxan
Qələm sahibindən bəxtiyarmı var?

Deyirəm necə də böyükdür vətən,
Elə arzusu da özü boydadır.
Mehribandır vətən, müdrikdir vətən,
Gözü də günəşin gözü boydadır.

O nə deyir? Deyir cərgələriylə
Mən firavan görüm adamlarımı.
Dünyanın şöhrətli ölkələriylə
Mən yanaşı atım addımlarımı.

O nə deyir? Deyir qızıl zəncirlər
Mərmər saraylarda qırılsın gərək!
Sevib-sevilənə, necə deyərlər,
Yalnız toy üzüyü qayırılsın gərək!

Vətən! Əziz vətən! Namərdəm əgər
Səndən əsirgəsəm qalan ömrümü.
Mən həyat dostuyam axıra qədər
Sənsən intizara salan ömrümü.

Səadətə doğru yeridikcə mən,
Ayağımın altda usandı yollar.
Tarixin ovcunda əridikcə mən,
Bəlkə də qarşıda uzandı yollar.

Yox! Yəqin görərəm o gözəl çağı,
Şeirim öz bağından gül dərər mənə.
Mehriban anamız Savalan dağı
Öz uzun ömründən borc verər mənə.

Ürək çağladığıca bir bulaq təki
Dünəni qürurla anacağam mən!
Vətənin üstündə bir mayaq təki
Hər an şölə-şölə yanacağam mən!

Mən səngər deyirəm ömrün qəsrinə,
Ürəyin səsinə qulaq asıram.
Ömrümün ikinci yarım əsrinə
Böyük məsləkimlə qədəm basıram.

1976.

ƏKLİL

Pəncərədən baxıram mən. Bir qız, bir oğlan.
Yolda əklil aparır, ah, bilmirəm hara.
Deyirəm ki, qoca dünya, vəfasız zaman
Hökmündə nə möhlət verir, nə də ki, ara...

Görürsən öz ilhamına arxalanaraq
Şair təzə dastan yazır neçə min sətir.
Son fəslini bitirməyə çalışır, ancaq
Həmən axşam öz ömrünün son fəslini bitir.

Öz çiynində qayalı dağ qaldırıb dünən
Meydan deyən gah dənizə, gah asimana,
Özü bu gün çiynlərdə uyuyub həmən
Sakin gedir dağ boydakı bir qəbristan.

Bir gün mən də köçəcəyəm söz sarbanı tək,
Sorağımı alacaqlar sərt küləklərdən!
Dostlarım son məhəbbətin son nişanı tək
Mənə əklil gətirəcək tər çiçəklərdən.

Yox, yox, çiçək dükanına getməyin nahaq,
Nə gül seçin, nə inciyn, nə vaxt itirin!
Bircə gündə saralacaq o gül, o yarpaq,
Yox, yox, dostlar, mənə başqa əklil gətirin!

Bir əklil ki, zaman-zaman tər saçqları
Ana yurdun sevgisindən yoğrulmuş olsun.
İstidə də, soyuqda da, qoy yarpaqları
Nə saralmış, nə yaprılmış, nə solmuş olsun!

1958.

Hisslər

GƏLƏR

Ürəyin dözümlü, odu, istisi
Ata yurdundakı ocaqdan gələr.
Xoşdur yad odundan vətən tüstüsü,
Nəfəsi yaxından, uzaqdan gələr.

Sən hər nəğməkarı sözümdən tanı,
Bəlkə də sözdədir insanın canı.
Ürəklər fəth edən ən gözəl mahnı
Ürəkdən süzülüb dodaqdan gələr.

Günəş qışda oddan çələng götürər,
Nəğmələr çaylardan ahəng götürər.
Qızlar dəstə-dəstə səhəng götürər,
Neçə durna gözlü bulaqdan gələr.

Dağlara, daşlara gələndə bahar,
Gah dolu tökülər, gah şimşək çaxar...
Palıda əzəmət, mətanət, vüqar
Mehriban sinəli torpaqdan gələr.

Məskənim olsa da gah dağ, gah aran,
Məni qorxutmayır nə qar, nə boran.
Yox, bala qartalın sorağı hər an
Yağışdan, dumandan, sazaqdan gələr.

Mən hicran çəksəm də gülürəm yenə,
Yanıram, ilhama gəlirəm yenə.
Mənə nicat gəlsə bilirəm, yenə
Döyüşdə yellənən bayraqdan gələr.

1969.

YENƏ DƏ EHTİYAC

Bəzən yeri döyər tikanlı sazaq,
Göydə ulduzlar da gözünü yumar.
Ağır qar altında tənqiyər torpaq,
Silkinə-silkinə rahatlıq umar.

Bəzən od baxışlı qanlı bir dava
Min kəndi-şəhəri xaraba qoyar.
Sülh həsrəti ilə torpaq, su, hava
Dinc nəfəs almağa ehtiyac duyar.

Bəzən ağırlaşar yoldakı adam,
Bulaqdan su içər doyana qədər.
Nə olsa, qəddini düzəltməz tamam
Özündə yüngüllük duyana qədər.

Bəzən doğmasından ayrılsa biri,
Yenə bağlı olar sözü vətənə.
Səhər də, axşam da anar o yeri,
Yatar çarpayıda üzü vətənə.

Bəzən dodaqları yanıqlı dustaq
Bir fincan suyu da geri qaytarar.
Nə yemək, nə içmək istəyər... Ancaq
Bürkülü zindanda hava axtarar.

Bəli! Min diləklə yaşayan bəşər
Sanma ki, həmişə ac-yalavacdır.
Həyatı dərinədən düşünsək əgər,
Mənim saydıqlarım bir ehtiyacdır!

Qapımı döydükcə qəddar fəlakət,
Ah, – səadət! – deyə mən köks ötürdüm.
Qabaqca şeirlər yazdım... Nəhayət
Səadət yolunda silah götürdüm.

Səməd Vurğun demiş dünyada nədən
“Ehtiyac qul eylər qəhrəmanı da”?
Möhtac zamanımda mən ki, ey Vətən,
Dada çağırmadım asımanı da.

Yox! Yox! Sən görmədin alnımda kölgə,
Döyüş bayrağımla mən çıxdım yola.
Neçə ehtiyacın özünü bəlkə
Mən öz hünərimlə döndərdim qula.

Ey Vətən! Bu ellər öz balan kimi
Mənim qardaşımdır, mənim bacımdır.
Təşnənin gərəyi su olan kimi
Bir vüsəl da mənim ehtiyacımdır!

1976.

QƏHRƏMANLIQ

Biz öyrənmişik ancaq
Bu dünyada insanlıq,
Alovların içində
Göstərsin qəhrəmanlıq.
Bəs ömrün yollarında
Bir uşaq yıxılanda,
Dözülməyən ağrıdan
Ürəyi sıxılanda
Təbəssümlü gözləri
Mehribanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?

Bəs adi bir tələbə
Yuxusuz qalan zaman,
Nə qədər imtahandan
Beş qiymət alan zaman,
Xəyalının uçuşu
Asımanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs biri öz səsiylə
Çəsməni andıranda,
Mahnısıyla həm yeri,
Həm göyü yandıranda,
Sənətin meydanında
Pəhləvanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs bir fəhlə dəzgahın
Dalında dayananda,
Zəfərlər gözlərinin
Nuruyla boyananda,
Bu torpağa, vətənə
Ərməğanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs bir kolxozçu ili
Hünərlə ötürəndə,
Dalğalı zəmilərdən
Bol məhsul götürəndə,
Güzəranda, əməkdə
Firavanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?

Bəs bir həkim insanı
Ölümdən qurtaranda,
Min arzulu ürəyin
Ömrünü artıranda,
Taleynin ulduzu
Kəhkəşanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs bir igid uzaqda
Boya-başa çatanda,
– Vətən! –
– Azadlıq! – deyə
Zindanlarda yatanda,
Ürəyinin sirdaşı
Pərişanlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs ala gözlü bir qız
Zamanı izləyəndə,
İgid sevgilisinin
Yolunu gözləyəndə,
Sevgisinin qisməti
Nigaranlıq deyilmi?
Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Bəs bir adam həyatda
Özünü unudanda,
Ağır gündə köməksiz
Adama əl tutanda,
Xasiyyəti, şəfqəti
Pasibanlıq deyilmi?

Qəhrəmanlar yanında
Qəhrəmanlıq deyilmi?
Yox! Hər qəhrəmanlığın
Öz yolu, öz adı var.
Hər ürəyin öz sözü,
Öz eşqi, öz odu var!

1970.

MİRVARİ

Həm gec, həm az tapılır
Mirvarilər cahanda.
Onunçun da qiyməti
Bahadır hər dövranda.
Mirvarıyçın sən gərək
Ümmanlarda gəzəsən,
Bəzən şimşək baxışlı
Tufanlarda gəzəsən!
Bəzən Heminqueyin
Qoca balıqçısı tək,
Ümmanın özüylə də
Döyüşəsən təkbətək...
Bu nədir ki?

Cahanda

O qədər nisgillər var.
İzdə,

cığırda,

yolda

Hələ də müşküllər var.

Mən deyərdim ən çətin
Tapılan sevinc çağı,
İnsanın gözlərindən
Axıb üzü aşağı,
Üzündə,
çənəsində
Parlayan göz yaşları,
Cahanda ən qiymətli
Mirvaridir!

Mirvari!

1966.

TƏZƏTƏR

Yeni bir nağılı dinləyən zaman
Deyirsən, hər sözü novbar kimidir.
Bir də o nağıla sən qulaq assan,
Bilirsən, mənası təkrar kimidir.

Sinəyə yığılır incə xatirat,
Danışır illərin hekayətini...
Başqası doğulur... Neçə xatirat
İtirir əvvəlki tərəvətini.

Heykəl bənzəsə də canlıya harda,
Baxanda duyursan heykəlliyini.
Şıdırğı yağışda, quşbaşı qarda
Küləklər aparır gözəlliyini...

Kimsə miz dalında batır qan-tərə,
Bəzən kənddən yazır, bəzən şəhərdən.
Əsər oxunurmu? Yalnız bir kərə!
Sonra yavaş-yavaş düşür nəzərdən...

Binalar tikilir, nəhəng binalar,
Azmi vaxt, çoxmu vaxt keçir aradan.
Möhtəşəm binalar, qəşəng binalar
Köhnələ-köhnələ çıxır sıradan...

Hamısı dəyişir paltar sayağı,
Hüsnündən nə soraq, nə əsər qalır.
Vətən məhəbbətim bahar sayağı
Mənim ürəyimdə təzə-təzə qalır...

1975.

AD GÜNÜ

Şeir yalnız ürəkdə
Bəslənir fidan tək.
Vədəsi yetişəndə
Doğulur insan tək.
Nə zaman yarandığı
Kiçik otaqdan çıxır,
Dünya boyda otaqda
Neçə sınaqdan çıxır.
Həyatda addımlayır
Həyat vəsiqəsiylə,
Alovlardan şığıyır
Polad vəsiqəsiylə.
Şeir zireh geyinib
Döyüşür əsgər kimi.
Tutulur axşam kimi,
Açılır səhər kimi.
Şeir yaşıl eyvanlı
Evlərdə işıq olur.
Şeir qızıl sünbüllü
Çöllərdə aşıq olur.

Şeir pambıq becərir,
Portoğal yetişdirir.
Şeir uzaq yolları
Körpüylə bitişdirir.
Şeir qarlı dağlardan
Səhralara yol çəkir.
Şeir günəş bayraqlı
Zəfərlərə qol çəkir
Şeir buluda dəyən
Ayna divarlar hörür.
Şeir isti nəfəsli
Nəhəng maşınlar sürür.
Nisgilli ürəklərə
Təsəlli olur şeir.
Tarlı, kamanlı, neyli,
Gözəlli olur şeir.
Mənim şair dostlarım,
Bəzən yanırlıq biz.
Nöqsanlar ömrümüzün
Güzgüsündə salır iz...
Bu həyatda yaşamaq
Vəsiqəsi olmayan,
Vətəninin,
xalqının
Qayğısına qalmayan,
Şöhrət düşkünlərinin
Ad gününə gedirik.
Sağlıqlar da deyirik,
Söhbətlər də edirik.
Mənim şair dostlarım,
Siz deyiniz, bəs nədən,
Nə şan-şöhrət axtaran,
Nə də mənfəət güdən,

Fəqət əsrin yükünü
Daşıyan şeirlərin,
Alını açıq,
üzü ağ
Yaşayan şeirlərin,
Adını, ünvanını
Ürəyə köçürməyək?
Belə şeirlərə biz
Ad günü keçirməyək?!

1966.

ÖVLAD

Onun ad günüdür... Səhərdən ancaq
Mehriban sifəti qəmli görünür.
Xəyanətdən kənar, hiylədən uzaq
Fikirli gözləri nəmli görünür.

Qadın göz gəzdirir sakit otağa
Səhman yaratmağa gəlmir həvəsi.
Soyuq divarlara, odsuz ocağa
Haçandır dəyməyir kişi nəfəsi.

O gözəl qadını atmışdır əri,
Daha nə qayğı var, nə mehribanlıq.
Qadının könlündə o vaxtdan bəri
Hələ də dolaşır bir nigaranlıq.

Yox, sən o qadından soyuqluq umma,
Sinəsinə basıb oğlunu indi.
O nə duyğusuzdur, nə hissiz, amma
Gözləmir kimsənin yolunu indi.

Fikirli qadının dalğın çağında
Yavaşca səslənir qapının zəngi.
Qadın düşünsə də gələn haqqında
Nə fikri dəyişir, nə də ki, rəngi.

Gələn öz əridir... İndi bir qucaq
Təzədən güllər də gətirmişdir o.
Küskün qadınının yanında ancaq
Öz etibarını itirmişdir o.

Baxışında bulud, alnında kölgə
Gülləri qadına uzadır əri.
Qadın düşünür ki, güllərlə birgə
Bəlkə ilk sevgisi qayıtdı geri.

Ah, qadın könülsüz alır gülləri,
Necə də yaraşır güllər qadına!
Dalğalı ömrünün gözəl illəri
Çağlaya-çağlaya düşür yadına.

Bəli! Zaman vardı gənc qadının da
Təmiz məhəbbəti güllər kimiydi.
Mehriban, füsunkar, dinc qadının da
Həyat şəiriyyəti güllər kimiydi.

Yalnız ayrılığın soyuq nəfəsi
Könlündə dondurdu məhəbbətini.
Sanki tərəvətli bir yaz gecəsi
Kimsə oğurladı səadətini.

Güllər nəyə gərək? İlk məhəbbəti
O ya dəfn eləyə, ya ata gərək.
Qadına dözümlü ər dəyanəti,
Oğluna mehriban bir ata gərək!

Ər sakitcə gedir... Sanki özüylə
Təzədən aparır ilk məhəbbəti.
Yox, apara bilmir, yaşlı gözüylə
Öz oğlu axtarır son həqiqəti.

Qaçır ata deyə, ata dalınca,
Dönüb qucaqlayır ata oğlunu.
Qadın da yerində tənha qalınca
Oğlunun boynuna salır qolunu.

Günahsız uşağın başının üstə
Birdən qarşılaşır tanış baxışlar.
Alovlu bir ocaq daşının üstə
Hardansa, haçansa yağır yağışlar.

Deyəsən öz məsum təbiətilə
Atanı yolundan saxlayır övlad.
Qəlbinin kövrəlmiş məhəbbətilə
Atanı anaya bağlayır övlad...

1974.

QARANLIQ DÜŞÜRDÜ...

Qaranlıq düşürdü... dükanda ətir
– Məni alın! – deyə fəryad edirdi.
Rayihə duymayan adamlar bir-bir
Ətrin qarşısından keçib gedirdi...

1962.

– 73 –

Tarix boyu gördüyü,
Bildiyi əhvalatdan,
Kədərli güzərandan,
Təbəssümlü həyatdan,
Yer üzündə yaranan
Neçə-neçə qırğından,
Buludların saçını
Qarsan neçə yanğından,
Tamaşalar göstərər
Ulduzlara gecələr.
Odur ki, səhərədək
Nə sönrər, nə dincələr.

1950.

VİDA

Salon... Hamı durmuş sükut içində,
Qəmlidir hər ürək, hər üz, hər baxış.
Ətrafi çiçəkli tabut içində
Tanınmış bir rəhbər yuxuya dalmış...

Bəzən də bu sonsuz sükutu udur
Qəmli orkestrin dərin nəfəsi.
Fəxri qaraulda dayanmış, budur,
Sinəsi ordenli Bakı fəhləsi.

Fəhlə çox dinləmiş həmin adamı,
İndi xatirələr keçir könlündən.
Bu mərmər salonda bayram axşamı
Çox hədiyyə almış onun əlindən.

Onu alqışlamış bir ustad kimi
Zəhmət dünyasının qəhrəmanları...
O, sevib hər kəsi bir övlad kimi
Taxmış yaxasına çox nişanları.

Onun el içində keçmiş hər günü,
Hər kiçik ürəyin dərini duymuş.
Bütün qüdrətini, bütün ömrünü
Elin səadəti yolunda qoymuş.

Salonda başını əymişdir yerə
Hər alim, tələbə, şair, bəstəkar.
Dostlar dəstə-dəstə gəlib son kərə
Bu əziz insanla vidalaşırlar.

Təbiət qoymuşdur həmin qanunu,
Bəşər nəsil-nəsil gedir dünyadan.
Fəqət unutmasın təbiət bunu:
Bəzən qalib gəlir ölümə insan!

Təbiət yaşatsın öz adətini,
Nə olar, hər günüm bir təmtəraqdır.
Böyük insanların ulviyyətini
Zamandan-zamana aparacaqdır!..

1947.

GƏNC ALPINİSTLƏR

Buzlar dağlara papaq,
İzlər dağlara kəmərlər...
Dağlara baxmaq həvəs,
Dağlara qalxmaq hünər...
Alpinistlər təmkinlə
Dağdan dağa dırmaşır.
Sanma qara baxanda
İti gözlər qamaşır.

Xeyr, tapdanmış qarın
Öz gözləri sulanır.
Zaman sanki dağların
Dik başına dolanır.
Alpinistlərsə qalxır,
Dağlardan tuta-tuta.
Qalxır, torpağın, qarın
Ətrini uda-uda...
Bəzən bir gənc az qalır
Axıb getsin yerindən.
Fəqət qalxır.

İgidlər
Yapışır bir-birindən.
Qayalar dilik-dilik,
Qayalar çopur-çopur...
Qayalardan arabir
İti bir çinqıl qopur.
Aralanır, dəmirdən
Aralanan dəmir tək.
Yuvarlanır, ömürdən
Yuvarlanan ömür tək.
Alpinistlər soyuğun,
Dumanın arasında...
Döyüş gedir dağ ilə
İnsanın arasında...
İnsan od nəfəsiylə
Boz dumanı əridir.
Neçə qızıl köynəkli
İldırımı kiridir.
Hanı güclü bir alov
İnsan nəfəsi kimi?
İradə düz atılan
Bir top gülləsi kimi –

Dağların zirvəsində
Dönür məğrur heykələ.
Xeyr, xeyr, hünərdən
Yoğrulmuş bir əmələ!
Odur, yanaşı durur
Zirvədə neçə nəfər.
Baxışlarında sevinc,
Ovuclarında zəfər.
Alpinistlər düşünür;
Vüqar əmək istəyir.
Hünər kömək istəyir,
Zəfər ürək istəyir.
Axı dağ zirvəsinə
Qalxa bilməyən insan,
Həyatın zirvəsinə
Necə qalxar bir zaman?

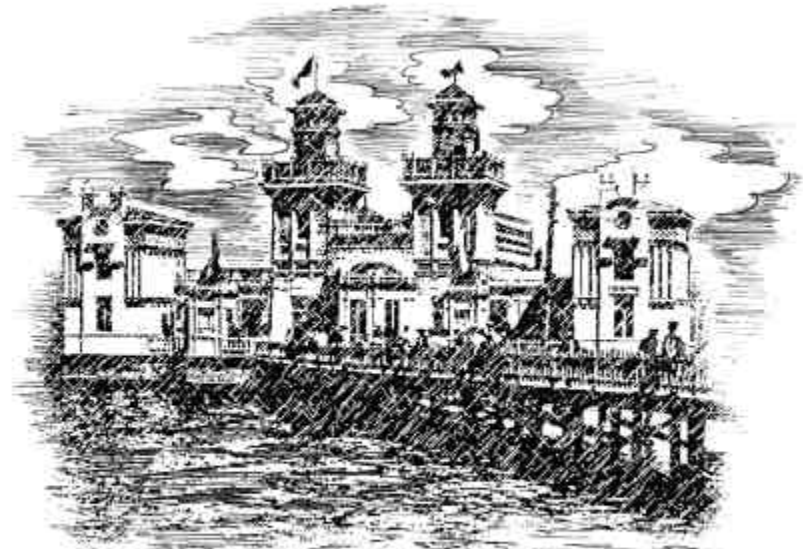
1969.

ALQIŞLAR

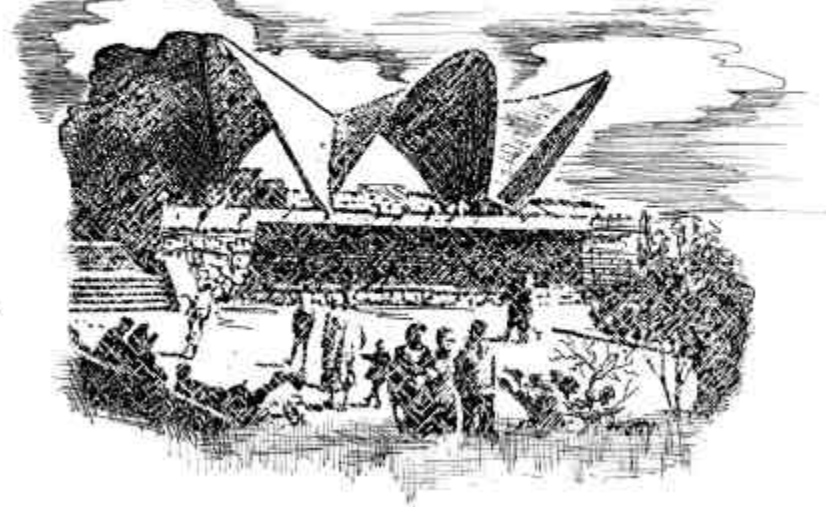
Alpinistlər gündüzlər
Dağlardan tuta-tuta,
Buludu elə şimşək
Qarışıq uda-uda,
Almaz taclı zirvəyə
Ucaldı pillə-pillə.
Yaxasında şəfəqlər
Qızardı lalə-lalə...
Mən gecələr otaqda
Qələmdən tuta-tuta,
Yolları varaq üstə
Yollara qata-qata,

Yaşadığım dünyanı
Dolaşdım diyar-diyar.
Bəs yolum necə oldu?
Gah yoxuş, gah da hamar.
Yox! Harası hamardı,
Başdan-başa yoxuşdu.
O sənət dünyasında
Təptəzə bir naxışdı.
Mən o naxış uğrunda
Öz ömrümü qoyduqca,
Həyatda bəzən sevinc,
Bəzən kədər duyduqca,
Qələm məni masanın
Arxasından qopardı,
Sənətin zirvəsinə
Əli dolu apardı...
Zirvədə dondursa da
Məni qarlar, yağışlar,
Ürəyimi isitdi
Ətəkdəki alqışlar...

1984.

Bakı misraları

HEYKƏLLƏR ŞƏHƏRİ

Bakı dünya şöhrətli
Hünər veteranıdır.
Döyüş qəhrəmanıdır,
Əmək qəhrəmanıdır.
Beynəlmiləl nəğməli
Dostluğun özəyidir.
Sənət xəzinəsilə
Muzeylər muzeyidir!
Bakı Şərqdə əbədi
Səadət timsalıdır!
Sahillərə sığmayan
Əzəmət timsalıdır...
Nəhəng addımlarını
Mətanətlə atır o.
İldən-ilə deyil, yox,
Gündən-günə artır o.
Zəfərlər kitabını
O elə varaqlayır,
İllər onu deyil, o
İlləri qabaqlayır...
Əvvəl doğma Bakını
Seyrə dalan qonaqlar,
Nadir gözəllərinə
Heyran qalan qonaqlar
Deyərdi, gözəl Bakı
Gözəllər şəhəridir!
İndi həm də möhtəşəm
Heykəllər şəhəridir!

Hər heykəlin öz hüsnü,
Öz mənası var burda.
Hər heykəlin öz yolu,
Öz dünyası var burda.
Bu heykəllər ya daşdır,
Ya mərmərdir, ya tuncdur.
Ancaq nə öhdəlikdir,
Nə əvəzdir, nə bəcdur.
Yox! Torpağın baxışı,
İnsanın duyğusudur.
Vətənin öz dəyəri,
Xalqın öz qayğısıdır...
Gözəl heykəllərilə
Gözəlləşir Bakı da.
Heykəllər aləmində
Heykəlləşir Bakı da.
Bəli! O heykəlləşir
İnqilab qartalıtək,
Qələbə bayrağıtək,
Ülviyyət timsalıtək...

1984.

QIZIL DARAQ

I

Mən muzeydə dolaşdım,
Neçə növrəği gördüm.
Qızıllardan yaranan
Neçə darağı gördüm.

Gördüm! Öyrəndim ki, mən
Bu zorla düzəldilən –
Qızıl daraqlar neçə
Kral daraqlarıdır.
Milyon bahar ömrünün
Vaxtından tez saralan
Qərib yarpaqlarıdır...

II

İndi başqa muzeyə
Baxıram... Sözün düzü
O şəhərdir! Şəhər də
Nəhəng muzeydir özü!
Axşamdır. Dəniz üstə
Od səpir milyon çıraq...
Bu zaman qabağında
Durur qızıl bir daraq,
Durur nəhəng bir daraq!
Bu şəhərə bir anda
Şöhrət artıran insan,
Dənizin altında da
Dəniz axtaran insan,
O darağı alovlu
Nəfəslə yaradıbdır.
Həm də ki, zorla deyil,
Həvəslə yaradıbdır!
O darağı tərpədib
Gecələr sübhə qədər,
Öz mavi saçlarını
Darayır gümrah Xəzər...

1964.

AY XƏZƏR

Günəş bənzəsə də od qalağına,
Hələ dan yerində yarı qalxıbdır.
Mavi saçlı üfük ağ barmağına
Sanki yaqut qaşlı üzük taxıbdır.

Günəş yana-yana qalxır üfüqdən,
Yenə salam deyir doğma şəhərə.
Üfük köynək geyir odlu şəfəqdən,
Günəşin al əksi düşür Xəzərə.

Dənizdən ikinci bir günəş doğur,
Birinci günəşi salamlayır o.
Baxışında hörmət, dilində uğur,
Bu qoşa lövhəni tamamlayır o...

Sanırsan sulardan qalxan buruqlar
Mavi mürəkkəbə batmış qələmdir.
Sahilə qürurla baxan buruqlar
Zəfərə imzalar atmış qələmdir.

Xəzər! Sənin mavi baxışlarında
Coşğun fərəh də var, həzin qəm də var!
Zəngindən də zəngin naxışlarında
Mənim neçə-neçə xatirəm də var!

Vaxt vardı quşbaşı qara qar demir,
Görüşə çıxardım dostla-tanışla.
Payıza çatmamış ayrıldı ömür
Bahar təbəssümlü neçə baxışla.

Mən sənə demirəm izimizi seç,
Gör ki, sahilində solub-solmayıb?
Axı sən də məndən soruşmursan heç
Neçə gözəl dostum qalıb-qalmayıb?

Sonsuz xatirələr məni sıxanda
Səninlə görüşə çıxıram indi.
Naxışlarla dolu büllur yaxanda
Keçdiyim yollara baxıram indi.

Yaşıl sahilindən uzaqlaşdıqca
Sanki dərinləşir xatirələr də.
Duzlu sularınla qucaqlaşdıqca
Sanki şirinləşir xatirələr də!

Ürək sirdaşıma danışmadığım
Sırrımı-sözümü sənə deyirəm.
Hanı bir yanğında alışmadığım?
Sənə ki, demişəm, yenə deyirəm!

Mənə elə gəlir bağda çiçəktək
Ürəkdə duyğu da cütdür, ay Xəzər!
Mənə elə gəlir duzsuz xörəktək
Qayğısız fərhə də şitdir, ay Xəzər!

Sinəmdə bir duyğu yaşıl olsa da,
Yanan bir duyğu da al yelkən açır.
Ayağımın biri evdə qalsa da,
Biri – Xəzər! – deyə yanına qaçır.

Yanğılı sinəmi açıram yelə,
İştahla çəkirəm ciyərlərimə...
Bir az da ehtiyat yığıram hələ
Ömrümdə doğacaq səhərlərimə...

Nə zaman ki, yel də, dalğa da coşur,
Yanğım ləpə-ləpə sönür sinəmdə.
Tək Vətən sevgisi daha da coşur,
Nəhəng dalğalara dönür sinəmdə...

1984.

BAKİ KÜLƏYİ

O bəzən nəre çəkər
Yaralı aslan kimi,
O bəzən həzin-həzin
İnləyər kaman kimi.
O bəzən qartal olub
Qanad çalar havada,
Cürət dolu qıyıyla
Haray salar havada.
Sanarsan göy dindikcə
Od nəfəsli ud kimi,
Ulduzlar göy yarpağa
Bürünmüş ağ tut kimi
Boz süfrəyə bənzəyən
Yerə səpələnəcək.
Təpə dərələnəcək,
Dərə təpələnəcək...
O nəhəng binalardan
Daş-kəsəyi qoparar.
Yol boyu adamları
Hara gəldi aparar.
Göz işləməz Xəzəri
Çalxalar nəhrə tək.
Suları topa-topa
Əyirər cəhrə tək.
Var gücülə dolaşar
Tirləri, meydanları.
Öz titrək əlləriylə
Silkələr insanları.

Biz o quş qanadlıya
Deyinsək də hiddətlə,
O mehriban təmasla,
O xeyirxah niyyətlə,
Bizi qoymaz bəhərsiz
Xəyallara dalmağa.
Səs sürətli zamandan
Bir an geri qalmağa.
Özüsə əsər, əsər,
Səhər-axşam bağırar,
Bizi – tələsin! – deyər
Yaratmağa çağırar...
Arzusuna çatanda
Hücumunu saxlayar.
Göyün boz gözlərilər
Sevincindən ağlayar...

1969.

TUFANLARDAN GÜCLÜLƏR

*“Neft daşları”nın qəhrəman
fəhlələrinə ithaf edirəm.*

Kiçik bir şəhər vardır
Xəzərin sinəsində.
Sanırsan bir ordendir
Hünərin sinəsində.
Polad ayaqlarını
Torpağa dirəyib o.
Uğurlu addımlarla
Sularda yeriyib o.

O Xəzərin boynunda
Bir dostluq çələngidir!
Dəniz şəhərlərinin
Gəncidir, qəşəngidir!
Özü lövbər salsa da
Növ-növ quşlu Xəzərdə,
Şöhrəti qartallaşdır
Uçur neçə şəhərdə...
Zənn etmə ki, ünvanı
Təkcə “Neft daşları”dır.
Yox! Neft xəzinəsinin
Nadir daş-qaşlarıdır.
Bu diyarda yoxsa da
Güllü-çiçəkli çöllər,
Bağban hisli əllərin
Əkdici şəhli güllər,
Fəhlə gülüstanını
Andırır sular üstə.
Rayihəli ulduzlar
Yandırır sular üstə.
Nəğməkar fəhlələrin
Oxuduğu nəğmələr,
Könlünün tellərilər
Toxuduğu nəğmələr,
Bəstəkar dalğaların
Nəğməsilə yarışır.
Dəniz üstə nəğmələr
Nəğmələrə qarışır...
Ağ qətfəli dalğalar
Göy dənizdə çiməndə,
Sanırsan ağ çadırlar
Qurulub göy çəməndə.

Al-əlvan çıraqlarla
Naxışlanan küçələr,
Polad dirəklər üstə
Sayrışanda gecələr
Sanırsan ki, qaranlıq
Tamam qaçmış dənizdə,
Nəhəng bir tovuz quşu
Qanad açmış dənizdə...
O polad dəbilqəli
Dəniz cəngavərləri,
Neçə şanlı-şöhrətli
Zəfər müzəffərləri
Sanki əhliləşdirib
Vəhşi tufanları da,
Sanki adiləşdirib
Nadir boranları da.
Özləri də alışıb
Peşə əziyyətinə,
Gah sakit, gah da çılgın
Dəniz təbiətinə.
Dalğalar arasında
Dalğalara bənzəyir,
Həyat simfonyasını
Not dalğalar bəzəyir.
Təbiətlə döyüşdə
Yuxusuz qalan gözlər,
Neçə gecə dənizdə
Nur yolu salan gözlər
Acısını dərəndə
Təbəssümlər içində,
Narahat rəşadətin
Təlatümlər içində

Beşiyi buludlara
Dirənən dalğa olur,
Laylası buruqları
Döyən qasırğa olur.
Dalğalar ucalsa da
Mavi tayalar kimi,
Neft daşıyan tankerlər
Nəhəng qayalar kimi,
Dalğaların qoynunda
Gör üzür hardan hara!
Döşüylə dalğaların
Döşünü yara-yara...
Odlu şimşək çaxanda
Şahə qalxan dalğalar,
Qızıl qılıncdan mətin
Gümüş qalxan dalğalar,
Həlak olan mərdlərin
Heykəlini andırır.
Şimşəyin qılıncını
Nəfəsiylə sındırır.
Haçan çılgın fırtına
Təlatümə gələndə,
Od suyu yandıranda,
Su poladı dələndə,
Fırtınanın ağzından
Neçə buruq saldıran,
Öz bahadır çiyində
Yüksəklərə qaldıran,
Göz işləməz dənizin
Əmək qartallarını,
Tufanlardan da güclü
Zirək qartallarını,

Texnika qartalları
Vertolyotlar daşıyır.
Hər buruqda bir mərdlik
Abidəsi yaşayır...

1984.

FƏHLƏ ÜRƏYİ

Fəhləliyin həm qüdrəti, həm hörməti
Zəmanəylə yarışdır o ürəkdə.
Göz işığı, alın təri, qol qüvvəti
Bir-birinə qarışıbdır o ürəkdə...

O ürəkdir səngərlərə alov saçan
Azadlığın, inqilabın qəhrəmanı!
O ürəkdir nemətlərdən söhbət açan
Dəzgahların dillərinin tərcümanı!

Kim deyir ki, yumruq boyda doğulub o?
Yox! Yaranıb dünyamızın qədərində...
Şirin-acı duyğulardan yoğrulub o,
Şahididir sevincin də, kədərin də!..

Ölkə var ki, o görüşür səadətlə,
Gümrah keçir buruqların arasından.
Ölkə var ki, o döyüşür fəlakətlə,
Meydanlarda susmur güllə yarasından.

O ürəyin zirvəsində rahat yatır
Cəbhələrdə həlak olan döyüşçülər.
Səssiz-küysüz boy atdığı yurda çatır
– Ura! – deyə zəfər çalan döyüşçülər.

O kimisə gözləyəndə süfrə üstə
Düşünür ki, qonaq evin zinətidir.
Mehribanlıq – yaşadığı kürə üstə
Dava görmüş insanların niyyətidir.

O ismətli Azərbaycan gözəlini
Həmişəki ehtiramla salamlayır.
Xəyalında Füzulinin qəzəlini
Üzeyirin musiqisi tamamlayır.

O tufanda vicdanının çağrışıyla
Uçuruma körpü edər qollarını...
Qaranlıqda gözlərinin baxışıyla
İşıqladar istiqbalın yollarını...

Hardan alıb böyüklüyü o mərd ürək?
Vətəninin təbəssümlü dağlarından!..
Hardan alıb müdrikliyi o mərd ürək?
Vətəninin düşüncəli çağlarından!..

Hardan alıb hərarəti o mərd ürək?
Babaların yandırıdığı ocaqlardan!
Hardan alıb qüdsiyyəti o mərd ürək?
Ataların durultduğu bulaqlardan!..

Hardan alıb ənginliyi o mərd ürək?
Vətəninin tərəvətli qucağından!
Hardan alıb zənginliyi o mərd ürək?
Vətəninin bərəkətli torpağından!

Gələcəyi o yaradır iftixarla
Mükafatlar cərgələnir yaxasında.
O şöhrəti axtarmayır intizarla,
Şöhrət özü dayanmışdır arxasında...

1975.

GÜVƏNİR

Fəhlə bu gününə təkan verəndə
Sabahını görən gözə güvənir.
Pəhləvan meydana şəstlə girəndə
Qola arxalanır, dizə güvənir.

Təbiət ülfətə, həyat günəşə,
Ülfət məhəbbətə, günəş atəşə,
Əsgər qələbəyə, hicran görüşə,
Şair gül dəməti – sözə güvənir.

Zirvədən-zirvəyə qalxan alpinist,
Dünyaya yüksəkdən baxan alpinist,
Yollardan kəmərlər taxan alpinist,
Döşlərdə saldıği izə güvənir.

Ey doğma diyarın mərd övladları,
Cürətlə açılmış tunc qanadları,
Körpə azadlığın ilk muradları
Ağır sınaqlarda bizə güvənir.

Siz söhbət açdıqca haqqın adından,
İndiki hünərli xalqın adından,
Gələcək fərəhli çağın adından,
Mənim sabahım da sizə güvənir.

Səngərdən-səngərə cuman döyüşçü,
Döyüşdən rahatlıq uman döyüşçü,
Böhtanın ağzını yuman döyüşçü,
Həqiqət bayraqlı ərzə güvənir.

1981.

MEMAR

Memar dost! Haraya dəysə ayağın,
Mərtəbə-mərtəbə uclar şənin.
Günəş doğanadək yanan çırağın
Birisi mənimdir, birisi sənin...

Axarlı-baxarlı ömrün qəsmini
Mən sözlərlə tikdim, sənə daşlarla.
Kim qabaqlamasa sürət əsrini,
Xəyalı sabaha uçmaz quşlarla.

Mənim arzularım hərərət ilə
Ulduz-ulduz yandı ağ varaq üstə.
Sənin arzuların ülvyyətilə
Pillə-pillə qalxdı boz torpaq üstə.

Bilirəm, masanın üstə çəkdiyin
Bugünkü layihə sabahkı evdir!
Sən qədim şəhərdə təzə tikdiyin
Gözəl binalarla özünü sevdin!

Bakı çağladıqca bir ümman kimi,
Həmişə günəşli səması olsun!
Hər təzə binanın bir insan kimi
Öz təzə görkəmli siması olsun!

Evlər milyon-milyon şamlar içində
Ulduzlar səpəndə baxışlarıyla,
Təzə ev dağ boyda damlar içində
Tanınsın öz təzə naxışlarıyla!

Qoy sənin ecazkar naxışlarında
Əcəmi könlünün odu duyulsun!
İllərin şimşəkli yağışlarında
Nə sönsün, nə itsin, nə də yuyulsun!

Bugünkü memarın töhfəsi təki
Gələcək nəsilə yadigar olsun!
Möminə xatunun türbəsi təki
Sənətdə əbədi laləzar olsun!

1978.

MEMARIN NƏĞMƏSİ

Sən öz dövrünün Fərhadı kimi
Nə külüng götürdün, nə qaya qazdın.
Şair Füzulinin övladı kimi
Daşlara gözəllik nəğməsi yazdın!

Fərhadı yaşadan dastan bəlkə də
Sevginin sənətdə rəvayətidir.
Sənin nəğmənin isə azad ölkədə
Sənətin həyatda həqiqətidir!

Fərhad bir dilbərin məhəbbətilə
Tək-tək qaya yıxdı sevda zamanı.
Sən min-min gözəlin ülvyyətilə
Qaldırdın boş yerdə qaya karvanı...

Çağlayan şələlə axmayır hədə,
O cavan qayanın tacı kimidir.
Bakının inqilab, azadlıq, zəfər –
Yolunda ağarmış saçı kimidir...

Müdrək ataların əzəmətindən
Burda ehtişamla danışır sular.
Məğrur anaların qüdsiyyətindən
Burda ehtiramla danışır sular...

Döşündən axdıqca su topa-topa,
Sanki ağ qozalar açır qayalar.
Daşlar arasından yol tapa-tapa
Sanki mirvarilər saçır qayalar...

Qışın ayazında şimşək ulduzlar
Gəlir, sənət nuru əmir sularda.
Yayın bürküsündə bişən ulduzlar
Sərinləsin deyə çimir sularda...

Sanırsan ulduzlar göz-göz olanda
Aylı şələlənin qətrələridir.
Sinəsi yanğıdan köz-köz olanda
Günəşli qayanın zərrələridir!

Deyirəm ki, indi doğma şəhərin
Qayası da vardır, şələləsi də!
Hər zaman günəşin, ayın, ölkənin
Şəfəqlə doğan piyaləsi də!

Tək qartal çatmır... unuttum tamam
Sənəti qartalsız bir mahal təki.
Qayanın üstündə hər səhər-axşam
Xəyalın dolaşır bir qartal təki.

Füsunkar yurdunu zینətləndirən
Min bağ da salındı, meşə də artdı.
Gələn qonaqları heyrtləndirən
Bakıda bir gözəl guşə də artdı.

O sənin nəğməndir! Miz arxasında
İşıqlı ilhamdan doğuldu nəğmənin!
Mehriban qayanın daş yaxasında
Büllur şələlədən yağruldu nəğmənin.

O şaqraq nəğməni şələlənin özü
Şeirimdən də qabaq alqışlayıbdır.
Fəvvarən yüksəyə qaldırıb düzü
Havadan şəfəqlə naxışlayıbdır...

Nəğmən qarışmamış suyun gözüne
Sənətkar ilhama içirsin onu!
Bəstəkar notuna, şair sözünə,
Rəssam kətanına köçürsün onu!..

1978.

İÇƏRİŞƏHƏR

Küçə var, sinəsi isti güneydir,
Küçə var, qucağı soyuq qüzeydir,
Gəncləşən Bakıda qədim muzeydir
İçərişəhər.

Küçə var, o tayı bu tayı kimi,
Qıvrılır – açılır dağ çayı kimi...
Min yerə bölünür daş payı kimi
İçərişəhər.

Əkiz yaranmışdır yolu-döngəsi,
Bu damın o dama düşür kölgəsi...
Dəvə karvanıdır, qatar cərgəsi
İçərişəhər.

Düşməni bu şəhərə girməmiş hələ,
Ayrı eyvanlar da birləşmiş elə,
Hasarlar dalından baxmışdır çölə
İçərişəhər.

O alçaq daxmalar dözmüş tufana,
Uca qəhrəmanlar vermiş cahana...
Əlvən naxış salmış neçə dastana
İçərişəhər.

Bir meydana dönmüş hər talasıyla,
Çarpışmış zamanın min bəlasıyla,
Dünyada tanınmış “Qız qalası”yla
İçərişəhər.

Nə qədər balaca olsa da özü,
Bakının anası sayılır düzü.
Tarixin yaşıdır, sənətin sözü
İçərişəhər.

Təbriz gəncliyimin son nisgilidir,
Qala divarları daş sahilidir,
Dörd ciyərpərimin ilk mənzilidir –
İçərişəhər.

1972.

SƏADƏT SARAYI

O sevinclə dolu sarayın adı
Səadət sarayı deyildir nəhaq.
Nəğməli könlümün alovu-odu
Gah şam-şam alışır, gah çıraq-çıraq.

Başının üstündən keçsə də illər,
O gözəl saraya köhnədir demə!
Burda ətir saçır ən təzə güllər,
Burda dilə gəlir ən yeni nəğmə!

Oğlanın baxışı, qızın nəfəsi
Yayda da, qışda da odludur burda.
Oxuyan gözəlin sevgi nəğməsi
Neyli, kamançalı, udludur burda.

Yüz mənzil bir zalda yerləşən zaman
Diləklər axını yerləşir burda.
Tanış xasiyyətlər birləşən zaman
Yaxın sənətlər də birləşir burda.

Burda dözümlülük, əmək, rəşadət
Xəyalda doğulur, ürəkdən keçir.
Burda səmimiyyət, inam, səadət
Vəcdanın yanında məhəkdən keçir.

Burda qanadlanır məhəbbət sözü
Təmiz duyğuların ümmanlarına.
Burda addımlayır səadət özü
Təzə mənzillərin ünvanlarına...

Burda ata-ana min fərəh duyur,
Gözlərindən silir sevinc yaşını.
Burda sevgililər birlikdə qoyur
Yeni ailənin təməl daşını.

Qapıdan gəlinlər çıxır hər fəsil,
Açılır-örtülür qapı taybatay.
Sanki ağ paltarlı gəlini deyil,
Ağ göyərçinini uçurur saray...

1974.

BİR SARAY VAR...

Bir saray var dastanlarda yazılmamış şöhrətilə
Qoca Şərqi sinəsində qəşəngidir sarayların.
Yerə-göyə sığışmayan dağ gövdəli siqlətilə
Ucasıdır, məğrurudur, nəhəngidir sarayların.

O şəhərə yaraşıqdır! Gəlib-gedən dövrənlərin
Təzəsindən, azadından, gözəlindən yoğrulubdur.
Zəfərlərdən-zəfərlərə addımlayan insanların
Arzusundan yaranıbdır, əməlinədən yoğrulubdur.

Əlvan şəfəq çələngilə, isti çəpik yağışıyla
O Bakıda timsalıdır Şahdağının baharının.
Dünənə səfərilə, sabahına çağırışıyla
O xitabət kürsüsüdür qədim Odlar diyarının...

O müqəddəs duyğuların, arzuların, əməllərin
Qüdsiyyəti, tərəvəti, ülviyyəti, vüsətidir!
Neft çıxaran igidlərin, pambıq yığan gözəllərin
Cəsarəti, dəyanəti, məharəti, ülfətidir...

O sarayda günəş rəngli qalibiyyət bayraqları
Görüş yeri təyin edir qaliblərə etiqadla.
Fərəhlənir doğma yurdun aranları-yaylaqları
Qazandığı qələbəylə, doğrultduğu etimadla.

Adi ulduz gizlənəndə dumanların arxasında
Xəzri meydan oxuyanda yağış döyən küçələrdə,
Qəhrəmanlıq ulduzları insanların yaxasında
Yanır şölə çəkə-çəkə təntənəli gecələrdə...

O sarayda ürəkləri fəth eləyən sənətkarın
Yubileyi unudulmaz mədəniyyət bayramıdır.
Axı uzaq gələcəyi qabaqlayan nəğməkarın
Canlı sənət əsərləri öz ömrünün davamıdır.

O sarayda yeni mahnı könüllərə yol salanda
Sənətkarı təbrik edən gül uzadır əl yerinə.
Məharətlə oxuyan da, ləyaqətlə tar çalan da
Salondakı cərgələrə nəğmə səpir gül yerinə.

O sarayda yer üzünün təzə məslək tanışları
Salamlaşır, yaxınlaşır, doğmalaşır, əzizləşir.
Hələ kövrək inamları, hələ tutqun baxışları
Mətinləşir, ülviləşir, durulaşır, təmizləşir.

Kim – Azadlıq! – deyə-deyə, alov-tüstü dada-dada
Döyüşlərdə bir udumluq sərin mehə həsrət qalır,
Bu diyarın havasını iştahayla uda-uda
Dost insanlar arasında rahatlıqla nəfəs alır.

Bakı gözəl Azərbaycan torpağının paytaxtıdır,
O saraysa bu inqilab şəhərinin mərkəzidir.
Mavi Xəzər qırağında sakinlərin ağ baxtıdır,
Əzəmətli qurultaylar sarayının əvəzidir.

O saraydan yollanırlar ləyaqətli elçilər də,
Yığışrlar vaxtaşırı qurultaylar sarayına.
Quşçular da, çayçılar da, südcülər də, gülçülər də
Səs verirlər bu döyüşən dünyamızın harayına...

1984.

DOSTLUQ PARKI

Şıx çimərliyində kimin ki, yolu
Təpələrə düşdü neçə il qabaq,
Bomboz ətəklərdə üstü şəh dolu
Nə yaşıl kol gördü, nə körpə yarpaq.

Dəniz al günəşi Göyçay naritək
Öz mavi ovcunda dənələyirdi.
Bürkü boz tüstüyə düşən aritək
Çılpaq təpələri iynələyirdi.

Yox! İstidə yanan bürkü də düzü
Dənizə çırpırdı qanadlarını.
Bəli! Əks edirdi dalğalar özü
Sahildə bürkünün feryadlarını.

Təpələr dənizə baxırdı, ancaq
Bilmirdi dolaşan dik ləpələrdir.
Sanırdı yangılı günəşdən qabaq
Çimib-sərinlənən göy təpələrdir.

Ləpələr üzdükcə dərin sulara,
Aha çevrilirdi toz təpələr də.
Çimmək istəyirdi sərin sulara
O göy təpələrlə boz təpələr də!

Varaqlanan dəniz aylı axşamın
İşıqla yazdığı ilk dastan idi.
Sahildə təpələr mahir rəssamın
Fırçası dəyməyən boz kətan idi...

İndisə Bakıya gələn hər qonaq
O sıx təpələrdə bir ağac əkir.
Xalqlar dostluğuna şam, palıd, qovaq
Nəgmə də oxuyur, keşik də çəkir!

Sahilin doğranmış qanqallarını
Külək təpələrdən aşırıb gedir.
Ağ saçlı adamlar iqballarını
Cavan ağaclara tapşırıb gedir.

O “Dostluq parkı”dır! Hüsnünə baxan
Ülfət gülüstani deyir o parka.
Yayda mənzil-mənzil sahilə axan
Şəhər neçə dəfə deyir o parka.

Pərdəsiz səhnədir füsunkar Xəzər,
Suda şahə qalxır yorğun dalğalar.
Mavi köynək geyən qızlara bənzər
Dodağı mahnılı coşğun dalğalar.

Bəstəkar havası, şair sətrilə
Sədaqət nəgməsi oxuyur onlar.
Günəş şeiriyyəti, dəniz ətrilə
Məhəbbət çələngi toxuyur onlar.

Odur! Bir-birindən hündür yamaclar
Amfiteatra bənzəyir indi.
Tamaşaçı olan gömgöy ağaclar
Uzun sıraları bəzəyir indi.

Sahil də çevrilib yaşıl kitaba,
Dastanlı dənizlə yarışır daha.
Yox! Nəgmə nəgməyə, rübab rübabə,
Lövhə də lövhəyə qarışır daha...

1984.

FƏXRİ XIYABAN

Yolum burdan düşəndə
Mən ayaq saxlayıram.
Kimsə görməsin deyə
İçimdə ağlayıram...
Sakit dayansam da mən
Dərddən, qəmdən qaçıram.
Mən başımı açmıram,
Ürəyimi açıram...
Axı ürəyimdədir
Bu yerin bir surəti.
Hər dahinin nisgili,
Hər ustadın həsrəti.
Düşünürəm, ürəyim
Təzə duyğu içində.
Neçə-neçə sənətkar
Dərin yuxu içində...
Demə bu yer insanın
Adicə məzarıdır.
Yox! Qüdsiyyət, Ülviyyət,
Ləyaqət meyarıdır!
Zənn etmə bu xiyaban
Yatanların fəxridir.
Yox! Yox! Xiyaban özü
Yatanlarla fəxr edir.
Deyirəm xiyabanda
Neçə yer də düzəlsin,
Üstündə ən möhtəşəm
Abidələr yüksəlsin.

Deyək o Nəsiminin,
Bu Həsənoğlunundur.
Deyək o Füzulinin,
Bu da Koroğlunundur!
Sanaq o qəriblər də
Daha yanımdadır.
Qəlbi qəlbimizdədir,
Canı canımızdadır.
Səpilməsin o doğma
Məzarlar neçə yurda.
Sanaq o dahilər də
Uyuyur indi burda.
Cavanşirin, Babəkin,
Səttarxanın qəbri də,
Məhsətinin, Heyranın,
Natəvanın qəbri də,
Qətranın, Nizaminin,
Xaqaninin qəbri də,
Əcəminin, Tusinin,
Şirvaninin qəbri də
Özlüyündə bu yerdə
Bir Fəxri xiyabandır.
Ulduzlar arasında
Parlayan kəhkəşandır!
Neçə alov, neçə od,
Neçə köz sinəmdədir.
Yox! Yox! Fəxri xiyaban
Mənim öz sinəmdədir.
Vətəndən ayrı düşmüş
Qəriblər də burdadır!
Ölməz sərkərdələr də,
Ədiblər də burdadır!..

METROLAR

Demirəm ki, ancaq tər çiçəyilə
Hərəyə bir dәмət satar metrolar.
Yox! Öz rahatlığı, öz bəzəyilə
Minnətdar ürəyə yatar metrolar.

Gələnə-gedənə maraqla baxar,
Döşünə üzgüçü nişanı taxar,
İşıq dənizində gah üzə qalxar,
Gah da dəriniyə batır metrolar.

İstər hər dəqiqə dəyə mənzilə,
Dəmir ayağını döyə mənzilə,
Sərnişin tez çatsın deyə mənzilə,
Yolları yollara qatar metrolar.

Qaynar meydançası adamla dolar,
Sevişən gənclərin and yeri olar...
Gecə yarısı da keşikdə qalar,
Yolçunun dadına çatar metrolar.

Siz yalnız torpağa verin yuxunu,
Dinlikçin o dilər şirin yuxunu.
Özündən min dəfə dərini yuxunu
Yorğun gözlərindən atar metrolar.

Bir hərərət umar insan qəlbindən,
Rəssam ilhamından, şair təbindən.
Hündür pillələrlə yerin dibindən
Bizi yüksəkliyə dartar metrolar.

Şəfəqlər axanda od bulağı tək,
Neçə rəngə çalar göy qurşağı tək...
Nəhəng bir palıdın qol-budağı tək
Bakının altında artar metrolar...

1985.

BAKI VAĞZALI

Vağzal yol üstəki neçə şəhərin
Dünyaya açılan pəncərəsidir.
Həm gündüz, həm də ki, gecə şəhərin
Gözlərə ilk dəyən mənzərəsidir.

Burda mərd analar qatara minən
Öz gəlin qızını yola salıbdır.
Burda təntənəli toylarda dinən
“Vağzal” havası miras qalıbdır.

Mərdlərin çiçəkli yaxalarıyla
Vağzal sinəsini naxışlayıbdır.
Xəzər şah qalxan dalğalarıyla
Mərdləri sahildən alqışlayıbdır.

O ləpir bir yerdə qalmayıb düzü,
Uzanıb səadət yolları kimi.
Bakının boynuna dolanıb özü,
Qəhrəman övladın qolları kimi.

O vaxtdan mərdlərin gözünün nuru
Çıraq-çıraq yanır şəhərin üstə.
Bakının mehriban üzünün nuru
Əks edir çağlayan Xəzərin üstə...

Bəli! Neçə-neçə Xırdalan indi
Qucağı ətirli gülüstan olur.
Neçə əyri küçə, dar dalan indi
Sinəsi meydanlı xiyaban olur.

Vağzal nəfəs alan insana bənzər,
Həm isti, həm soyuq illəri vardır.
Nəhəngdən də nəhəng dükan bənzər,
Yazda da, qışda da gülləri vardır!

O şirin vüsalla acı hicranın
Görüşə tələsik gələn yeridir.
Mehriban qocanın, gümrah cavanın
Ağlayan yeridir, gülən yeridir.

Səhnələr dəyişir növbətlə yenə,
Kimi – Uğur! – deyir, kimi gözləyir.
Biri vidalaşır rıqqətlə yenə,
Biri görüşəcək dəmi gözləyir.

Adam var, məhəbbət yağar başından,
Gülü xatırladar dodaqları da.
Gözlərindən axan fərəh yaşından
İslanar vağzalın yanaqları da.

Adam var, ümidlə gözlər vüsali,
Görüş həsrətilə yaşayar ancaq.
Gündüz haradasa izlər vüsali,
Gecə yuxusunda daşıyar ancaq.

Adam var, danışar mahal yerinə,
Eşit, nə diləyir qanadlı xəyal?
Hər yanda təzadlı vağzal yerinə
Qaynayıb-qarıssın hicranla vüsali!..

1984.

TƏYYARƏ MEYDANI

Təyyarə meydanı! Sənin növrağın
Aləmdir... Haqqında kim yazasıdır?
Sənin hava yolun doğma torpağın
Günəşə açılan darvazasıdır.

Bakı, qədim Bakı neçə ünvanla
Səfərdə birləşən qaynar həyatdır.
Sənin ayna sinən təzə dövrənlə
Daim bir işləyən nəhəng saatdır.

Burda sakit uçan durnalar kimi
Harasa tələsir qanadlı zaman.
Yox! Burda hamilə analar kimi
Hicran vüsali doğur, vüsalsə hicran.

Burda yüksək qatlar işıqlananda,
Ülvi arzular da işıqlanıbdır.
Göylərdə ulduzlar muncuqlananda,
Alınlarda tərlər muncuqlanıbdır.

Burda açıq göylər dumanlananda,
Aydın baxışlar da dumanlanıbdır.
Yorğun sərnəşinlər həycanlananda,
Durub gözləyənlər həycanlanıbdır.

Qonağı salamlı qarşılayanda,
Sanki gülümsəyir gül-çiçək burda.
Ürəyə sədaqət aşılایanda,
Sanki insanlaşır duz-çörək burda.

1985.

GƏLƏCƏYƏ SƏFƏR

Hərdən istəyirəm bu dünyadakı
Bütün şəhərlərə mehman olum mən.
Geriye döndümmü, deyəm ki, Bakı,
Sənin hər daşına qurban olum mən!

Həm köhnə, həm təzə xatirəmizin
Şirini də sənsən, acısı da sən!
Başı boz çadralı dustaq Təbrizin
Çadrasını atmış bacısı da sən!

Bakı! Ana torpaq! Haqlıyam bəlkə,
Havandan Təbrizin ətri də gəlir.
Dilimə Səmədin sətriylə birgə
Mirzəli Möcüzün sətri də gəlir.

Mənə hər döyüşdə sən havadarsan,
Alovlu könlüm də, tunc dizim də var!
Bakı! Nə qədər ki, dünyada varsan,
Elə bilirəm ki, Təbrizim də var!

İndidən görürəm, azad baharda
Al-əlvən bəzənib dərə də, dağ da...
Təbrizdən Bakıya gedən qatarda
Mən şeir yazıram azadlıq haqda.

Yorğunluq çıxmışdır şair canından,
Yanğısı soyumuş ürək odumun.
Şəhid igidlərin isti qanından –
Cilidi rəng almış boz pasportumun.

Dəmət pəncərədə başını əyib,
Sanma ki, o sovqat çiçəkləridir...
Yox, yox, əsr yarım – Vətənim – deyib
Ölən insanların ürəkləridir!...

Sorğusuz keçirəm Araz boyunca,
Bir kimsə maraqla deməyir kimsən?
Ürək, yalnız ürək dinir boyunca;
– Sən öz vətəninə indi hakimsən!

1961.

AZƏRBAYCAN TORPAĞI

Azərbaycan bir ada,
Dünya sonsuz dəryadır.
Mənimsə nəzərimdə
Yaraşıqlı dünyadır
Azərbaycan torpağı.

Ölkə var, yer üzündə
Bircə dahi fəxrdir.
Cahanda neçə-neçə
Dahisiylə fəxr edir
Azərbaycan torpağı.

Babəkin qılıncından
Qopdu qığılıcı kimi,
Xətainin tacında
Yandı ildırım kimi
Azərbaycan torpağı.

Qətranın divanında
Lalə-lalə şam oldu.
Behzadın tablosunda
Şərbət dolu cam oldu
Azərbaycan torpağı.

Nizamini sənətə
Bağışladı cəltək.
Göy gölü yaxasına
Taxdı büllur medaltək
Azərbaycan torpağı.

Məhsəti təbəssümlü,
Natəvan ülfətlidir.
Nəsimi iradəli,
Füzuli şöhrətlidir
Azərbaycan torpağı.

Üzeyir tərənəli,
Əcəmi naxışlıdır.
Xətai düşüncəli,
Səttarxan baxışlıdır
Azərbaycan torpağı.

Koroğlunun, Nəbinin,
Həzinin sümüyüdür.
Tomirisin, Həcərin,
Zeynəbin hörüyüdür
Azərbaycan torpağı.

Savalan ehtişamlı,
İstisu şəfalıdır.
Qaradağ bərəkətli,
Qarabağ səfalıdır
Azərbaycan torpağı.

Urmulu, gəncəlidir,
Təbrizli, bakılıdır.
Zəncanlı, qubalıdır,
Salmaslı, şəkildir
Azərbaycan torpağı.

Özünü dardakının
Harayına yetirmiş.
Gözlərindən uzaqda
Neçə övlad itirmiş
Azərbaycan torpağı.

Qərib məzarlar üstə
Kimin ki, düşür yolu,
Nadir türbəyə dönür
Bir ovuc ətir dolu
Azərbaycan torpağı.

Günəşdən hərarətli,
Üfüqlərdən əngindir.
Gözəl nemətləriylə
Zənginlərdən zəngindir
Azərbaycan torpağı.

Kürüylə, Arazıyla
Qardaşlıq bəstəsidir.
Şərqi boz yaxasında
Qızılgül dəstəsidir
Azərbaycan torpağı.

Ulduzların altında
Atamın qalasidir.
Beşiyimin başında
Anamın laylasidir
Azərbaycan torpağı.

Bu torpaqda bərkidi
Ayağım, qolum, sinəm...
Ya vaxtsız, ya da vaxtlı
Həyatdan getsəm, mənəm
Azərbaycan torpağı.

1984.

NAXÇIVAN

Mən o taydan uçdum bir durna kimi,
Bu tayda ilk yuvam oldu Naxçıvan!
Anadan ayrıldım... Bir ana kimi
Məni qucağına aldı Naxçıvan!..

Çatdı ağır gündə dadıma mənim,
Neçə məclis qurdu adıma mənim,
Məndən bəzər yandı oduma mənim,
Nə dedim, qayğıma qaldı Naxçıvan!

Könlüm yaralandı! Parası hicran!
Nəğmə qanadlandı! Avazı hicran!
Yatmağa qoymadı Arazı hicran,
Araza laylalar çaldı Naxçıvan!

Ünvanı qədimdir, şöhrəti əzəl,
Hər suyu rübabdır, hər gülü qəzəl...
Azərbaycan özü qənirsiz gözəl,
Başında bir tirmə şaldı Naxçıvan!

O sərgiyə döndü Bəhrüz gözüylə,
Şərqə inci saçdı Cəlil sözüylə.
Əcəmi könlünün odu-közüylə
Daşlarda min rəngə çaldı Naxçıvan...

O, tarix yaratdı məharətilə,
Cavid günəşləşdi şeiriyyətilə...
Şirindən də şirin məhəbbətilə
Söz dolu dilimdə baldı Naxçıvan!..

Ləhcəsi Təbrizin ləhcəsi kimi,
Qönçəsi Urmunun qönçəsi kimi,
Gecəsi Mərəndin gecəsi kimi,
Bir simdə gör neçə xaldı Naxçıvan!..

Yol gedir şəhərə, kəndə, dənizə,
Yol gedir meşəyə, dağa, kəhrizə,
Yoluma göz dikən ana Təbrizə
Ən yaxın, ən doğma yoldu Naxçıvan!

1984.

GƏNCƏ

Məni yazın əlvan növraqlarında
Dindirdi bir dəstə nərgizlə Gəncə.
Sandım Azərbaycan torpaqlarında
Əkiz doğulmuşdur Təbrizlə Gəncə.

Naxış yaxşı şeydir dünya üzündə,
Rəssam lövhəsində, şair sözündə.
Nəylə naxışlanıb Vətən düzündə?
Bağla, minarəylə, kəhrizlə Gəncə.

Çətri Kəpəz boyda qədim çinarlar
Kim bilir neçənci əsri anarlar?
Göydə alışanda qızıl fanarlar,
Dolar zümzüməli ilbizlə Gəncə.

Kimi “gəzim” – deyə boz çölə çıxır,
Kimi “görüm” – deyə yad elə çıxır.
Zümrüd səltənətli Göy gölə çıxır
Bir axar-baxarlı dəhlizlə Gəncə.

Göy göl möcüzədir hekayətilə,
Min dənizə dəyər tərəvətilə.
Nə qəm, öz mehriban ünsiyyətilə
Qonşu olmamışdır dənizlə Gəncə.

Haçan qadir novruz topunu atar,
Qış yazın çağlayan selində batar.
Şamlar işığında xonçalar tutar
İydəylə, badamla, cevizlə Gəncə.

Buluddan yağış yox, gümüş yağanda,
Şimşəkdən alov yox, gülüş yağanda,
Ağacdən çiçək yox, öpüş yağanda,
Dolar rayihəli əmbizlə Gəncə.

Qışda da o yaşıl geyinər yenə,
Ürəyi ilhamla döyünər yenə,
Aralı düşsə də, öyünər yenə
Doğmayla, munislə, əzizlə Gəncə.

Könlünü uçurar övlad dalınca,
Deyər haradasa qərrib qalınca,
O gəlib baş qoysun məhrəm balınca,
Təmizi axtarar təmizlə Gəncə.

Burda kürsüləşən zireh yaşayıb,
Məhsəti, Nizami, Vazeh yaşayıb,
Sənət dünyasında Fateh yaşayıb,
Sabaha çapdığı Şəbdizlə Gəncə.

Kəniz göndərilib Afaq İlyasa,
Ömürlük yar olub ancaq İlyasa.
O növraq yaradıb, növraq İlyasa,
Öyünüb “fədakar kəniz”lə Gəncə.

Gəlin nəyə bənzər? Sevgi şivinə!
O qopub düşəndə əri evinə,
“Xəmsə”ni aparıb... Bəlkə sevinə
Nadirdən də nadir cehizlə Gəncə.

Görməsə tanımaz adam dünyanı,
Hayıf, korlayıbdır əyyam dünyanı.
Nizamiylə gəzib tamam dünyanı,
Pəhrizlə qayıdıb, pəhrizlə Gəncə.

Güllələr toplayıb iradəsini,
Atəşə döndərüb ifadəsini.
Döyüş tarixinin abidəsini
Gilizlə yaradıb, gilizlə Gəncə.

Demə gözəlləri bəs neçə mindi?
Kiminə imandı, kiminə dindi.
Əkiz oğul doğur... Sabaha indi
Əkizlə yollanır, əkizlə Gəncə.

Hicran haradasa tufan qopardı,
Mən Kəpəzə baxdım... Sinəm qabardı.
Məni neçə evə qonaq apardı
Təbəssümlə dolu bənizlə Gəncə.

1987.

GÖZƏLLİK ÖNÜNDƏ

Bir tufan qopdumu, məğrur dalğalar
Qaçışır yarıla-yarıla, Göy göl!
Yox! Dözümlə qalır büllur dalğalar,
Şişəsi qırıla-qırıla, Göy göl!

Buludlar qatarla zirvədən enir,
Sanki bir-birinin boynuna minir.
Başının üstündə tüstüyə dönür,
Axışır burula-burula, Göy göl!

Mehriban-mehriban doğanda günəş,
Tufanın ipini yığanda günəş,
Göydən yerə köz-köz yağanda günəş,
Su yanır durula-durula, Göy göl!

Ay gəlir ki, dəyə sahillərinə,
Öz başını əyə sahillərinə...
Marallar su deyə sahillərinə
Yüürür yorula-yorula, Göy göl!

Sən isə yanırsan göy məşəl kimi,
Baxıram, mən aşiq, sən gözəl kimi,
Gözəllik önündə bir heykəl kimi
Dururam vurula-vurula, Göy göl!

Qar dağa yaraşır, insansa yola,
Şeh gülə yaraşır, kəkliklə kola...
İnsan istəyir ki əbədi qala
Boynuna sarıla-sarıla, Göy göl!

1985.

GÖLLƏR GÖZƏLİ

“Xəmsə” şan-şöhrətli bir nəğməkarın
Yaşıyla əkizdir yaşı Göy gölün.
İlham çeşməsidir min sənətkarın
Həm yazı, həm də ki, qışı Göy gölün.

Sanki şair səsli çeşməyə dönər,
Şeirə, bayatıya, nəğməyə dönər,
Naxışa, butaya, ilməyə dönər,
Şəffaf gözlərinin yaşı Göy gölün.

Gecə medalyon ay çox da böyükdür,
Mirvari ulduzlar sanki sönükdür,
Özü qədim, nəhəng, zümrüd üzükdür,
Kəpəzsə almazdan qaşı Göy gölün.

Hər dalğa bir mavi çırağa bənzər,
Əlvən şölələri yumağa bənzər,
Saçında bir gümüş darağa bənzər
Daranmaq istəsə başı Göy gölün.

O gözəllik tacı, şeiriyət nuru,
O qədər təmizdir, o qədər duru,
Dibinə göz qoysan sən gecəyarı
Füruzə görünər daşı Göy gölün.

Susar döşdə yatan diləklər kimi,
Dinər arzu dolu ürəklər kimi,
Marallı dağlarda şimşəklər kimi
Gurlayar gözəllik marşı Göy gölün.

1980.

QARABAĞ AXŞAMLARI

Şəvə saçıyla örtər
Bəyaz başını dağın.
Bəlkə cavanlaşdır
Qoca yaşını dağın
Qarabağ axşamları.

Bağlarda yarpaqlardan
Toxunmuş çətir açar.
Çaylarda ulduzlardan
Hörülmüş zəncir açar
Qarabağ axşamları.

Meydanlardan, yollardan
Qaranlığı qoparar.
Ürəklərdən, gözlərdən
Yorğunluğu aparar
Qarabağ axşamları.

Qara qulaqlarına
Taxar almaz sırğalar.
Bəxtiyar körpələrin
Beşiyini yırğalar
Qarabağ axşamları.

Şam-şam lələrilə
Bəzəyər gülüstani,
Sanki öz qucağına
Endirər kəhkəşanı
Qarabağ axşamları.

Sanki nurla qalaylar
Kərpicləri, daşları.
Sanki südlə çimdirər
Çiçəkləri, quşları
Qarabağ axşamları...

Tellərə daraq çəkər
Mülayim yelləriylə,
Cürbəcür ətir saçar
Müxtəlif güllərilə
Qarabağ axşamları.

Ülkərlərlə yazılan
Rahatlıq dastanıdır.
Anamız təbiətin
Düşünən zamanıdır
Qarabağ axşamları.

Yox! “İsa bulağı”nda
Muğamata başlayar,
Gecə yarısında da
Oxumağı xoşlayar
Qarabağ axşamları.

Odlu şikəstəsilə
Dağı-daşı yandırar.
Səhrilə “Min bir gecə”
Nağılını andırır
Qarabağ axşamları.

Qara kirpiklərindən
Tellər düzər kamana,
Məhəbbət təranəsi
Pıçıldayar insana
Qarabağ axşamları.

Toyda sağlıq deyəndə
Çağlayar şəlalətək.
On dörd gecəlik ayı
Qaldırar piyalətək
Qarabağ axşamları.

Əlvən naxışlı köksü
Çıraq-çıraq qabarar.
Səni “Ərimgəldi”yə,
“Daşaltı”na aparar
Qarabağ axşamları.

Sənə “Cıdır düzü”ndə
Vaqıfdən söhbət açar.
Xan qızı Natəvanın
Şeirindən hikmət açar
Qarabağ axşamları.

Kim deyər gördükləri
Taleyn vergisidir.
Təbiətin açdığı
Gözəllik sərgisidir
Qarabağ axşamları.

Qarabağ torpağının
Daş-qaş dolu tacıdır.
Bakı axşamlarına
Sədaqətli bacıdır
Qarabağ axşamları.

1974.

ŞAMAXI

Hüsnün qoca tarixin üzünə nur səpələr,
Göz qırpan ulduzların gözüne nur səpələr,
Bu sənət dünyamızın özünə nur səpələr
Şair övladlarının yandırdığı şam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Sənin hər yaşıl yolun zümrüd bir poemadı,
Oxudum... Öz fərəhim öz könlümə sığmadı.
Mənə əzizdən əziz, doğmadan da doğmadı
Hər küçə, hər meydança, hər həyət, hər dam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Büllur bir gilə olar sənin hər qətrə suyun,
Həm şəfəqə bələnər, həm də ki, ətrə suyun,
Dönər can dəftərimdə min qızıl sətrə suyun,
Ürəklərə məlhəmdir suyundakı tam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Şirin ulduzlar yanar şirin diləklərində,
Salxım-salxım parlayar yaşıl tənəklərində,
Sənə uğurlar dilər təmiz ürəklərində
Daşkəsən, Mingəçevir, Lənkəran, Ağdam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Dərə üzüm bağları, təpə üzüm bağları,
İstədim qatar-qatar şeirə düzüm bağları,
Sabaha addımlayan gördü gözüm bağları,
Bərəkətli torpağın niyə qalsın xam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Çəksin ağ karvanını sıra dağlardan bulud,
Dik çiynində bir əlvən çələng olsun “Çuxuryurd”!
Nəğmənin nəfəsilə parçalansın daş sükut,
Odlu nəğmə deməkdə mən deyiləm xam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

“Pırqulu” dünya görmüş ağ saçlı insan kimi,
Ulduzlar aləmini oxuyur dastan kimi...
Bilir ki, dərinsə də o dastan ümman kimi,
Başa vurmaq gərəkdir teleskopla tam axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

Alqış dərə-təpəni bağlara döndərənə,
İstiqbala açılan günəşli pəncərənə!
Gərək bir dastan yazam hər nadir mənzərənə,
Şeirlə ilham dolu könlüm olmur ram axı,
Şamaxı, ay Şamaxı!

1980.

GÖYÇAYDA NAR AĞACI

Ağaclar yay donunu
Soyunduqca bağlarda,
Adamlar payız donu
Geyinirlər dağlarda...

Çinar dolu Göyçayda
Bir nar ağacı vardır.
Sanki ana torpağın
Daş-qaşlı tacı vardır.
Nar ağacı dayanmış
Bəzəkli gəlin kimi,
Uğurlu taleyinə
Həmişə əmin kimi...
Şəhdə çimmiş budaqlar
Barmağıdır gəlinin.
Yaşıl yarpaqlı narlar
Qolbağıdır gəlinin.
Barmağında zümrüd də,
Yaqut da şölələnir.
Başı üstədən keçəndə
Bulud da şölələnir...

1984.

TURŞ SU

Odlu qılıncını sıyırıb qından
Dağların başına çaldıqca günəş,
Buludlar alışır... Yەر hər yandan
Bəzən qor ələnir, bəzən də atəş...

Yaxamı açsam da meh eşqinə mən,
İstidən tənqiyib yanıram yenə.
Üzümü çevirib su köşkünə mən,
İti addımlarla gəlirəm tinə.

Qaraqaş, qaragöz, dağ afətinə
– Sizdə Turş su varmı? – deyirəm. O qız
Yenə sadıq qalıb öz hörmətinə
– Bəli! Vardır! – deyir – O su, o da buz.

Mən alıb içirəm. Buz nəfəsiylə
O təkcə yangımı soyutmur, xeyr!
Elə bil öz gözəl rayihəsiylə
Bu torpağın ətri üzümə dəyir.

Mən bəh-bəh dedikcə, qarşımda budur
Çağlayan görürəm buz bulaqları.
Qız dinmək istəyir. Sözünü udur,
Daha da qızarır al yanaqları...

Köşkdən ayrılaraq yola çıxıram,
Sanki bürkü qaçır məndən uzağa.
Min dəfə baxsam da, bir də baxıram
Borclu olduğum bu ana torpağa.

Heç əsirgəməmiş kainat ondan
İqlimi, neməti, nuru, bəzəyi.
Odur, karvan-karvan axır hər yandan
Pambığı, meyvəsi, nefti, çörəyi...

Hələ min dadlı su... Yox! Yox! Təbiət
Könüllə qursa da bu yaylaqları,
Daim yadımızda saxlayaq fəqət,
İnsan yaratmışdır bu növraqları...

1961.

GÜNDƏN-GÜNƏ, AYDAN-AYA

Ellər özü tarix yazır
Gündən-günə, aydan-aya.
Əllər özü tarix yazır
Gündən-günə, aydan-aya.

Marten yanar göllər kimi,
Odu qızılgüllər kimi,
Polad axır sellər kimi,
Gündən-günə, aydan-aya.

Qara qızıl üzə çıxır,
Sarı sünbül dizə çıxır,
Sevinc qəlbdən gözə çıxır,
Gündən-günə, aydan-aya.

Pəşmək qoza derya-derya,
Ağ işıqlar yaya-yaya,
Qalaqlanır taya-taya
Gündən-günə, aydan-aya.

Çiçəklər də nəğmələnir,
Pətəklər də nəğmələnir,
İpəklər də nəğmələnir,
Gündən-günə, aydan-aya.

Yaqutlaşır bağda üzüm,
Salxım-salxım, gərək özüm
Misralara yaqut düzüm,
Gündən-günə, aydan-aya...

Vətən başdan-başa mayaq,
Bayraq vüqar, ulduz növraq,
Kəhkəşana dönür torpaq
Gündən-günə, aydan-aya.

Təbiət də gözəlləşir,
Cəmiyyət də gözəlləşir,
Ünsiyyət də gözəlləşir
Gündən-günə, aydan-aya.

Məhəbbət də şirinləşir,
Səadət də şirinləşir,
Şeiriyyət də şirinləşir
Gündən-günə, aydan-aya.

Könlümüzdə nəğmə doğur,
Sanma kəlmə-kəlmə doğur,
Nəğmə çeşmə-çeşmə doğur
Gündən-günə, aydan-aya.

Şair, alim, memar, rəssam,
Yaratdıqca səhər-axşam,
Yadigara dönür ilham
Gündən-günə, aydan-aya.

Arzu daşda çiçək açır,
Hər çiçək min ləçək açır,
Gülüstanlar ürək açır
Gündən-günə, aydan-aya.

Dövrən axır ləpə-ləpə,
Təbəssümlər səpə-səpə.
Yaşa dolur xoşbəxt körpə
Gündən-günə, aydan-aya.

El də elə yaxınlaşır,
Əl də ələ yaxınlaşır,
Dil də dilə yaxınlaşır
Gündən-günə, aydan-aya...

1984.

QÜRURLA DAŞI

Ömrümün bağında tərəvətinlə
Sən nadir çiçəksən Azərbaycanım!
Söz dolu sinəmdə hərarətinlə
Sən odlu ürəksən Azərbaycanım!

Şəfqətli nəfəsin şaxtalı qışı
İsidir müqəddəs bir atəş kimi.
Orden, medalları qürurla daşı
Sən öz bayrağında al günəş kimi!

Hünərlər göstərən ellər içində
Sənin hünərinin timsalıdır o.
Zəfərlərlə keçən illər içində
Sənin zəfərinin timsalıdır o.

Bərəkət çeşməsi çağlar gözündə
De, nələrin yoxdur cahanda sənin?
Elə xoşbəxtsən ki sən yer üzündə,
Həyat da sənindir, dövrən da sənin!

Hansı qızıl çıraq heyran olmayır
Sulara səpilən daş-qaşlarına?
Hansı əziz qonaq heyran olmayır
Əsrin möcüzəsi "Neft daşları"na?

Kəndin mavi donlu üfüqlərilə
Yarısan tarlalar üz ağılığıdır.
Ulduz dolu salxım şəfəqlərilə
Əməkdə bəhərin parlaqlığıdır!

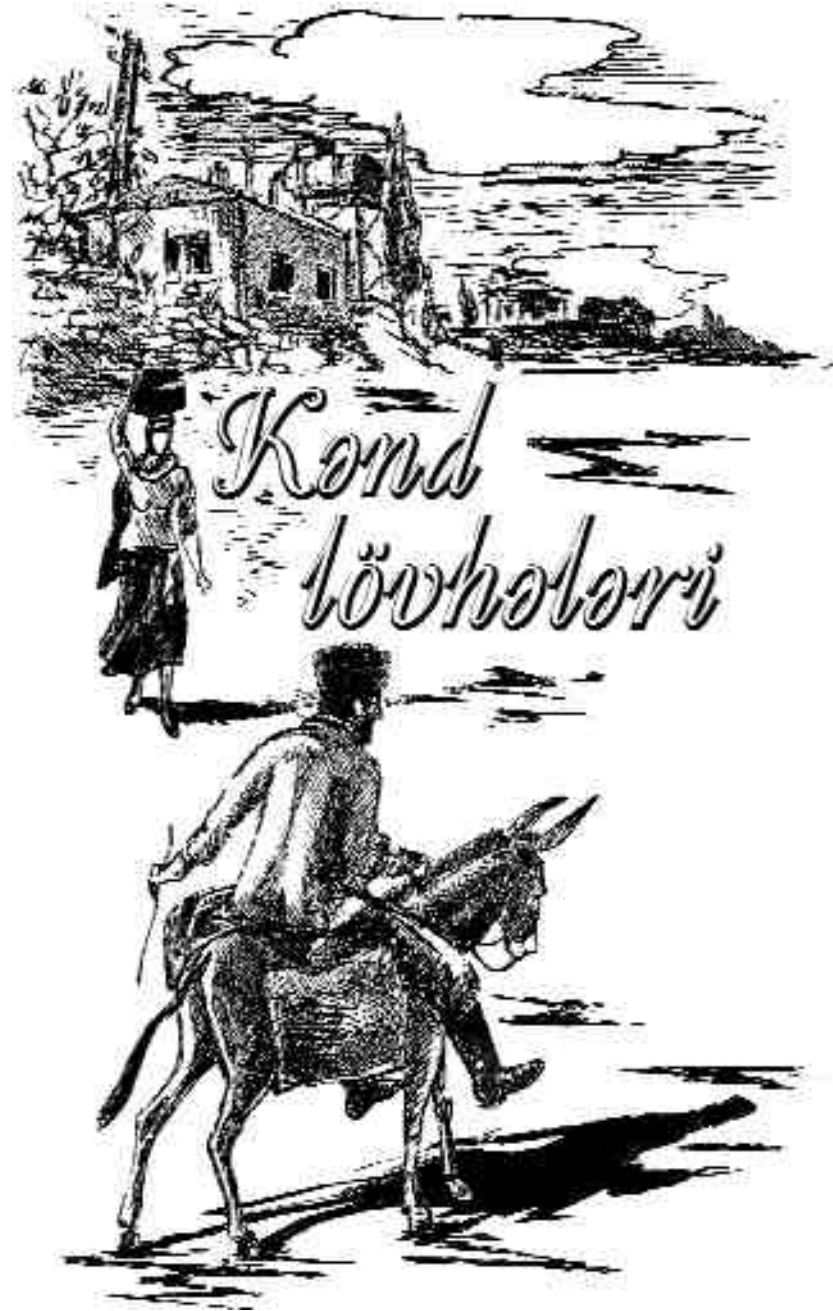
Nemətlər yaradan adamlarınla
Sən də zəfərlərdən ilham alırsan.
Düz, iri, möhtəşəm addımlarınla
Zirvədən-zirvəyə körpü salırsan...

Bəxtiyar, mübariz, qadir nəslinə
Dünənin şöhrətdir, bu günün növraq.
Həyat kitabının təzə fəslinə
Zəfər nəğmələri yazırsan ancaq.

Sənin bayramına dəmətlərilə
Neçə-neçə kənd də, şəhər də gəldi.
Bu gün qönçələnmiş nemətlərilə
Sabah gül açacaq zəfər də gəldi.

Şəfqətli nəfəsin şaxtalı qışı
İsdir müqəddəs bir atəş kimi.
Orden, medalları qürurla daşı
Sən öz bayrağında al günəş kimi...

1984.

SALAM

Salam! Həm yaxında, həm də uzaqda
Yazı qarşılayan ellərə salam!
Mehriban nəfəsli ana torpaqda
Yaz paltarı geyən çöllərə salam!

Göylər yağışlıdır, yerlər küləkli,
Alovlu ürəklər neçə diləkli...
Səsi məlahətli, yolu çiçəkli,
Dan yerindən əsən yellərə salam!

Qışın gözlərindən axıb tökülən,
Düşünə çiçəklər taxıb tökülən,
Sakit cığırılara baxıb tökülən,
Təlatümə gələn sellərə salam!

Yaz təzə-təzə fəslin mənası kimi,
Səfərdən qayıdan durnası kimi,
Yerlərin, göylərin aynası kimi,
Suları durulan göllərə salam!

Yerin göyə dəyən örpəyindəki,
Göyün yerə dəyən ətəyindəki,
Səhərin-axşamın köynəyindəki,
Ulduz-ulduz yanan güllərə salam!

Yazın gəlişindən danışır aşiq,
Dodağı altında qımışır aşiq,
Yeni söz deməyə çalışır aşiq,
Təzə təranəli tellərə salam!

Şöhrət nə tablonun, nə dastanıdır,
Həyatı yaradan mərd insanındır!
Dövrən onunkudur, o dövranıdır,
Yaradan, yaşadan əllərə salam!

Bu ellər hər yazı gümrah gələcək,
Yeni zəfərlərdən agah gələcək,
Bu gündən də gözəl sabah gələcək,
Gələn yaz nəfəsli illərə salam!

1980.

ÇƏLƏNG

Salam, kəndin şöhrəti,
Sadə, qəhrəman dostlar!
Hünərilə sabahı
Bu gün yaradan dostlar!
Dinəndə təbəssümlü
Məhəbbətlə dinənlər!
Sinəsi orden-medal
Sərgisinə dönənlər!
A dostlar! Neçə-neçə
Qələbənin gözəldir.
Yeni-yeni kəndiniz,
Qələbənin gözəldir!
Kim deyir, surətiniz
Düşübdür gözədən ayrı?
Xeyr! Mən bir sətri də
Yazmadım sizdən ayrı.

Sanmayın fəsil-fəsil
Əkdiyiniz torpağın,
Məhsul intizarını
Çəkdiyiniz torpağın
Barına nə nəfəsim,
Nə tərım qarışıbdır.
Göyərçin mahnınıza
Yüz şeirim qarışıbdır.
Nəğməm var, misraları
Kənd yollarından gəlib.
Şeirim var, təravəti
Çay kollarından gəlib.
Yaşamadım sənətdə
Mən dili qısa kimi.
Dedim ağ olsun üzüm
Açılmış qoza kimi.
Təranəm saralması
Sıx varaqıar içində,
Büllur salxıma dönsün
Göy yarpaqlar içində...
Qışın şaxtasında da
İlhamım yaşıllaşsın.
Kağızda sünbül-sünbül
Sözlərim qızıllaşsın!
Duyğularım qaranlıq
Gecədə ülkər-ülkər,
Yolunuza səpilmiş
Günəş doğana qədər...
Bəli! Sizlə çalışmış,
Sizlə yuxulamışam.
İlk bahar çiçəyini
Sizlə qoxulamışam.

Yarpızlı bulaq üstə
Sizlə nəfəs almışam.
Əməyimə təbimdən
Sizlə əvəz almışam.
Yenə sənət bağından
Təzə güllər dərmışəm.
Ürəyimin sözünü
O güllərə vermişəm.
Qürurla baxa-baxa
Hər dağa mən, düzə mən,
Əlvən nəğmə çələngi
Göndərirəm sizə mən!

1984.

MUĞANDA SARI BUĞDA

Azərbaycan evimdir,
Muğan geniş süfrəsi!
Hüsnüylə bəzən qızıl,
Bəzən gümüş süfrəsi!
Günəşli Muğanımın
Dörd fəslı də yazlıdır!
Gündüzü hərarətli,
Gecəsi ayazlıdır...
Zəmilərdən boylanır
Dənlə dolu sünbüllər,
Salamlayır insanlar
Gələn yolu sünbüllər...
Havada şaxələnir
Maral buynuzu kimi.
Əmək qəhrəmanının
Şöhrət arzusu kimi,

Zəmidə dəstə-dəstə
Sünbüllər qızıllaşır,
Xəyalda qatar-qatar
Karvanlar nağıllaşır.
Sanma günəş əriyib
Zəmilərə tökülür.
Yox! Səhərlər dan yeri
Zəmilərdə sökülür.
Bəli! Qədim günəşin
Özü də burdan doğur.
Ətir dolu nuru da,
Közü də burdan doğur.
Səhərlər salxım-salxım
Dalğalanan sünbüllər,
Axşamlar nənni-nənni
Yırğalanan sünbüllər,
Ümman boyda Muğanda
Həyat yelkəni olur.
Sanki torpaq zəmi yox,
Qızıl mədəni olur.
Sarmaşan sünbüllərin
Yarı nur, yarı buğda...
Zəngin bir xəzinədir
Muğanda sarı buğda!
Ancaq bu xəzinənin
Göyə dəysə də başı,
Zəhmətdən yoğrulubdur
Əlvən-əlvən daş-qası.
Hansı halal çörəyi
Sən sıxsan lülə-lülə,
Büllur tər damcılayar
Süfrəyə gilə-gilə...

1984.

RAYİHƏ

Mən gəzmişəm Vətəndə
Nəğməli səyyah kimi.
Bu gündən ilham alan,
Sabahdan agah kimi...
Ya şəhərdə, ya kənddə
Hansı evə düşmüşəm,
Müqəddəs arzuları
Sevə-sevə düşmüşəm.
Süfrəyə ilkin gələn
Məxməri çay olubdur.
Neçə nemətdən qabaq
Qıymətli pay olubdur.
İndi Astaradayam,
Günorta zamanıdır.
Sanki günəş Babəkin
Od saçı qalxanıdır.
Ucları sivri şamlar
Pəhləvan kuzəsidir.
Yox! Çəmənə sancılan
Döyüşçü nizəsidir...
Sahildə qanad açır
Sərin dəniz yelləri,
Çay becərən qızların
Bərəkətli əlləri,
Yaşıl kolların üstə
Uçur ağ göyərçintək.
Dalğalanan güllər də
Oxuyur bildirçintək...
Kollarmı rayihəni
Qız nəfəsindən alır,
Ya qızlar gözəl ətri
Kol dəstəsindən alır?

Bilinməyir! Yaşılıq
Cavanlıq timsalıdır!
Mövsümün gözəlliyi,
Torpağın cəlalıdır!
Burdakı gözəllər də
Cavan qalır həmişə.
Hərərət ilə meydan –
Oxuyur al günəşə...
Burda yaşayanların
Uzundur həyat yolu.
Yüz illik ömür sürür
Adıca bir çay kolu.
Bəlkə kol yaşlıların
Ömür yolundan alır,
Bəlkə müdrik babalar
Çayın kolundan alır
Bu qədər səxavətli
Həyatın illərini.
Alın təriylə yuyur
Baxtının güllərini.
Nə deyir təbəssümlü
Dodaq pıçıltıları?
Yaşıl incili kolun
Yarpaq xışıltıları,
Zəhmətlə naxışlanan
Bir nəğmə ahəngidir!
Kol hünər zirvəsində
Zəfərin çələngidir!
Sanma şəhli kollara
Tək bəzəkdir o qızlar.
Sanki əlvən qanadlı
Kəpənəkdir o qızlar.

Dəstə-dəstə qonubdur
Ətirli kollar üstə.
Zanbağlı, yasəmənli,
Laləli yollar üstə.
Hansı qızın bir dəfə
Əlini sıxsan əgər,
Qələm tutan əlindən
Azı bir aya qədər –
Gülüstan tərəvətli
Yaşıl çay ətri gələr.
Dodağına təzətər
Nəğmənin sətri gələr...

1984.

ÇİLÇİRAQ SALXIMLAR

Kim deyər səxavətdə
Kasıbdır torpağımız?
Haçan dolu ovcunu
Qısıbdır torpağımız?
Yox! Yerlər də, göylər də
Şeiriyyətli burda!
Nemət də, gözəllik də
Bərəkətlidir burda.
Kəhrəba salxımıdır,
Ya mirvari düzüümü,
Tənəklərdə parlayan
Azərbaycan üzümü?
Büllurlaşan salxımlar
Bir-birinə qısılmış,
Hər yarpağın altından
Bir çilçiray asılmış.

Şeh dolu salxımların
Qaraları, ağları,
Gör nə təhər bəzəyir
Gözişləməz bağları!..
Gör nə təhər insanı
Salamlayır bağlarda,
Şeiriyyətin hüsnünü
Tamamlayır bağlarda,
Qüdsiyyət çeşməsindən
Daha duru salxımlar.
Ürəklərin, gözlərin
Odu-nuru salxımlar.
Salxımlar bərəkətli
Torpağın hikmətidir!
Salxımlar hünər dolu
Əməyin şöhrətidir!
Salxımlar üzümçünün
Əlvan təbəssümüdür.
Uğurlar arzuların
Canlı təcəssümüdür...

1984.

XƏZİNƏ

Zəngin bir xəzinədir
Azərbaycan üzümü.
Kəhkəşandan uzundur
Mirvarinin düzüümü.
Tənəklər parıldaşır
Yarı zər, yarı gilə...
“Şirvanşahi”, “Təbrizi”,
“Kişmiş”, “Sarigilə”.

“Ağadayı”, “Mədrəsə”
Nur səpir kənd yerinə.
“Keçiəmcəyi” isə
Bal verir süd yerinə...
“Şirvanşahi” andırır
Salxımlaşmış şəkəri.
Şirvan gözəllərinin
Gözündəki ölkəri...
“Təbrizi” Bağmeşəni
Yada salır Təbrizdə.
Salxımlar neçə-neçə
Rəngə çalır Təbrizdə...
“Kişmiş” xatırladır
Məşkinin torpağını.
Sanki dağlar kəkliyi
Uğurlu ayağını
Şeh düşmüş meynələrdə
Salxımlara basıbdır.
Xınasıyla gözəllik
Təranəsi yazıbdır...
“Sarigilə” bülbülün
Sinasını andırır.
Şirinliyi dadanın
Ürəyini yandırır.
Gül aşiqi bülbülün
Yanıqlı nəfəsi tək.
Göz yaşı səpələyən
Hicranlı nəğməsi tək...
Sanki ağrı duyanda
Sinə yarasında o,
Ovmuş Sarigilənin
Ulduz sırasında o.

Döşünün sarı rəngi
Damladaqla qopubdur.
Büllur sarıgilənin
Çöhrəsinə hopubdur...
"Gəlinbarmağı" açır
Yazın pəncərəsini.
Dünya görür novruzun
Əlvən mənzərəsini...
Şirin nemətlə dolu
Xonçanın növrəğini.
Şam yandıran gəlinin
Şirmayı barmağını...
Əlvən bir xəzinədir
Azərbaycan üzümü,
Kəhkəşandan uzundur
Mirvarinin düzüümü...

1988.

ŞƏRBƏT

Yolu-izi gözlə ölçən əcdadımız
Hər hikmətdə bir dərinlik aramışdır.
Ömrü-günü acı keçən əcdadımız
Hər ülfətdə bir şirinlik aramışdır.

İstəmişdir şirin olsun bağındakı
Yaz köynəkli ağacların meyvəsi də.
Şirin olsun ömrün payız çağındakı
Qaraqaşlı, alagözlü nəvəsi də!

Çoxdan ağız acısını yuya-yuya
Şirin həyat axır şərbət bulagıtək.
Dünəninin əməlini duya-duya
Gözəlləşir sabahının növrəğitək.

Hər mövsümdə Azərbaycan torpağına
Yaxın-uzaq ölkələrdən adam gəlir...
Beynəlmiləl simfoniyalı qucağına
Şair gəlir, memar gəlir, rəssam gəlir...

Gözəl qızlar neçə-neçə sənətkara
Qədim camda yenə təzə şərbət verir.
Ünsiyyətə, əqidəyə, etibara
Mərd xalqının meyarilə qiymət verir.

Dost əlinə dəyən camın qırağından
Sanma yerə adi şərbət damcılایr.
Yox! Mehriban bir gözəlin yanağından
Hamımıza tanış ismət damcılایr.

O şərbətə qəhrəmanlar məkanının
Çöl nəfəsli bərəkəti qarışıbdır.
Şöhrətlənən yaylağının, aranın
Gül ətirli tərəvəti qarışıbdır!

O şərbətdə durna gözlü çeşmələrin
Sərinliyi, təmizliyi, ağılığı var!
O şərbətdə şair sözlü nəğmələrin
Salamı var, təbriki var, sağlığı var!

O şərbətdə babaların iftixarı,
Bayatılar, rübailər, qəzəllər var!
O şərbətdə nənələrin yadigarı
Laylalar var, nağıllar var, məsəllər var!

Cavanşirin, Koroğlunun, Səttarxanın
Ürəyinin məhəbbəti şərbətdədir.
Füzulinin, Ələsgərin, Nətvənin
İlhamının şeiriyyəti şərbətdədir.

Ana yurdun neçə qədim sarayının
Yaraşıqlı naxışları o camdadır.
Həzisinin, Mehdisinin, Gərayının
İntizarlı baxışları o camdadır.

Ömürləri dinc əməklə rəvnəqlənən
İnsanların duyğuları şərbətdədir.
Taleləri ulduz-ulduz şəfəqlənən
Körpələrin yuxuları şərbətdədir.

Bəli! Şərbət şirinliyin timsalıdır,
Şirinliksə yaxınlığın əlaməti!
Dünyamızda hər millətin cəlalıdır
Sədaqəti, cəsarəti, dəyanəti...

Qoca Şərqdə gözəlliklər məskəninin
Unudulmaz adətləri o camdadır.
Torpaqları münbit olan Vətəninin
Bütün əziz nemətləri o camdadır!

1984.

SƏDR

O tək kolxoz sədri deyil,
Xeyr! Kənddən halıdır.
Saç-saqqalı qarasa da,
Kəndin ağsaqqalıdır...
Otağının divarında
Kəndinin xəritəsi,
Yanağında insanların
Hərərətli nəfəsi...

O düşünür, nə vaxt taxıl,
Nə vaxt pambıq əkilsin.
O düşünür, hardan hara
Təzə arxlar çəkilsin...
Ancaq dara düşən zaman
Bir az tutulur üzü.
Dünya görmüş qocalardan
Məsləhət alır özü.
Kimin oğlu, kimin qızı
Dönməmişdir davadan,
O ataya, o anaya
Sədrdir yaxın həyan!
Kim ki, sevir öz könlündə
Qüsursuz bir dilbəri,
Dildə gəzir məhəbbəti,
Sədaqəti, hünəri,
Xeyir işçin sədr verir
Nəyə gəlsə gümanı,
Hələ durub oynayır da
Arada toy zamanı...
Kim ki, təhsil arzusuyla
Şəhərə düşür yola,
Sədr çıxır yol üstünə,
Deyir: “Uğurlar ola!”
Arabir də məşinini
Bir qapıda saxlayır.
O, körpələr evindəki
Körpələri yoxlayır...
Aşıq mahnı oxuyanda
Qoca-cavan dincəlir.
O narahat ürəkdə də
Sanki ümman dincəlir.

Gecə keçir... Ay da batır,
Sədrin sönmür işığı,
Oxuyur o, gözəl-gözəl
Kitabların aşığı...
Oxuyur o! İstəyir ki,
Şöhrətləndirə kəndi.
Öz zehninin sərvətilə
Sərvətləndirə kəndi...

1965.

BRIQADİR

Üfüqlər qızılgülün
Rənginə boyanmamış,
Quşlar öz yuvasında
Yuxudan oyanmamış,
O yenə yatağından
Qalxıb nigaran kimi,
İş başına tələsir
Məhir komandan kimi.
Komandan döyüşlərə
Aparır əsgərini.
O da doğma kolxozun
Hər sıra nəfərini
İş başına çağırır
Səhərin toranında.
Komandan odda bişir,
O əmək meydanında.
İliq yazın leysanı,
İsti yayın vulkanı,
Soyuq qışın boranı
Ciyərində yaşayır!

Şimşəklərin axışı,
Arzuların yağışı,
Zəfərlərin baxışı
Hünərində yaşayır!

Qocaların sorğusu,
Cavanların duyğusu,
Körpələrin qayğısı
Nəzərində yaşayır!
Briqadir öz ömrünü
Mərdliklə vurur başa.
Səhər-səhər üfüqdə
Günəşlə durur qoşa.
Geniş kolxoz tarlası
Kitabıdır ömrünün!
Şirin əmək nəğməsi
Rübabıdır ömrünün!
Göz qoyur il başında
Məhsul bölgüsünə də,
Məhsul bolluğuna da,
Məhsul itkisinə də.
O tək deyil kolxozda,
Nə qədər tayı vardır.
Ancaq hər qələbədə
Onun da payı vardır!

1970.

KƏND QIZLARI

Mavi üfüqlərdə günəş doğanda
Əlvida söyləyər yatağa qızlar.
Göylərdən yerlərə şəfəq yağanda
Yollanar yaxına-uzağa qızlar.

Baxar hər cərgəyə sənətkar kimi,
Çəkər qayğısını intizar kimi,
Sinəsi nəğməli bəstəkar kimi
Neçə nəğmə yazar torpağa qızlar.

– Su! – deyə yananda hər dağ, hər dərə,
Alnının tərini döndərüb dürre,
Odlu yay günündə axıdar yerə,
Qoymaz məhsul düşə qurağa qızlar.

Zəmini dinləyər dərya yerinə,
Tayalara qalxar qaya yerinə,
Günəşin odunu boya yerinə
Öz təriylə yaxar yanağa qızlar.

Od yanaqdan axıb könülə düşər,
Yarpağa, çiçəyə, sünbülə düşər,
Kim ki, öz işində müşkülə düşər,
Çəkməz yaxasını kənara qızlar.

İş qızar... Onları qorxutmaz ancaq,
Nə duman, nə yağış, nə qar, nə sazaq...
Vüqarla yellənər yüksəkdə bayraq,
Yaraşar keçici bayrağa qızlar.

Könlündə nə kədər, nə qubar yaşar,
Saf vicdan, pak sevgi, düz ilqar yaşar...
Bəxtiyar yurdunda bəxtiyar yaşar,
Əl çalar hər təzə növrəyə qızlar.

Məqamı gələndə doğma diyarda
Şal paltar da geyər, ipək paltar da...
Bayramda, büsatda, toyda, mağarda
Dönər şölələnən çırağa qızlar.

Süfrəyə evində nə var gətirər,
Hər dadlı meyvədən nübar gətirər,
Kim nədən istəsə təkrar gətirər,
Ehtiram göstərər qonağa qızlar.

Birdən üfüqlərdə duman sürünsə,
Ümid uzaqlaşsa, güman sürünsə,
İnsanlığ uğrunda insan sürünsə,
Mərdliklə əl atar yarağa qızlar.

1967.

BİR DAĞ DÖŞÜNDƏ

Gecənin geydiyi qara köynəkdə
Sanki ağ güllərdir tək-tək ulduzlar.
Bir dağ döşündəki göy biçənəkdə
Dəryazla ot biçir kolxozçu qızlar.

Qızlar dəryaz çalır çiyin-çiyinə,
Başlar kəlağaysız, qollar çirməkli.
Sadə paltar geymiş hərə əyninə,
Qızlar nə modalı, nə də bəzəkli...

Nə quş səsi gəlir, nə də ki, yarpaq,
Göydə son ulduzlar ışıldayırlar.
İti dəryazların ağzında ancaq
Göy yarpaqlı otlar xışıldayırlar.

Bir də dodaqlarda ötən tərənə
Gəzir o dağları, o yoxuşları.
Səhər yuxusundan oyadır yenə
Şehli çiçəkləri, körpə quşları.

Odlu ürəklərin döyüntüsü də
Nəğmənin səsinə gəlib qarışır.
İti dəryazların cingiltisi də
Bir nəğməyə dönür. Qızlar yarışır.

Odur, dan yerində seyrək buludlar
Qızarır, alışır ocaqlar kimi.
Yoxuşda təzəcə biçilmiş otlar
Uzanır göy rəngli zolaqlar kimi.

Səhər açılsa da, qızların gözü
Nə yanan fəcrdə, nə günəşdədir.
Bir alov olsa da səmanın üzü,
Dəryazlar işdədir, əllər işdədir.

Günəş yüksəldikcə qızır biçənək,
Gözünün yaşını silir hər yarpaq.
Dəniz üstə yanan bir ildırım tək
Dəryazların ağzı parlayır düm ağ.

Qızlarsa ot çalır yenə aramsız,
Kimi söhbət edir, kimi zarafat.
Bir qara hörüklü, qara gözlü qız
Deyir: – Başınızı qatmasın söhbət,

Günorta qalınca günəşin altda –
Otlağı vaxtından tez biçib tökək!
Tərtəmiz biçin ki, bir yaşıl ot da
Dəryazın ağzından qaçmasın gərək!

– Doğru söyləyirsən, Səmayə bacı –
Deyə təsdiq edir qaraşın bir qız.
– Odur, görürsüzmü qarşı yamacı,
Günorta düşüncə gərək hamımız

Orayadək biçək... Sonra da, Almaz,
Dəryazı ot üstə qoyub bir qədər,
Bulağın suyundan içsək pis olmaz;
İndisə bir an da getməsin hədər...

Səhər açılsa da qızların gözü
Nə yanan fəcrdə, nə günəşdədir.
Bir alov olsa da səmanın üzü,
Dəryazlar işdədir, əllər işdədir.

1950.

ƏTİRLİ YARPAQLAR

Başındakı dumanlar
Xəyalıdır dağların!
Döşündəki bulaqlar
Medalıdır dağların!
Dərədən qalxan bulud
Boz tüstünü andırır.
Sanki hansı yolçusa
Yolda ocaq yandırır.
Çay kolları uzanır
Dağların ətəyində.
Bir dünyalıq ətri var
Hər körpə çiçəyində!
Kollar uzanır

yaşıl,
Çəmənin qollarıtək.
Şanlı, igid, mehriban
Bir ömrün yollarıtək...

Çay kolları içində
Görüşdük səninlə mən!
Öz peşəndən sevinclə
Söhbət açdın mənə sən.
Dedin, çay yarpağının
Zərif təbiətindən,
Göyə ehtiyacından,
Yerə məhəbbətindən.
Dedin bu yaşıl kollar
Qar görür, bürkü görür.
Ancaq dözürlər hər fəsil,
Yüzillik ömür sürür!
Bu kollar böyüsə də,
Qalxsa da təpə kimi,
Yenə qayğı istəyir
Göy gözlü körpə kimi.
Ətirli çay olsa da
Məclislərin zinəti,
Süfrələrin neməti,
Ağızların ləzzəti,
Becərəndən, baxandan
Böyük zəhmət istəyir.
Həm ünsiyyət istəyir,
Həm məhəbbət istəyir.
Dedin...

Dedin...
özündən
Demədin bircə söz də.
Özbaşına bitibdir
Bu kollar sanki düzdə.

Xeyr! Bu kollar sən
Ömrünün bəhəridir.
Torpağın üstündəki
Sənətkar əsəridir!
Ayrılıq...

Əlimi
Uzadıram mən sənə.
Sən əlinə baxırsan,
Bəlkə sən utanırsan
Əlindəki qabardan?
Utanma!

O qabarlar
Su içmişdir vüqardan!
Sanma ovcunda onlar
Kobud ilmək kimidir.
Yox! Zəhmət baharından
Doğan çiçək kimidir!
Qaldır əlini, qaldır,
Dünya o əli görsün!
Sənə ehtiram ilə
Gəlib salam da versin!
De ki, əziz insanlar,
Yerin,

göyün zinəti,
Sizin istədiyiniz
Neçə-neçə neməti
Özbaşına nə dağlar,
Nə çöllər yaradıbdır.
Bu əllər yaradıbdır,
Bu əllər yaradıbdır!

1968.

SAĞICI QIZ

Get-gedə soyuyur isti şəfəqlər,
Günəş xumarlanır yorğun göz kimi.
Gecə köynəyində uzaq üfüqlər
Gözlərə görünür tutqun üz kimi.

Alagöz inəklər kəndə dolanda
Çəmən ətri gəlir, çöl ətri gəlir.
Hər dəfə dərinədən nəfəs alanda
Bulaq ətri gəlir, göl ətri gəlir.

Tükündən yağ damır qızıl inəyin,
Gözləri elə bil maral gözüdür.
O buynuzu şümşad, tükü ipəyin
Duruşu elə bil maral özüdür.

Əyil yelininin arasına bax,
Görkəmi bir nəhəng şara bənzəyir.
Rənginin ağına, qarasına bax,
Köpüklənən südü qara bənzəyir.

Odur bax, əlində qəşəng bir daraq,
Ala inəyini tumarlayır qız.
Ətirli südünü sağmazdan qabaq
Dolu döşlərini hamarlayır qız.

O elə işləyir, elə işləyir
Deyirsən bəlkə də oddur əlləri.
O hələ işləyir, hələ işləyir,
Nə olsun bir qədər coddur əlləri.

Bəzən mahnı deyir qızın dodağı,
Zəhmət mahnısıdır dediyi mahnı.
Gəz neçə diyarı, neçə torpağı,
O mahnıdan gözəl bir mahnı hanı?

Qız hər gün zəhmətlə belə görüşür,
İşdən yorulsa da incimir, nə qəm.
Neçə alagözlü körpə gülüşü
Qızın gözlərinə görünür o dəm.

Zəhmətlə boy atır o dağ çiçəyi,
O da öz işinin qəhrəmanıdır.
Gecə də, gündüz də yanar ürəyi
Zəhmət dünyasının kəhkəşanıdır.

Qürurla qabaran dik sinəsində
Hələ nə ulduzu, nə medalı var.
Həyat tarixinin səhifəsində
Şöhrət dedikləri bir cəlalı var!

1972.

MEXANİZATOR QIZA

Biz keçdikcə əməklə
Ucalan bir aləmdən,
Sənin əlin sükandan,
Mənim əlim qələmədən
Daş-kəsəkli yollarda
Qabar-qabar olubdur.
Hər qabar bir bəhrədən
Şirin nübar olubdur.

Sən üzünü günəşin
Nuruyla yuya-yuya,
Öz halal əməyində
Şeiriyyət duya-duya,
Sarı ulduzlardan çox
Ağ ulduzlar yığıbsan.
Ağ köynəkli tarladan
Ağ üzlə çıxıbsan.
Mənsə elə o gecə
Ağ varğa yuxusuz,
Sənin uğurlarını
Düzmüşəm ulduz-ulduz...
Zəngin xəzinəsə də
Neçə-neçə növrəgi,
Şeirsiz yoxsullaşar
Azərbaycan torpağı.
İl mübah gələndə də,
İl kasad olanda da,
Şeir dostdur insana
Yolda da, salonda da...
Şeir ana vətəndə
Ünsiyyət çeşməsidir.
Qəhrəmanlıq himnidir,
Gözəllik nəğməsidir.
Sən elə gözlənsən ki,
Hər nə geysən yaraşır.
Yaylığını çənənin
Altda düysən yaraşır.
Toylarda, məclislərdə
Zərli don da yaraşır.

İş başına keçəndə
Kombizon da yaraşır!
Fəqət hər şeydən artıq
İsmət, hünər yaraşır!
Bir ömrün şöhrətinə
Dönən zəfər yaraşır!
Elə qəhrəmansan ki,
Sən hünər meydanında,
Əməylə ölçülür
Şöhrətin də, şanın da!
Bəyaz tarla uğurlu
Baxtının güzgüsüdür.
Geniş sinən ordenlər,
Medallar sərgisidir!

1967.

ƏMƏYİN ŞÖHRƏTİ

Adam var,
Qızıl ulduz
Parlayır sinəsində.
Ya döyüş cəbhəsində,
Ya əmək cəbhəsində
Yalnız bir hünəriylə
Qəhrəmanlıq qazanıb,
Şöhrətinin qanadı
Eldən-elə uzanıb.
Bir qadın gördüm ancaq
Kənddə səhər zamanı.
Həm qəhrəman anadır,
Həm əmək qəhrəmanı!

Saçı qara, üzü ağ,
Başı dik, boyu bəstə...
Yanındakı qızlarla
Tələsirdi iş üstə...
O şimşək yerişilə
İlləri sıxışdırıb,
İki qəhrəman ömrü
Bir ömrə sığışdırıb!
Bir əliylə əməyin
Neçə eniş-yoxuşlu
Yolunu hamarlayıb,
Bir əliylə on uşaq
Başını tumarlayıb!
Əməyi qaldıranda
Övladı da dikəlib.
Övladı böyüdəndə
Əməyi də yüksəlib!
Ana deyib əməyə
Həmən qəhrəman ana.
Çöldə mübariz ana,
Evdə mehriban ana!
Necə səxavətlidir
Ananın təbiəti!
Necə hərarətlidir
Ananın məhəbbəti!
Nə qədər gecələri
Gündüzlərə qatıbdır,
Övlada da çatıbdır,
Əməyə də çatıbdır!
Həyatdan aldığı pay
Nə sözdür, nə tərənnüm.
Yalnız gözlərindəki
Təbəssümdür! Təbəssüm!

Nə tərifə, nə mədhə
Dayanıb qulaq asıb,
Öz böyük tərifini
Öz əlləriylə yazıb!
Yenə də mərd yaşayır
İllərin dalğasında,
İki qəhrəmanlığın
Nişanı yaxasında...
İki qəhrəmanlığa
Nə ad verək deyın siz?
Bəlkə qəhrəmanların
Qəhrəmanı deyək biz!

1968.

TARLADA

Yay arxada qaldı... Ətəyi barlı
Payız addımlayır tarlalar boyu.
Hələ qabaqdadır sinəsi tarlı,
Əlləri qavallı neçə kənd toyu.

Günəş çəkilmişdir deyən dərinə,
Səhərin mehindən sifəti pörtür.
Üşüməsin deyə örpək yerinə
Bir parça buludu başına örtür.

Gözişləməz tarla bərəkətilə
Döyüş meydanıdır, hünər yeridir!
Kol üstəki qoza tərəvətilə
Torpaqdan yüksələn alın təridir!

Ağ göyərçinmidir kollarin üstə
Yarışa-yarışa çırpınan əllər?
Maşınlar keçdikcə yolların üstə
Dalınca əl edir pambıqlı çöllər.

Sanma ki, iş üstə sevgi qocalır,
Yox! Təzədən qalır yaşıl meynə tək.
Tarlada önlüklər dolur-boşalır,
Sevincdən qabarıb-yatan sinə tək.

Tarla gəmiləri nəfəs alanda
Nə qədər yol salır, nə qədər cığır.
Dərin bunkerlərə pambıq dolanda
Gözən otaqlara sanki qar yağır.

Dostlar! Siz necə də mehribansınız,
Kəndə yaraşıqdır məhəbbətiniz!
Doğrudan siz elə qəhrəmansınız
Min şeirə sığışmaz rəşadətiniz!

Hər işin sonunda sənətkar kimi
Gözdən keçirirsiniz əməyinizi.
Hər fərəhli zəfər bəxtiyar kimi
İlhama gətirir ürəyinizi...

1976.

AQRONOM

Üfüqə bax!

Boz qurğuşun!
Günəş soyuq kürə kimi...
Sazaq gəzir addım-addım
Göy üzündən yerə kimi...

Bəli!

Dünən aşıb-daşan
Çöllər indi yatır səssiz.
Boş arxların kənarında
Nə lələ var, nə də nərgiz.
Orda-burda xan çobanlar
Hərdən tonqal yandırırılar.
Tonqalların alovları
Lələləri andırırlar.
Bəs o kimdir, tənha gəzir
Hər tarlanı, biçənəyi?
Plaşının ətəyini
Yelləndirir dağ küləyi...
Aqronomdur!

O, oxudu,
O, oxudu beş il tamam.
Gələcəyin xəyalıyla
O yaşadı səhər-axşam.
Nəfəsilə o əritdi
Neçə qışın buzlarını.
Otaqlarda arxivlərin
Uddu, uddu tozlarını.
İndi isə...

Öz sevimli
Sənətini əzizləyir.
Ciyərinin tozlarını
Dağ havası təmizləyir.
O dolanır...

Sinəsinə
Sığışmayır iftixarı,
Gələcəyin məhsulunu
Hesablayır gözəyarı...

1966.

TORPAQŞÜNAS

Alim dostum Muxtar Abduyevə.

Arabir dayanıb qaya qaşında
Yanan üfüqlərə nəzər salır o.
Arabir yarpızlı bulaq başında
Üstü min nemətli süfrə salır o.

O duyur günəşin hərarətini,
Uzaqdan-uzağa salam göndərir.
Doğma təbiətə məhəbbətini
Odlu misralarda şeirə döndərir.

O, aranda açır isti səhəri,
Dağda qarşılaşır soyuq küləklə.
Təbiət özüdür onun əsəri,
Gah qələmlə yazır, gah da şimşəklə!

O deyir bir muzey deyildir məgər
Dağ gili, bağ qumu, çəmən torpağı?
Dünyada onunçün dünyaya dəyər
Yalnız bircə qarış vətən torpağı!

Dolaşır qoynunda anamız yerin,
Torpağın ağ saçlı ustadı kimi.
Hər ovuc torpağı dərin-dərin
Öyrənir özünün həyatı kimi.

Sevinci, kədəri torpaqla bölər,
Başqa bir niyyəti daşımaz ancaq!
Torpaq insanlarsız keçinə bilər,
İnsanlar torpaqsız yaşamaz ancaq!

Gecələr sübhədən iş otağında
Xəstə torpaqlara əlac axtarır.
Sonra öz yurdunda, öz oylağında
Torpağın ömrünü geri qaytarır.

Sağlam torpaqlarda artanda bəhər,
Yorğun alimin də sevinci artır.
Sanki cəbhələrdə döyüşən əsgər
Könlü dilədiyi zəfərə çatır.

O, qışla dolanır, baharla gəzir,
Öpür mərd alnını səhər nəsimi.
Səhər də, axşam da vüqarla gəzir
Həkimlər içində “torpaq həkimi”.

Aran qucağında, yaylaq üstündə
Nə rütbə, nə də ki, şöhrətdir andı.
Yox, yox, bərəkətli torpaq üstündə
Anamız torpağa xidmətdir andı.

1969.

BAĞBAN

Dünyada kiminin şirin həyatı
Qoyunlu, quzulu dağlarda keçir.
Kiminin ömrünün hər bir saati
Torpağı nemətli bağlarda keçir.

O da bağban olub! Nədir muradı?
Bəhrəsiz görməsin ana torpağı!
Bəlkə də şairdir? Yazır-yaradır,
Ağaclar qələmi, torpaq varacağı...

Sırada boy atan şitillər, düzü
Bağbanın sevimli körpələridir.
Ağaclarda yanan almalar özü
Odlu ürəyinin qəlpələridir.

Yayda ağacların ürəklərini
Dağların suyuyla sevindiribdir.
Qışda əynindəki köynəklərini
Körpə budaqlara geyindiribdir.

Torpaq quraqlıqda qaysaqılananda
Onun da dodağı qaysaqılanıbdır.
Baharda ağaclar yarpaqlanananda
Onun da arzusu yarpaqlanıbdır.

Aylı gecələrdə duyğular gəzən
Könlünü bağlara boşaldıbdır o.
Yumşaq yatağını unudub bəzən
Bağların yerini yumşaldıbdır o.

Almalar küləkdə titrəyən zaman
Hər alma üstündə titrəyib o da!
Məhsul karvanları büdrəyən zaman
Ömür yollarında büdrəyib o da!

Yox! O keçirməmiş ömrü havayı,
Ağaclar ömrünün dayaqlarıdır!
Gözişləməz bağlar ömür sarayı,
Qızıl almalarsa çıraqlarıdır!

1967.

SUÇU

Suçuyam!

Adi suçu...
Peşəm iftixarımdır.
Çəmən dəstərxanımdır,
Bulaq samovarımdır!

Suçuyam!

Ay çırağım,
Günəşsə tonqalımdır.
Üfüqdə süzən qartal
Qanadlı xəyalımdır.

Suçuyam!

Boz bürküdə
Elə ki, torpaq yanır,
Sanıram bədənimdə
Bir odsuz ocaq yanır.

Suçuyam!

Görürsünüz
Əllərim mis rəngdədir.
Fəqət polad iradəm
Təbiətlə cəngdədir...

Suçuyam!

Bu əməyim
Təntənədir, büsatdır!
Axıtdığım suların
Hər damcısı həyatdır!

Suçuyam!

Göz işləməz
Tarlalar ürəyimdir!
Bu sulu arxlar ki var,
Minlərlə diləyimdir!

Suçuyam!

Nə zaman ki,
Pambıq kolları qalxır,
Sanıram körpələrim
Gülür...
Üzümə baxır...

Suçuyam!

Anbarlara
Axıb gələndə taxıl,
Yalnız o gecə mən də
Yatıram mışıl-mışıl...

1966.

YAZDA DA, QIŞDA DA...

Kim deyir yaşımız artmasın, qardaş,
Artsın! Tək qocalıq aşıb-daşmasın!
Şimşək alovunda yananda dam-daş,
Ürək titrəməsin, göz qamaşmasın!

Ömrün zirvəsi var həyatda, inan,
Hüsnünü göz niyə görə bilməyir?
Zirvənin özünə çatsa da insan,
Hər vaxt güllərini dəre bilməyir.

Qoy insan həvəslə danışan zaman
Daş da arzusunu duysun dərinədən.
Yazda da, qışda da zirvədə insan
Yığsın o güllərin təzə-tərindən...

1984.

ZƏRİFLİK

Çətrini yusa da soyuq jalələr,
Çəməndəki güllər yuxuya dalıb.
Gözləri qızaran məsum lalələr
Deyəsən bu gecə yuxusuz qalıb.

Yox! Məsum lalələr sanki hər gecə
Keşiyini çəkir əlvan güllərin.
O zərif ləçəklər bilmirəm necə
Qarşısını kəsir sərt-sərt yellərin.

Yaşa dola-dola duydum ki mən də,
Sərtlilik nə ünsiyyət, nə məhəbbətdir.
Dərindən düşünsən bilərsən sən də,
Zəriflik özü də bir əzəmətdir!

1989.

GÖZƏLDİR

Sanma ləkəli almaz
Saf tərindən gözəldir.
Lal axıb gedən Araz
Gur Küründən gözəldir.

Sanma tez-tez sayrısan
Ulduz dolu kəhkəşan,
Tək Günəşi alısan
Dan yerindən gözəldir.

Sanma dastan söylədən,
Tahirə meyil edən,
Gül Zöhrə gül Leylidən,
Gül Şirindən gözəldir.

Gözəli sarsa xəzəl,
Günəşə olar heykəl...
Aşıq deyər, o gözəl,
Ay zərindən gözəldir.

Hafizin qəzəlləri
Anmasın əzəlləri!
Bakının gözəlləri
Bir-birindən gözəldir.

Dostuyam sənətkarın,
Rəssamın, bəstəkarın,
Həyat hər nəğməkarın
Öz şeirindən gözəldir.

1989.

YENƏ DƏ GÖZƏLLİK

Ağsaqqal, mehriban, müdrik babalar
Gözəllik demişdir doxsan yaşda da.
Zəkası günəşdən böyük babalar
Gözəllik gəzmişdir adi daşda da.

Şair təbiətli hər insan oğlu
Keşiyində durmuş gözəlliklərin.
Şeiriyyət, qüdsiyyət, hikmətlə dolu
Çayların, göllərin, meşəliklərin.

Hər füsunkar kəndi, qəşəng şəhəri
İlhamlı ürəyin diləyi sanmış.
Neçə abidəni, neçə əsəri
Sənət dünyasının bəzəyi sanmış.

Nə cəlal adlanır, nə də ki, növraq
Qönçə zamanında solan gözəllik.
Özündə bir tarix yaşadar ancaq
Əsrdən-əsrə qalan gözəllik.

Bəli! Uzaqgörən insanı əgər
Fikrə salmasaydı gözəllik sözü,
Qəşəng göyün altda bəlkə bu qədər
Gözəl yaranmazdı dünyanın özü.

Deyirlər gözəllik nisbidir, inan,
Çalış ki, sənin də tuşuna gəlsin.
Yox, əsil gözəllik gərək hər zaman
Hər yerdə, hamının xoşuna gəlsin.

Gözəllik ünvanlı o böyük nemət
İnsan övladının özündə də var.
Ürəyə dəyanət, xəyala zinət
Arzusunda da var, sözündə də var.

Sənətkar neyləyir boya yaxmağı?
Əsil gözəlliyi allah sayıbdır.
Qənirsiz gözələ soyuq baxmağı
Gözləri olana günah sayıbdır.

Gözəllik kiminin məharətində,
Gözəllik kiminin camalındadır.
Gözəllik kiminin cəsarətində,
Gözəllik kiminin kamalındadır.

Həyatda keçəri tərəvət kimi
Gözəllik nə donda, nə də yaşdadır.
Hər boyadan uzaq həqiqət kimi
Gözəllik ürəkdə, bir də başdadır.

Deyirəm cahanda hər təzə növraq
Yaranaydı gözəl, qalaydı gözəl.
İnsan övladının hər şeydən qabaq
Döyünən ürəyi olaydı gözəl.

Ağsaqqal, mehriban, müdrik babalar
Gözəllik demişdir doxsan yaşda da.
Zəkası günəşdən böyük babalar
Gözəllik gəzmişdir adi daşda da...

1978.

MARAL ƏFSANƏSİ

Dağdır. Meşəli dağ. Ovçu bərədə.
Qarlı zirvələrə boz duman enir.
Zəhmli yarığanda, dıbsız dərədə
Pələng də bir kiçik səsdən diksinir.

Ovçu unudur ki, bu oylaqların
Ayağı ceyrandır, qanadı qartal.
Ovçu unudur ki, bu torpaqların
İgidi pələngdir, gəlini maral.

Odur! Qara gözlü yalnız bir maral
Su içir bulaqdan, çıxır talaya.
(Hansı bir düşüncə, hansı bir xəyal
Bilər, bir an sonra düşsə bəlaya?)

Maral gərdən çəkib gəzir səhmanla,
Dağların qüdrəti yerləşir onda.
Gözəllik vüqarla, sükut həycanla
Bir nizam içində birləşir onda.

Gəzir səksəkəli, səsli, soraqlı,
Ala gözlərini süzdürür maral.
Elə bil başında qollu-budaqlı
İri bir ağacı gəzdirir maral.

Xeyr! O incədir. İncə təbiət
O incə xilqəti incə duyubdur.
Görüb ki, tez solur çiçəkli dәмət,
Başına sümükdən çələng qoyubdur.

Güllələr açılır...

Dağlar qızının
Şümşad bir buynuzu üzülüb düşür.
Elə bil hakimin ağ kağızının
Üstdə min cinayət düzülüb düşür.

Elə bil hardasa qaya başında
Uçmağa tələsən qartal qışqırır.
Elə bil güllüklü təpə qaşında
Gözləri yaşaran bulaq hıçqırır.

Elə bil minlərlə boylu ağacın
Bütün budaqları qırılır birdən.
Elə bil sinəsi qalxan yamacın
Lələli yaxası cırılır birdən.

Maral qaçmayır, yox, dayanıb baxır,
Deyəsən boynu da əyilir yana.
O nədir? Gözündən yaşlarmı axır?
Qan yaşa qarışır, yaş isə qana.

O qəşəng gözlər ki, baxır düzlərə,
Sanki bir dünyalıq kədərlə dolur.
(Mən indi bilirəm qəşəng gözlərə
Kədərin özü də yaraşır olur).

O deyir nə etdin, ay nankor insan,
Sənin bir qulağın kəsilsə əgər -
Özün necə dözər, necə qalarsan,
Qulaqsız sifətin de, nəyə bənzər.

Sonra götürülür, qaçdıqca qaçır,
Qayayla, uçrumla qabaqlaşır o.
Qıçını gah yığır, gah da ki, açır,
Sanki özündən də uzaqlaşır o.

Ovçu öz yerində sarsılır yaman,
Sanır maralı yox, özünü vurub.
Bütün gözəlliyə mənasız baxan
Məhəbbəti sönmüş gözünü vurub.

Bəli, neçə-neçə xallı pələngi
Öldürən peşmandır öz əməlindən.
Qırx il meşələrdə dinən tüfəngi
Düşür, həmişəlik düşür əlindən.

Ovçu kor-peşiman gəlir evinə,
Nə ovu görünür, nə də çantası.
İstəyir bir qədər üzdə sevinə,
Bir buynuza dönür ev astanası.

Buynuz o qocanı qoymayıb rahat,
Gah gözünə batır, gah ürəyinə.
Nifrət də eləyir fikrində qat-qat
O öz peşəsinə, öz diləyinə.

Maralın halını öyrənsin deyə
Gəlir, bir də gəzir o tanış yerdə.
Nə qədər gözləyir göz döyə-döyə,
Maral o bulağa gəlməyir bir də.

Dolaşır dərəni, dolaşır dağı,
Yollar ayrıcında düşür ayaqdan.
Nə görür? Nə görür bir axşam çağrı?
O maral su içir başqa bulaqdan.

O baxır, o baxır marala sarı,
Maral sağdır deyə pıçıldaıyır da.
Fəqət şiddətlənir könlündə ağrı,
Körüklənən döşü xışıldaıyır da.

– Maral! Mənim sənə atdığım güllə
Bircə buynuzunu yaralayıbdır.
Səninə atdığım tənəli cümlə
Mənim ürəyimi paralayıbdır.

...Səma atəş açır yerə elə bil,
Partlayan elə bil qumbaralardır.
Qayalar üzündə çopurlar deyil,
Buzlu güllələrdən sərt yaralardır.

Qoca, ovçu qoca, zəhmli qoca
Yıxılır bir kaha yolunun altda.
Qoca, suçlu qoca, rəhmli qoca
Deyəsən donacaq dolunun altda.

Qocalıq! O deyir öz muradını,
Gənclik nə əkmişə, o dərəcəkdir.
Toyda keçirsən də hər saatını,
Qocalıq özünü göstərəcəkdir.

Maral gəlir... Gəlir... Başını əyir
İyləyir, yalayır rəqibini o.
Yox, yox, dolulara vermərəm deyir
Meşəli dağların qəribini o.

Gah yol ayrıcında, gah qaya üstə
Çırpınır, boylanır, hayqırır maral.
Elə hayqırır ki, bayaqkı səs də,
Bayaqkı dolu da kəsilir dərhal.

Qoca qalxıb durur... Maralın gözü
Ovçunun gözünə təzə nur səpİR.
O da dağ qızını oxşayıb düzü
Buynuzundan öpür, gözündən öpür.

Deyir: – Dinc talalar, sakit oylaqlar,
Sizi titrətməsin ovçu yarağı.
Ovçusuz qalsa da meşəli dağlar,
Maralsız qalmasın vətən torpağı.

O doludan sonra dağlar qoynunda
Tez-tez zənbilli bir qoca görünür.
Gah itir dərəli yollar boyunda,
Gah da təpələrdən uca görünür.

Bəli, o ovçudur, o günahlıdır,
Kim deyir yaşayır maraldan ayrı.
O nə qatarlıdır, nə silahlıdır,
Sovqatla yollanır marala sarı...

1962.

ANA CEYRAN

Meşə...

Yaşılıqdır yol, təpə, dərə...
Göy yerə heyrandır, yer göyə heyran!
Yumru dizlərini dirəyib yerə,
Əmir anasını bir körpə ceyran.

Aman! Qara gözlü bala ceyranın
Südlü dodaqları sanki püstədir.
O arxayın əmir.

Ancaq ananın
İti qulaqları yaman səsdədir.

Səs gəlir...

Ceyransa baxır hər şeyə,
Təpiyini yerə döysə də hərdən–
Balası narahat olmasın deyə,
Bir an da tərpənmir durduğu yerdən.

Birdən haradansa gələn gülləylə
Yaralanır ceyran.

Qızarır daşlar.
Düzün sükutunu dələn gülləylə
Qapqara gözlərdə parlayır yaşlar!

Bəli! Ürəyindən yaralananda
Ceyran da ağlayır bir insan kimi.
Doğma balasından aralananda
Tutulub-açılır asıman kimi!

Yox! İndi o güllə, o səs, o dəhşət
Canda söndürsə də həyat eşqini,
Nədənsə söndürə bilməyir fəqət
Yanan ürəkdəki övlad eşqini!

Ceyran tərpənməyir. Axı son kərə
Övlada borcunu ödəyir ana.
Güllə bir də dinir.

Meşə, dağ, dərə
Qana batacaqdır, elə bil qana.

Daha dura bilmir o körpə ceyran,
Qaçır, uzaqlaşır, dəhşət içində.
Ana da son güllə açılan zaman
Talaya yıxılır zillət içində.

Ovçu da məqsədə çatır, ceyran da!
Deyirlər ki, cürət əzəmətdədir.
Yalandır! Mən gördüm yaşıl ormanda
Cürətin özü də məhəbbətdədir!

Mənim sualım var ovçuya yalnız,
O qıydı ceyranın dinc həyatına.
Görəsən özü də dünyada xofsuz
Ömrünü verərmə öz övladına?

1965.

YAPINCI

(Çobanın dilindən)

Əsgərin geydiyi şinelsayağı
Soyuq havalarda sənə büründüm.
Mərmərdən yonulan heykəlsayağı
Dağın zirvəsində məğrur göründüm.

Udanda günəşin tellərini sən,
Məni ənginliyə apardın, ay dost!
Şaxtanın tikanlı əllərini sən,
Yaxamdan, sinəmdən qopardın, ay dost!

Ocaq yandıranda, donan quzuya
Ümidlə bürüdüm səni, yapıncım!
Acı tüstüdəki şirin ruzuya
Ülfətin çatdırdı məni, yapıncım!

Məni salamlayır düzlərim kimi
Qartallı qaya da, yemlikli dağ da!
Qoşa qoruyuram gözlərim kimi
Əkiz balaları əmlikli dağda.

Sən isti çadıra dönürsən qışda,
Büllur çilçırağın – salxımlı buzlar!
Yazda yellənirsən sən dağda-daşda,
Döyür ətəyini küləklər-tozlar.

Gah ipək saçaqlı örtük olursan,
Uyuyan körpəmin beşiyində sən.
Gah özümlə birgə yaşa dolursan
Vətən sərvətinin keşiyində sən!

Yuyur tüklərini qarlar, yağışlar,
Bir çoban ömründən sən də halısan!
Danlamasaydılar məni tanışlar,
Deyərdim ki, sən də muzey malısan!

Hikmətin dərinidir asiman təki,
Üstündə qış mehi, yaz ətri vardır.
Xoşbəxt sahibinin qəhrəman təki
İnsanlar yanında öz xətri vardır!

1971.

KƏHƏR

Qalxıb bahar günəşi
Üfüqdən ağır-ağır...
Bulaq gözündən duru
Havadan ətir yağır...
Maşınımız şütüyür
Yolları uda-uda,
Düzləri uda-uda,
Yalları uda-uda...

Düşünürəm...

Bir zaman
Yorğun-argın insanlar,
Yollarda mürgüləyən
Zıncırovlu karvanlar,
Bəzən mənzil başına
Düz bir aya gedərdi,
Qalxıb dağa gedərdi,
Enib çaya gedərdi...
İndi isə maşınlar
Çatıbdır imdadına,
Sanki insanı qartal
Alıbdır qanadına.
Birdən bir at kişnədi
Yol üstəki otlaqda.
Nazik qabırğaları
Görünürdü uzaqdan.
Yox! Yox! O kişnəmirdi,
Sanki deyirdi nəşə.
Mən də qulaq asırdım
Çöllərə düşən səsə...
O deyirdi mən idim
İgidlər yaraşığı,
Meydanlar yaraşığı,
Keçidlər yaraşığı.
Neçə-neçə cıdırda
Gözlər mənə baxardı,
Ayağım dəyən yerdən
Qıyılcımlar qalxardı.
Sevincindən gəlinlər,
Qızlar ağlamazdımı?
Mənim tərlə düşümə
Kəmərlə bağlamazdımı?

Ağır gündə insanın
Qeydinə qalmadımı?
Dağdan ağır yükünü
Dalından almadımı?
Döyüşdə insan qanı
Su yerinə axanda,
Qızıqan silahların
Ağzından od qalxanda,
Yağların səfini
Sınəmlə yarmadımı?
Koroğlunu,
Nəbini
Dardan qurtarmadımı?
İndi gör nəyəm...
Dedim
Qəmlənmə əziz kəhər,
Kəhərlərin halını
Gərək düşünsün bəşər!

1967.

DAĞLARIN QONAĞI

Deyirlər dağlara qalxan kosmonavt
Buzlu şəlalənin yanından keçib.
Axara heyvətlə baxan kosmonavt
Şəfalı suyundan doyunca içib.
Sanki nağıllaşan mayaklar kimi
Həyat ümmanında yanan ulduzlar,
Sanki qızıllaşan yarpaqlar kimi
Xəyal dünyasına qonan ulduzlar,

Sayırsa-sayırsa tökülüb suya,
Yer ulduzlarına qonaq olubdur.
Gümüş şəlalədə çəkilib suya,
Daha da, daha da parlaq olubdur.
Kim deyir axan su asiman təki
Soyuq nəfəsilə odu söndürər?
Ulduzlarla dolu kəhkəşan təki,
İstəsə dünyanı nura döndərər.
Odur bax! Ulduzlar bərq vura-vura
Yanır... Bir-birinə qarışır suda.
Yox! Yer ulduzları toy qura-qura,
Göy ulduzlarıyla yarışır suda...

1977.

QƏLƏBƏ MÜJDƏSİ

Şimşəyə, tufana, qara dözümlü
Dağlar dəyanətin qalası kimi...
Qohum ünsiyyətli, qonşu dözümlü
Qayalar dağların balası kimi...

Bu yerin həm sakit, həm saf havası
Sıqlətli olsa da yaşıl dağ kimi,
Qızılgül ətirli şəffaf havası
Nəfəsdə əriyir sarı yağ kimi...

Görürsən bu dağdan o dağa qədər
Uca akasiyalar durur vüqarla.
Sanki göy paltarlı minlərlə əsgər
Dağın keşiyini çəkir qatarla...

Burda döşü güllü, üstü binalı
Bir təpə dağlardan ehtişamlıdır.
O yolu müqəddəs, odu mənalı
Ülvi günəş qədər ehtiramlıdır!

O tənha binada dava illəri
Hərbi komissarlıq yerləşmiş idi.
Döyüşən cəbhənin ürək telləri
Narahat arxayla birləşmiş idi.

Mayın səkkizində gecə yarısı
Nigaran yatırdı bütün qəsəbə.
Dodaqda müjdəsi, döşdə yarası
Qürurla gəlirdi böyük qələbə!

Fəqət həyəcanla qışqıran bir kəs
Mürgülü dağları oyatdı birdən.
Havada sevinclə çağlayan bir səs
Hamını qaldırdı yatdığı yerdən.

Bahar gecəsinin qaranlığında
İnsanlar səs gələn səmtə axırdı.
Yaylaq havasının dumanlığında
Başları üstündə şimşək çaxırdı.

Sanki qaranlıqda intizar təki
Kibrit yandırırdı səma dalbadal.
Bir görsün ki, nədir toy-mağar təki
Yerdəki təntənə, fərəh, istiqbal?

Yerdəse insanlar rıqqət içində
Sevinə-sevinə qabaqlayırdı.
Qələbə soraqlı həsrət içində
Ağlaşır, öpüşür, qucaqlayırdı.

Qızıl qılıncını oynadan şimşək
Leysana yol açdı sarbanlar kimi.
Sevincdən o ülvi, o saf, o kövrək
Səma da ağladı insanlar kimi.

Leysan çağlayırdı... Sanki özünü
Zəfər simfoniyası bilirdi leysan.
Gözün həsrətini, qəlbin közünü,
Xəyalın qəmini silirdi leysan...

Həm neçə şöhrətli igid itirən
Tanış qapıları döyürdü sular,
Həm də qalıblərdən soruq gətirən
Doğma cığırılara dəyirdi sular...

Fəqət insanlarsa leysanın altda
Hələ bir-birilə bayramlaşırdı.
Parlaq mirvarili dumanın altda
Təbiət həyatla salamlasırdı...

1977.

QIŞDA BAHAR

Bayırda qar yağır... İsti otaqda
Oğlum sarı bülbül, göy çəmənlər çəkir.
Rəngli qələmlərlə bəyaz varaqda
Bənövşə, qızılgül, yasəmənlər çəkir.

Nə qədər gül çəkir! Önündə varaq
Şamları alısan xonçaya dönür.
Yox! Qışın tufanlı günündə varaq
Gülləri sayrısan bağçaya dönür.

Güllərə baxırıq qabağımızda,
Əlvən yarpaqları şəhlə yuyulur.
Pəncərəsi qarlı otağımızda
Vətən baharının ətri duyulur...

1978.

TƏZƏ TƏNƏKLƏR

Günəşli Abşeron torpaqlarında
Babalardan qalır bizə tənəklər.
İndi Yardımlının yaylaqlarında
Dönür yaşıl-yaşıl izə tənəklər.

Yer var, körpə badam gülü boydadır,
Yer var, bala ceyran dili boydadır,
Yer var, məsum uşaq əli boydadır,
Qədim torpaqdakı təzə tənəklər.

Cığır gizlənəndə duman içində,
Sanki misra itir dastan içində.
Yox! Yox! Əlvən-əlvən orman içində
Yaşıl işıq salır gözə tənəklər.

İstərəm hər zərrə gur işıq ola,
Yerə də, göyə də yaraşlıq ola,
İsti həyətlərdə sarmaşlıq ola,
Sərin eyvanlarda gözə tənəklər.

Uzana Qubanın alma bağıtək,
Neçə rəngə çala göyqurşağıtək,
Dağların boynuna boyunbağıtək
Kəhrəba salxımlar düzə tənəklər...

1977.

KÖLGƏ

Odlu yayın istisi
Ürəyi tövşüdüdü.
Qarlı zirvəyə qalxan
Diləyi tövşüdüdü.
Bəli! Yanırdı quş da,
Arı da, kəpənək də.
İş gedirdi zəmidə,
Tarlada, biçənəkdə.
Dostları gündüzləri
Gecələrə qatırdı.
O qaya kölgəsində
Dincəlirdi, yatırdı.

Payız gəldi...

Könüllər

Çağladı dərya kimi.
Dalğalar qarşısında
Dayanan qaya kimi,
Xitabət kürsüsünə
Növbəylə qalxdı dostlar.
Bir-birinin üzünə
Qürurla baxdı dostlar.
Zəhmətdən danışdılar,
Hünərdən danışdılar,
Qayğıdan danışdılar,
Zəfərdən danışdılar...

O işıqlı klubun
Zalında daldalandı.
Müzəffər insanların
Dalında daldalandı.
O duydu ki, istidə
Sərini xoşlayıbdır.
Sərindəsə isti tər
Tökməyə başlayıbdır.

O bildi ki, insanı
Yüksəldən də əməkdir,
Tanıdan da əməkdir,
Dincəldən də əməkdir!
Bürküdə tənqiyəndə
Quş, çiçək, torpaq, insan,
Əməyin kölgəsinə
Sığınır ancaq insan...

1972.

AYLI GECƏDƏ

Damla-damla olar, dammaz ulduzlar,
Aylı gecədə.
Sarı gözlərini yummaz ulduzlar,
Aylı gecədə.

Sanki mavi göydən yağar ağ qarlar,
Yerdə təzə qarlar bir anda xarlar,
Yazın ağ günəşi zirvədə parlar,
Aylı gecədə.

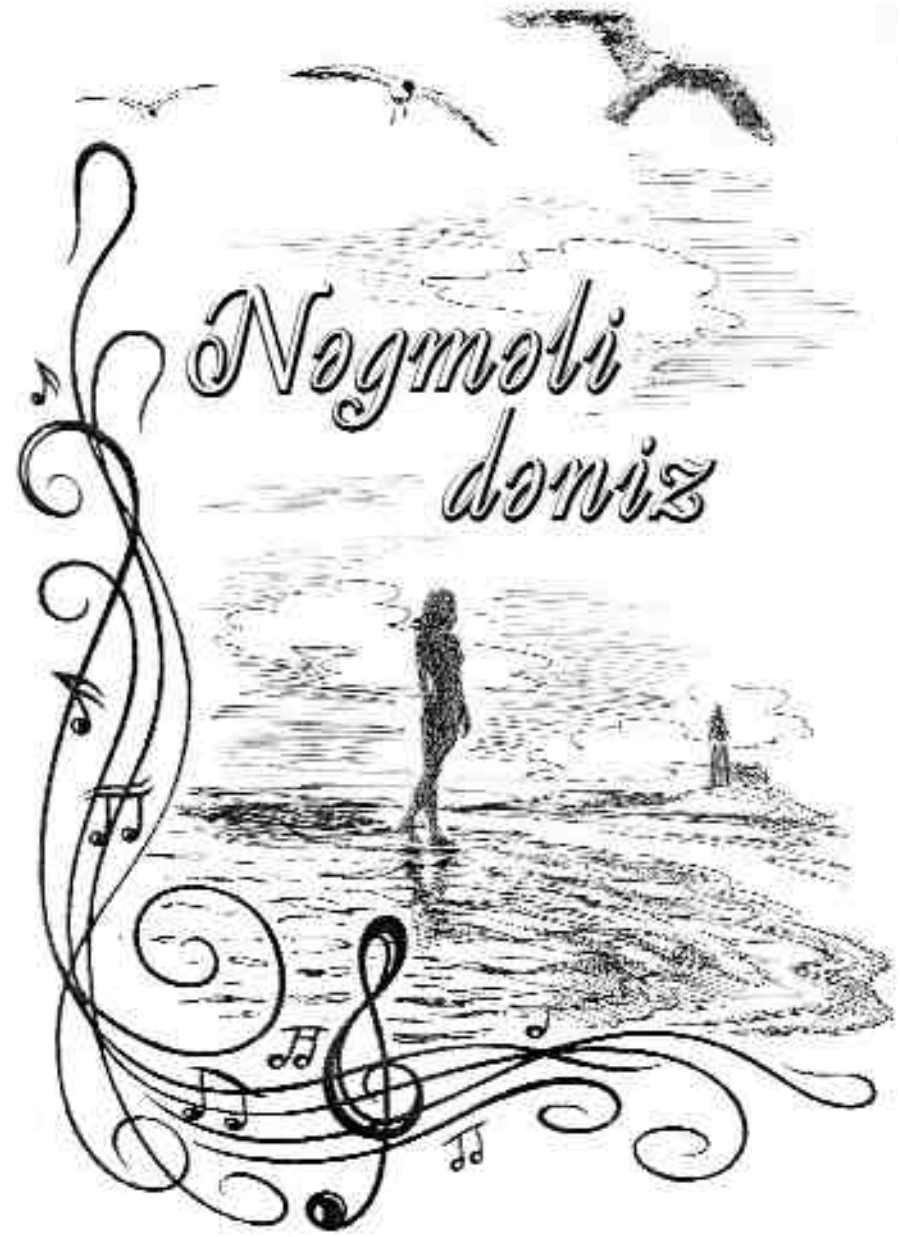
Güllər bir-birini qucaqlar, öpər,
Ləçəklər gah ətir, gah şəbnəm səpər...
Bulaqlar işığı gözünə təpər,
Aylı gecədə.

Bu boyda dünyamız yuxuya batar,
Sevənlər nə susar, nə də ki, yatar.
Bir söyüd altında baş-başa çatar,
Aylı gecədə.

Bəsdır! Söyləməyə sevgi ərınər,
Həyadan toxunmuş tülə bürünər...
Ürəkdə olanlar aydın görünər,
Aylı gecədə.

Hardasa yanıqlı bir kaman inlər,
Küçələr, binalar, meydanlar, tinlər,
Məhəbbətlə dolu bir nəğmə dinlər,
Aylı gecədə...

1987.

XƏZƏRİN RƏNGİ

Xəzəri məhəbbətlə
Kim tərənnüm eylədi,
Sularına gah mavi,
Gah da ki, göy söylədi.
Kimi də, yaşıl yazdı,
Zümrüd səməni kimi.
Fəqət rənglər sayrışdı
Bahar çəmənini kimi...
Sanki çılgın Xəzər bağ,
Müdrək Günəş bağbandır.
Bağ bağban qayğısıyla
Əlvandan da əlvandır!
Leysan yağışdan sonra
Yanan göy qurşağı tək.
Rəssamın bir muzeyə
Dönən iş otağı tək.
Sanki mahir rəssamın
İlham dünyasıdır o!
Zəngin, nadir, ecazkar
Rənglər dünyasıdır o!

1987.

ÖRNƏK

Dəniz elə təmiz, elə parlaqdır
Sanki su deyildir, mavi büllurdur.
Dalğasa dalğaya elə dayaqdır
Sanki su deyildir, tamam qürurdur.

Əfsus, isti-soyuq duyandan bəri
Büllur dənizlərdə çimən hər insan,
Dərindən anlayıb xeyiri-şəri,
Tamam büllurlaşa bilməyir, inan!

Həyat dənizini döyəndə külək,
İnsan unutmasın vəhdət qurmağı!
Dalğa karvanından öyrənsin gərək
İnsana həmişə dayaq durmağı!

1987.

XƏZƏRİN DALĞALARI

Şahə qalxan suların
Başında ağ tacıdır.
Qara gözlü torpağa
Mavi gözlü bacıdır
Xəzərin dalğaları.

Dənizin aynasının
Sükutunu sındırır.
Təmiz, dərin, narahat
Məhəbbəti andırır
Xəzərin dalğaları.

Yayda “Neft daşları”ndan
Bizə salam yetirir.
Təngənəfəs şəhərə
Sərin hava gətirir
Xəzərin dalğaları.

Şəfəqlər dəniz üstə
Qızarır ada-ada...
Günəş olmaq istəyir
Alovlar uda-uda
Xəzərin dalğaları.

Dənizdə göy, sarı, ağ
Misralara bənzəyir.
Təzə-tər mahnılarla
Sahilləri bəzəyir
Xəzərin dalğaları.

Qayalara dəyəndə
Var səsiylə bağırır.
Bəstəkarı simfoniya
Yaratmağa çağırır
Xəzərin dalğaları...

1973.

BƏSTƏKAR DƏNİZ

Neçə-neçə dənizdə
İnci saçır dalğalar.
Sularda dağ ucaldır,
Dərə açır dalğalar.
Fəqət başqa dənizdir
Mənim duzlu Xəzərim.
Təlatümlü ürəyi
Şirin sözlü Xəzərim.
Sahilinə gələndə
Ya axşam, ya da səhər,
Gördüm ki, nəğmə qoşur
Mahir bəstəkar Xəzər.

Yanan mayaklar ki, var,
Könlünün odlarıdır.
Buruqlar qələmləri,
Dalğalar notlarıdır!
Notlarda nəğmələşən
Həyat sanki nağıldır.
Neft “qara qızıl”dırsa,
Pambıq da “ağ qızıl”dır.
Sarı sünbüllərdəki
Düzüm də kəhrəbadır,
Yaşıl tənəklərdəki
Üzüm də kəhrəbadır.
Bəli! Həyat notların
Dilində nağıl olur.
Yarpaqları ətirli
Çay “yaşıl qızıl” olur.
Dedim ilhamlandıran
Nədir görən Xəzəri?
Bir anlıq da susmayı
Yazılmamış əsəri.
Dalğalar arasından
Cavab gəldi elə bil,
Xəzər pıçıldadı ki,
Səbəb tək məndə deyil.
Bu füsunkar sahillər
Sənətkar məskənidir.
Şairlər, nəğməkarlar,
Rəssamlar vətənidir.
Mən də ana torpaqdan
Daim alıram ilham.
Odur ki, nəğmələrim
Susmayı səhər-axşam...

1985.

SAHİLDƏ DÜŞÜNCƏLƏR

Sanki dəniz nəğmədir,
Nəğmə isə dənizdir.
Sanki dənizlə nəğmə
Təbiətdə əkidir.
Dəniz hər fırtınanı
Öz içində batırır.
Nəğmə hər vahiməni
Söz içində batırır.
Sonrasa ikisi də
Dəyanətdən danışır,
Cəsarətdən danışır,
Qüdsiyyətdən danışır,
Şeiriyyətdən danışır,
Ünsiyyətdən danışır,
Məhəbbətdən danışır,
Səadətdən danışır...

1988.

DALĞALAR

Gecə – Qaranlıqla gəlirəm! – deyir,
Göy isə yandırır qəndillərini...
Yenə şahə qalxan dalğalar döyür
Dənizin qayalı sahillərini...

Kim deyir, öz munis qüdsiyyətilə
Dəniz, büllur dəniz səfalı deyil?
Kim deyir, öz coşqun məhəbbətilə
Dalğalar dənizə vəfalı deyil?

Dalğalar dənizin çərçivəsindən
Geniş sahillərə çıxmaq istəyir!
Özgənin yox, ancaq öz zirvəsindən
Bu boyda dünyaya baxmaq istəyir!..

1986.

MAYAK

Gecə qaranlıqsa da,
Dənizdə mayak yanır.
Göz qırpsa da arabir,
Daima oyaq yanır.
İşə bax! Mayak özü
Bilmir rahatlıq nədir,
Ancaq o insanların
Rahatlığını güdür...

1966.

GÜNƏŞ – DƏNİZ

Günəş asta-asta nəhəng nar kimi
Qızara-qızara üfüqdən çıxır.
Sanki mavi Xəzər hirsli var kimi
Gecikmiş Günəşi ovcunda sıxır.

Ləpələrdə yanan şəfəq butası
Parçalanmış narın dənələridir.
Yox! Dəniz bir mavi şahmat taxtası,
Qızaran şəfəqlər xanələridir.

Bəli! Oyun gedir... Ciddi bir oyun.
Dəniz Günəş ilə şahmat oynayır.
Ancaq həm atəşin, həm də ki, suyun
Doğma nəfəsində həyat qaynayır...

Səhər təravətli adamlar kimi
Sahil gülləri də qəşəng görünür.
Günəş yaqut daşlı ehramlar kimi
Üfüqdə daha da nəhəng görünür.

Güllər bir mehriban körpə yaşında,
Sənə təbəssümlə baxır qarşında.
Şəbnəmlə yuyulmuş məğrur başında
Əlvan şəfəqlərdən çələng görünür.

Dəniz qayaların güzgüsü təki,
Dalğalar dənizin sevgisi təki,
Mahir bir nəqqaşın sərgisi təki
Naxışlanan sular rəng-rəng görünür...

Sanki mavi rəngli süfrədir Xəzər,
Şəffaf almaslarla naxışlanıbdır.
Gözlər qamaşdıran bu qədər gövhər
Xəzərə haradan bağışlanıbdır?

Bu nəhəng süfrədə sonsuz vüsət var,
Uzanır üfüqdən-üfүqə qədər.
Bu zəngin süfrədə neçə nemət var,
Təranədən tutmuş şəfəqə qədər.

Bu mavi süfrədə gümüş balıq da,
Qəhvəyi ördək də, qızıl qaz da var!
Çəhrayı nimçə də, bəyaz yaylıq da,
Həzin kamança da, coşqun saz da var!

1986.

QIZIL QUMLAR ÜSTÜNDƏ

Yay gələndə Xəzərin
Qəlbi də sakitləşir.
Nəğmə deyən, söz qoşan
Təbi də sakitləşir.
Sanki gözəgörünməz
Neçə-neçə ütülər,
Ehtiyatla, nizamla
Mavi suyu ütülər...
Odur bax! Günəş doğur,
Yenə də qalxsın deyə.
Xəzərin sinəsinə
Lalələr taxsın deyə...
Odlu kirpiklərini
Neçə yol sıxır günəş.
Sanki üfüqdən deyil,
Dənizdən çıxır günəş.
Sanki başdan-ayağa
Tamam soyulmuş günəş.
Açılsın deyə rəngi,
Suda yuyulmuş günəş.
Buzovna qayaları
Gör neçə rəngə çalır!
Daşlar da dalğalara
Kölgə yox, şəfəq salır...
Bağlardakı meynələr
Yeriyir, qalxsın deyə.
Yanında neft buruğu
Yüksəlir mavi göyə...

– 195 –

Mən heyranam doğrusu
Bu diyarın sirrinə,
Mən baxdıqca anamız
Torpağın hər yerinə,
O daha da, daha da
Genişlənir gözümdə.
Zəhmətkeş insanlara
Neft də verir, üzüm də!
Qızıl qumun üstündə
Üzümlər can dərmanı...
Sanki yarışa girmiş
Ağ şanı, qara şanı...
Parıldayan salxımlar
Körpə quzu boydadır.
Üstü şəhli gilələr
Dan ulduzu boydadır.

1972.

DƏNİZ LÖVHƏLƏRİ

Gündüzlər üstünə şığısa tufan,
Dəniz çapalayar mavi ürək tək.
Gecələr bir ulduz yanmasa, inan,
Dəniz parıldayar qara şimşək tək.

Sanki soyuq dəniz tənha insandır,
Rübabla isidir dodaqlarını.
Ana qayğısıyla yuyur haçandır
Qayanın yosunlu ayaqlarını.

– Dəniz övladıyıq! – deyir dalğalar,
Təbəssümlə dolur gözü dənizin.
Haçan bir-birini döyür dalğalar,
Qorxudan ağarır üzü dənizin.

Dəniz qabaranda bəyaz tellər tək,
Küləklər darayıb-yatırır onu.
Günəş ucalanda qızılğüllər tək
Dəniz sinəsində batırır onu.

Dəniz sözlə dolu dodağımızda
Büllurdan yoğrulmuş bircə kəlmədir.
Ancaq səhər-axşam qulağımızda
Bitib-tükənməyən mavi nəğmədir.

Sahildə sanki yer seçib qayıqlar
Təmiz hava udur naxoşlar kimi.
Yox! Yox! Mavi şərab içib qayıqlar,
Suda yırgalanır sərxoşlar kimi.

Sərini ürəkdə uyudan insan
Dənizi əynindən soyunur indi.
Günəşli sahilə qayıdan insan
Şəfəq yağışında yuyunur indi.

Dənizinsə susmur pərişan səsi,
Dalğa simfoniya, gilə nəğmədir.
Nadir gözəlin də mehriban səsi
Ürəyə yatarsa, elə nəğmədir.

Bir sarı saçlı qız gəlmələr kimi
Mavi dalğalara maraqla baxır.
Sanki arzuları nəğmələr kimi
Dənizin qoynunda vüqarla axır.

Daha da şəfəqli görünsün deyər,
Sanki o, günəşi qoyub başına.
İndi ki, gündüzdür! Görəsən niyə
Hilal, nazik hilal qonub qaşına.

Sahildə dincələn yarımçılpaq qız
Bəlkə su pərisi, bəlkə balıqdır.
Yox! Yox! Hüsni halə, özü çıraq qız
Başdan-ayağadək nadir işıqdır.

O qızın şəklini yaratsın deyə,
Dəniz təbiətli rəssamlar gəlsin!
O şəklin ömrünü uzatsın deyə,
Dəniz məharətli ilhamlar gəlsin!

1986.

DUZLU GÖZƏL

Demə köpüklənən ağzında qəzəl,
Çağlayan dalğalar bəzən tən olur.
De, duzlu dənizdə yuyunan gözəl
Elə duzlu olur, elə şən olur.

Yoxsa şit gözəldən ülfət içində
Təmkin də, qürur da qaça bilərdi.
Yoxsa şit gözəldən heyrət içində
Təpər də, uğur da qaça bilərdi.

Mən dözümdüm! Həsərət məni yıxanda
Bir də necə yazım dözümlə olaydım?
Sevgilim dənizdə çimib çıxanda
Geyəcəyi köynək özüm olaydım!

1985.

DƏNİZ GÖZƏLLƏRİ

Sular parladıqca göy qurşağı tək,
Sanki gözəlləşir əngin dəniz də.
Yox! Yox! Bir yığnaqlı kənd bulağı tək
Gözəlsiz olmasın zəngin dəniz də!

Dənizdə yuyunub çıxan gözəllər
Balığa bənzəyir, iri balığa.
Qəlbləri yandırır-yaxan gözəllər
Qılığa bənzəyir, odlu qılığa...

Gözəllərin haçan yanır öz köksü,
Dərisi parlayır nadir güzgü tək.
Qüdsiyyətə dolu sahilin əksi
O güzgüyə düşür canlı sərgi tək.

1985.

DƏNİZ KƏNARINDA

Yanmaqdan, yandırmaqdan
Hələ də doymur Günəş,
Nə oğlana, nə qıza
Təfavüt qoymur Günəş.
Çətindir, sevdinin qız
Yanıb sahil düzündə,
Özü dənizdə çimə,
Şəkli sənin gözündə.
Sən əlini uzadıb
Tutmaq istəsən onu,
O qaça, ürəyinə
Düşə yolunun sonu.
Səninsə hiddətindən
Saçın da tərə bata.
Ürəyinə nə əlin,
Nə də ki, səsin çata.
Ürəyində dincələ
O səni qana-qana.
Sən dəniz kənarında
Qalasan yana-yana...

1986.

DƏNİZ SUYU

Şimşək sanki meydan oxuyub göyə,
Daşı özü boyda oda döndərir.
Sonra da yangını söndürsün deyə
Yerə haray çəkən leysan göndərir.

Qəribə aləmdir... O yanda torpaq
– Su! – deyir, həsrətlə yanır baxışı.
Bu yanda havadan ələnib ancaq
Dənizə tökülür leysan yağışı.

Dənizdə nizamla üzən dalğalar
Küləyin önündə haçalanırlar.
Sahildə qurtuluş gəzən dalğalar
Qayalara dəyib parçalanırlar.

Susuz kəndistana bir bulaq çəksən,
Ulduz karvanını gözündə saxlar.
Dənizə nə qədər şirin su töksən,
Yenə şorluğunu özündə saxlar.

Bulanıq sel axsa özünə qatar,
Dənizə gətirər neçə qaynağı.
Amandır! Qoymayaq! Çirkinlik artar,
Təmizliyi udar naqqa sayacağı.

Buluddan üzünə kölgə düşəndə,
Gözünü xeyirxah günəşə dik sən!
Təmiz vicdanına ləkə düşəndə,
Özünü dənizin suyuna çək sən!

1988.

QƏRİBƏ TƏZAD

İnsan qocalanda saç olar dümağ,
O sanar dümağdır hər şey dünyada.
Dəniz qocadan da qocadır, ancaq
Saçı gah ağ olar, gah göy dünyada.

İsti qışda xoşdur! Odsuz qalanda
Ocaq daşları da qrov bitirir.
Ancaq qədərindən artıq olanda
İsti də insanı təngə gətirir.

Sanma istəyir ki, ünsiyyətilə
Bürünə bir parça buluda isti.
Yox! Yox! Az qalır ki, hərarətilə
Dənizin özünü quruda isti.

Nə yaxşı dəniz var, insan özüylə
Kölgəli sahilə köçürür yayı.
Dənizdə çimdiyi zaman özüylə
Dalğadan-dalğaya keçirir yayı.

Nəhəngdən də nəhəng zərli örpək tək
Dalğalar üstünə sərilir yay da.
Yox! Sanki çırpınan təşnə ürək tək
Dalğalar üstündə gərilir yay da.

Dalğalar sıçrayır, ancaq hər yanda
Mavi rəngi itir qayalar üstə.
Köpüklər ağarır... Sanki bir anda
Göbələklər bitir qayalar üstə.

Sanki coşqun dəniz kənarında yox,
Meşədə yüksəlir qayalar indi.
Sanki qaynar həyat axarında yox,
Meşədə dincəlir qayalar indi.

Məni günəş altda yatıb özümü
Qaraltmıram deyə heç danlama sən.
Külək yaladıqca isti üzümü
Elə kölgədə də qaralıram mən.

1985.

TEL PARILTISI

Baxıram nəğmələr yazan əlimə,
Sanki nə haqdasa söz açasıdır.
Su sıçratmasa da o, ağ telimə,
Nəğməli dənizin bir parçasıdır.

Eyhamlı qırıqlar əlimin üstə
Yanaşı qabarır dalğalar kimi.
Damla sıçrasa da telimin üstə
Parlaya bilməyir sırgılar kimi.

Yox! Telimin ağı parıltısıyla
Özünü dənizə yaraşdırar da.
Günəş şaxan çağı parıltısıyla
Damlanın gözünü qamaşdırar da.

1991.

ÇAYIN SONU

Dəniz olmaq eşqiylə
Dənizə tələsər çay.
Büllurlaşan döşündə
Gah günəş yanar, gah ay.

– 202 –

Tufana – kiri! – deyən
Öz məğrur cürətilə,
Şimşəyi heyran qoyan
Öz nadir sürətilə
Çay – Dənizə dönürəm! –
Deyə-deyə tələsər.
Qayalı sahilləri
Döyə-döyə tələsər.
Dənizə yetişəndə
Nəfəsini dərər o.
Qanadlarını açıb
Dəniz üstə sərər o.
Ancaq o dəniz olmaz,
Dadına çatmaz inam.
Adi çaylığını da
Tamam itirər, tamam.

1991.

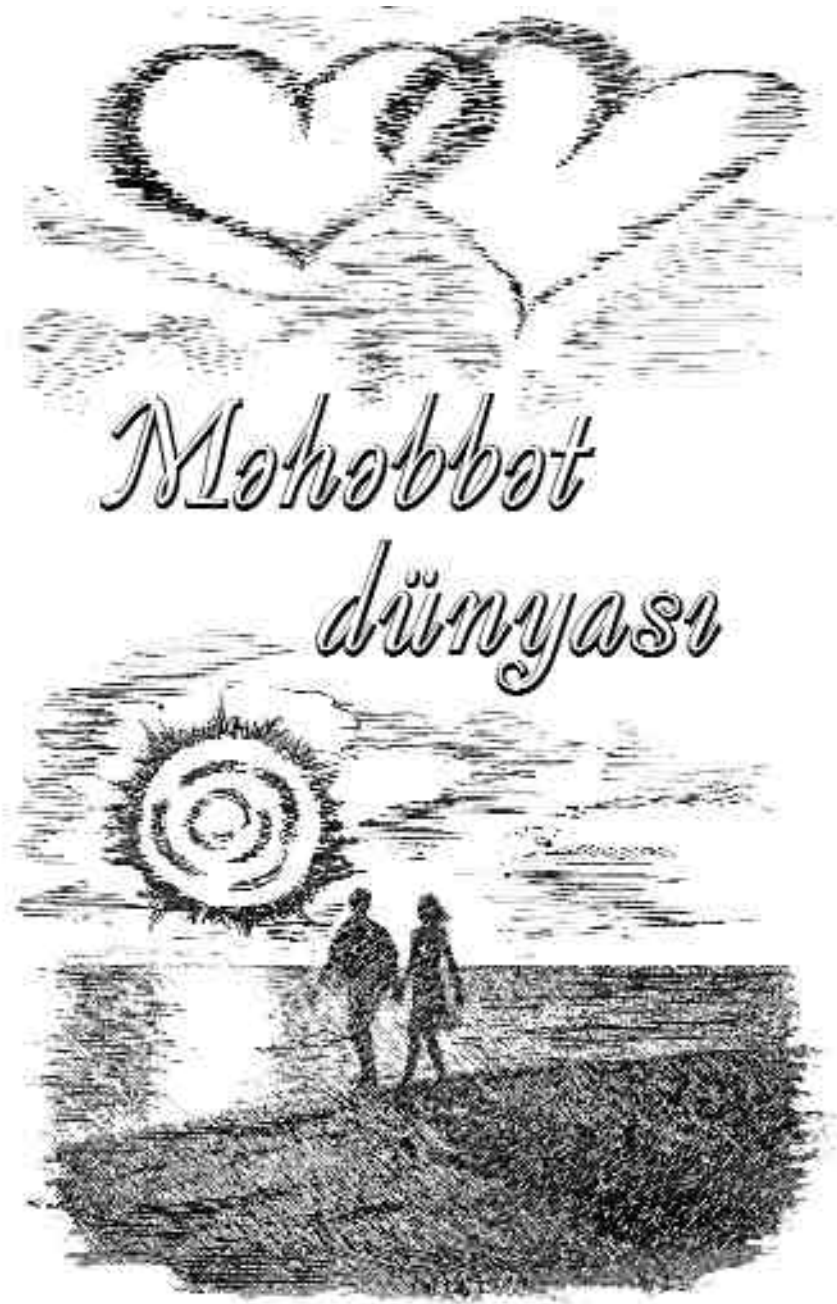
QARA QIZIL – AĞ QIZIL

Bir zamanlar o qədər
Balıq vardı Xəzərdə,
Adlarını yazmaqla
Qurtarmazdı dəftərdə.
Ömrünün qışında da
Çiçəklənən Xəzərin,
Sualtı qayalara
Dirsəklənən Xəzərin,
Kimsəyə itaətlə
Əyilməyən başında,
Qapaz nədir? Yumruqla
Döyülməyən başında,

– 203 –

Almazla dolu taca
Bənzəyərdi ağ dalğa,
Bəzəklərin hüsnünü
Bənzəyərdi ağ dalğa.
İndi adları yaddan
Çıxıb balıqların da.
Karvanları harasa
Axıb balıqların da.
Yox! Xəzərdə qara neft
Udub ağ balıqları.
Yaşıl yosunluqda da
Qalmayıb qalıqları.
Bəli! Öz hikkəsini
Yeridib qara qızıl.
Ağ qızılı içində
Əridib qara qızıl.
Üstündən buludların
Karvanları keçsə də,
Neçə-neçə baharın
Leysanları keçsə də,
Qara qızıl Xəzərə
Axa-axa qalıbdır.
İnsanlar təəssüflə
Baxa-baxa qalıbdır.

1992.

İLK SEVGİ

Səmimi, müqəddəs, ülvi məhəbbət
Babaya hörmətdir, yurda sədaqət!
Ulunun sözünə baxmayan adam
Ulaya-ulaya dolaşar müdam...

Nə deyib babamın sazlı sinəsi?
“Hər şeyin təzəsi, dostun köhnəsi”.
Mən isə deyirəm, dost, sən də bil ki,
Hər şeyin təzəsi, sevginin ilki!

1987.

ELƏ GÖZƏL VAR Kİ...

Dünya insanlardan əzəldir, ancaq,
Dünya gözəllərlə gözəldir ancaq!
Elə gözəl var ki, başı gözəldir,
Elə gözəl var ki, qası gözəldir,
Elə gözəl var ki, saçı gözəldir,
Elə gözəl var ki, qıçı gözəldir,
Elə gözəl var ki, boyu gözəldir,
Elə gözəl var ki, soyu gözəldir,
Elə gözəl var ki, üzü gözəldir,
Elə gözəl var ki, gözü gözəldir,
Elə gözəl var ki, teli gözəldir,
Elə gözəl var ki, beli gözəldir,
Elə gözəl var ki, dili gözəldir,
Elə gözəl var ki, əli gözəldir,
Elə gözəl var ki, səsi gözəldir,
Elə gözəl var ki, hissi gözəldir,
Elə gözəl var ki, dişi gözəldir,
Elə gözəl var ki, işi gözəldir.

Hansı bir gözəl ki, tamam gözəldir,
Taledən ömürə ənam gözəldir.
O, öyünməyə də əzəlliyilə,
Dünyanı bəzəyir gözəlliyilə...

1987.

GƏRƏK BİLSİN...

Gözəl güllərə baxsa,
Gözəlləşər güllər də!
Gülşəndə şeirləşər,
Qəzəlləşər güllər də!
Sənin ox kirpiklərin
Düzülübdür sıraya.
Amandır! Kirpiklərin
Qan salmasın araya!
Gərək gözlər hüsnüylə
Sevgi bulağı ola!
Mehriban baxışıyla
Ömür növrəgi ola!
Gözəl qızıl günəşi
Yaxasına taxsa da,
Neçə-neçə aşiqi
Yandırsa da, yaxsa da,
Yaraşığı alov yox,
Hərərətdir dünyada.
Gözəl başdan-ayağa
Tərəvətdir dünyada.
Gözəl sənəmdir... Ancaq
Sənəm də var, sənəm də.
Hər şeyə qadir sənəm
Gərək bilsin, aləmdə
Ünsiyyət istər ürək,
Məhəbbət istər ürək,
Dəyanət istər ürək.

Hər insanı yaşadan
Ürəkdir bu dünyada.
Hər ürəyi yaşadan
Diləkdir bu dünyada.
Göy ulduzsuz, yer gülsüz,
İnsan ürəksiz olmaz.
Heç bir şey tapmasa da,
Ürək diləksiz olmaz.

1986.

SEHİRLİ GÖZLƏR

Sənin qara gözlərin
Özündən mehrlidir.
Heç nəyi gizlətməyir,
Bəs niyə sehrlidir?
Səndən gözəlləri var
Bəlkə də bu dünyada.
Gözəllərlə gözəldir
Ölkə də bu dünyada.
Ovsunlaya bilməzdin
Sən məni dilinlə də.
Bir sevgi misrasına
Dönən hər telinlə də.
Əgər sehlə dolu
Gözlərin olmasaydı.
Bayrağını könlümün
Başına çalmasaydı.
Ancaq bilmədin qalib
Sənsən, yoxsa mən, gülüm!
Yadda saxla, qalibik
Həm mən, həm də sən, gülüm!

Əgər məğrur baxışlı
Bir döyüşçü sayağı,
Mən könlümün başından
Endirsəm o bayrağı,
Könlüm cılızlaşmazmı
Növraqsız qala kimi.
Tamam adiləşməzmi
Bayraqsız qala kimi?

1986.

YOXDUR

Min gözəl ola, yenə,
Birində gözüm yoxdur.
Sənin sə həsrətinə
Könlümdə dözüüm yoxdur.
Misralarım dağılıb,
Şeirimdə düzüüm yoxdur.
Yanına necə gəlim,
Gəlməyə üzüm yoxdur.
Gəlirsən, sən özün gəl,
Sənə ki, sözüüm yoxdur.
Ancaq sanma sinəmdə
Alovum-közüm yoxdur...

1984.

BİR NƏĞMƏ DEYƏK

Sən bahar ol, mən də selin,
Bir nəğmə deyək!
Sən kaman ol, mən də telin,
Bir nəğmə deyək!

Sən günəş ol, mən də halən,
Bir nəğmə deyək!
Sən çəmən ol, mən də lalən,
Bir nəğmə deyək!

Sən dəniz ol, mən də suyun,
Bir nəğmə deyək!
Sən qartal ol, mən də qıyın,
Bir nəğmə deyək!

Sən şimşək ol, mən də qamçın,
Bir nəğmə deyək!
Sən yağış ol, mən də damcın,
Bir nəğmə deyək!

Sən budaq ol, mən də quşun,
Bir nəğmə deyək!
Sən bulaq ol, mən də daşın,
Bir nəğmə deyək!

Sən zaman ol, mən də səsin,
Bir nəğmə deyək!
Sən şaqraq ol, mən də pəsin,
Bir nəğmə deyək!

1984.

BUSƏ

Busə qüdsi sevgidə
Çox ləzzətli olsa da,
Bir ilıq təmasıyla
Ürəyə od salsa da,
Deyirəm ki, az olsun
Həm sayı, həm müddəti.
Yoxsa qiymətdən düşər
Həm özü, həm ləzzəti.

Dünyada az nemətlər
Qiymətli olur ancaq.
Busə də azlığıyla
Hörmətli olur ancaq.
Kim yarını sevsə də
Dünya gözəli kimi,
Busəni paylamasın
Payız xəzəli kimi.

1985.

BİR GÖZƏL ÇİMİR

Günəş keşik çəkir buludlu dağda,
Şəlalə altında bir gözəl çimir.
Hansı dahininsə ilhamlı çağda
Mərmərdən yonduğu bir heykəl çimir.

O çimir... havada qarışsa belə
Qara şəlaləyə ağ şəlalə də,
Saçlar, qara saçlar parlayıb hələ
Dövrəsinə salır qara halə də...

Zirvədə heykələ dönüb qartal da,
Qalxmaq istəsə də qalxmayıb göyə.
Səsdən parçalanar sakit xəyal da,
Mehriban gözəl də diksinər deyə.

Güllər rayihəli, güllər çətirli,
Nəfəs çəkməyir ki, çöllər boyunca,
O məhrəm gözəlin nadir ətirli
Nəfəsini udsun bəlkə doyunca.

Güllər arasıyla çağlayıb axan
Sular yavaşdır şırıltısını,
O büllur gözəlin qürurla baxan
Gözlərindən alsın parıltısını.

Yanır zirvə buzu günəşin altda
Gah maviyə çalır, gah da ki, ala...
Ağ buluddan yağın atəşin altda
O, məğrur gözələ bir güzgü ola!

Ana təbiətsə xəyala gedir,
Sanır başdan-başa dağ şəlalədir.
Fəqət bilmir gur-gur çağlayan nədir,
Qara şəlalədir, ağ şəlalədir?..

Günəş keşik çəkir buludlu dağda
Şəlalə altında bir gözəl çimir.
Hansı dahininsə ilhamlı çağda
Mərmərdən yonduğu bir heykəl çimir...

1984.

BİRİ XƏBƏR ALDI

Biri öz dostundan xəbər aldı, sən
O qızın nəyini sevirsen, əşşi?
Üz-üzə gələndə ha baxıram mən,
Nə ala gözü var, nə inci dişi.

Gülümsədi dostu, demədi düzü
Sən mənim gözümlə bax ona ancaq!
Leylinin haqqında belə bir sözü
Məcnunun özü də demişdi qabaq...

Dedi xoşladığım qızın doğrusu
Nə üzü, nə də ki, gözü gözəldir.
Həyatda ilk eşqin bakir duyğusu,
Bir də ki, “sevirəm” sözü gözəldir!

Dünyada gözəllik nə ay camaldır,
Nə piyalə gözdür, nə də bəzəkdir.
Zənginlər zəngini zəngin kamaldır,
Gözəllər gözəli gözəl ürəkdir!

1984.

İKİ XATİRAT

İkimiz bir qızı sevdik cahanda,
Odlara döndük.
Yaxın dost olsaq da, azca zamanda
Yadlara döndük.

Sən ona şəhvətin gözüylə baxdın,
Mənsə ismətin.
Sən ona sərvətin gözüylə baxdın,
Mənsə sənətin.

Sən o gözəl qızdan lətafət umdun,
Mənsə ləyaqət.
Sən o gözəl qızdan səxavət umdun,
Mənsə sədaqət.

Sən ona qarətin gözüylə baxdın,
Mən qənaətin.
Sən ona ləzzətin gözüylə baxdın,
Mən səadətin.

Sən o şux gözəldən xidmət istədin,
Mən isə şəfqət.
Sən o şux gözəldən işrət istədin,
Mən isə hikmət.

Sən o gözəl qızdan məlahət umdun,
Mənsə məhəbbət.
Sən o gözəl qızdan tərəvət umdun,
Mənsə nəcabət.

Sən o şux gözəldə surət aradın,
Mən isə həyat.
Sən o şux gözəldə zinət aradın,
Mən isə ovqat.

Ancaq sən o qıza ixtilat oldun,
Mənsə xəyalat...
Sən də bir gözələ xatirat oldun,
Mən də xatirat...

1984.

SƏN DƏ...

Sarmaşiq bir parça yaşıl yazıyla
Qoynuna bir nəhəng evi alıbdır.
Bir gəncsə o evin tək bir qızıyla
Gəndən görüşə də həsrət qalıbdır.

Gənc dostum! Sevgini sən asan sanma,
Cəsarəti öyrən göy sarmaşıqdan.
Əgər sevirənsə, sevgini danma,
Hiss ürəkdən keçər, söz danışığıdan.

Səndən “gözaltı”nı xəbər alana
Baxanda gözlərin niyə gülməyir?
Gözünün üstündə yeri olana
“Gözaltı”m deməyə dilin gəlməyir?

Bil ki, min arzudan başdır bir əməl,
Kim deyir hardasa nəşiləşir o?
Ancaq nədəndirsə uğurdan əvvəl
Yolda təhlükəylə qarşılaşır o.

Yel darısqal yerdən uzaqlaşdıqca
Sanki mizrab vurur tarına göydə.
Kövrəlmiş buludlar qucaqlaşdıqca
Sanki yar qovuşur yarına göydə.

Sən də öz sevgini yaraşiq kimi
Yalqız ürəyinə calaqla daha.
Şəbnəmdə yuyunan sarmaşiq kimi
O qızı aşkarda qucaqla daha.

1985.

ƏGƏR

Səni neçə il qabaq,
Ömrünün baharında,
Darülfununda gördüm
Geoloq paltarında...
Necə də yaraşırdı
O gözəl paltar sənə,–
Gələcək geoloqdan
Nəsə deyirdi mənə...

Gözlərimin önündən
Nələr-nələr keçirdi.
Kimsənin görmədiyi
Xəzinələr keçirdi...
Sonra görmədim səni,
Dünən çıxdın rastıma.
Böyük maraqla baxdım
Tələbəlik dostuma.
On dörd gecəlik aydı
Yenə də sənün üzün.
Qoşa yanan ulduzdu
Təbəssüm dolu gözün.
Yanında ərin idi,
Bir də ki, körpələrin.
Yox! Körpələrin deyil,
Öz ürək qəlpələrin...
Bəli! Ərin sənənlə
Yeriyirdi yanaşı.
Ancaq gözəl deyildi
Nə üzün, nə göz-qası.
Sənə yaraşmasa da
O sifət, o göz, o qas,
Sevgi dolu ürəyi
Sənə yaraşaydı kaş!
Bəlkə sən daşı-daşı
Kəşf eləmək yerinə,
Bələd olubsan, ay qız!
O ürəyin sirrinə?
Yox! Daş-daşı dolaşmaq
Kəşf deyildir hələ.
İnsanı öyrənməyə
Azdır bir ömür belə!

Sanma həyat yolları
Yalnız gül-çiçəklidir.
Təzə təzə çəmənləri
Həm də daş-kəsəklidir!
Əgər yıxılmış olsan
O yollarda yerə sən,
Ayağa qaldırmı
Ərin səni, görəsən?

1984.

BİR GÖZƏLƏ

Gözəllər içində sən saç qızıl,
Gözləri zümrüdsən! Nadir gözəlsən.
Bir nəğmə olsan da, qət etmir ağıl,
Yazılmamış şeir, yoxsa qəzəlsən?

Qarşında soyuqdan titrəyirəm mən,
Səninsə alovdur sarı tellərin.
Bəs nəyin saçını darayanda sən,
Alışb-yanmayır nazik əllərin?

Axı yazıq aşiq həsrət içində
Sığallamaq istər sarı telləri.
Qorxar ki, şöləli zinət içində
Qarsıla-qarsıla qala əlləri.

Sənsə istərsən ki, sığal yerinə
Məşələ döndərsin tellər alovu.
Başında qarışsın biri-birinə
Tellər alovuyla, əllər alovu.

Yaşıl gözlərin sə qəşəng bənizdə
Necə də iridir, necə də parlaq!
Mən bu yaşıllığı duru dənizdə,
Bir də ilk baharda görmüşəm ancaq.

Sənsə bu dünyanın zümrüdlərini
Döndərdin gözlərin bəzəklərinə.
Mat qoyub mahalın igidlərini
Zümrüdlər doldurdun bəbəklərinə.

İndi bəbəklərdə axşam düşməmiş
Zümrüdlər yanırlar yaşıl işıq tək.
Neçə-neçə heyran məqam düşməmiş
Yanan zümrüdlərə baxır aşiq tək.

Doğrudur, hər yerdə yaşıl işıqlar
– Yol açıqdır! - deyir müsafirlərə.
Sanki girdə-girdə yaşıl işıqlar
Hələ baş da əyir müsafirlərə.

Gərək yaxşı bilə göz işini də,
Nə qürur tapdana, nə də ki, inam.
Qırmızı işığın öz işini də
Yaşıl işıq görə hər səhər-axşam.

Yoxsa vəğamlayar qönçə dodaqlar,
Heyranlar kam alan aşığa dönər.
Peşiman-peşiman pörtən yanaqlar
Sonradan qırmızı işığa dönər.

1987.

QIZ

De, gözlərin nə parlaqdır şəffaf bulaq tək,
Hansı xoşbəxt bir aşığı soraqlayır, qız?
Bəlkə uzun kirpiklərin qara daraq tək
Gözlərində ağ buludu daraqlayır, qız?

Daraqlasın! Ağ buludda itməsin umud,
Ürəyində nisgil yuva sala bilməsin!
Yox! Yox! Gülüm, nə ağ bulud, nə qara bulud
Sənin parlaq gözlərinə dola bilməsin!

Daim ömrün cavan qalsın, sevgin təzə-təzə,
Baxan desin yaş gəlməyir yaşının üstə.
Öz hüsnünün üfүүүündən qalxıb hər səhər,
Günəş sevgin bayraq olsun başının üstə!...

1989.

NADİR GÖZƏL

Gözlərimə baxma, ecazkar dilbər,
Gözlərimə dolar sənin gözlərin.
Mən kirpiklərimi çalana qədər
Məni məndən alar sənin gözlərin.

Gözlər öz yaşında boğar səsinə,
– Mən sevirəm! – deyər haray qoparmaz.
Sevginin gözlərə düşən əksini
Nə yağış, nə dolu, nə qar aparmaz.

Demə odlu gözlər sevən insanı
Təpədən-dırnağa yandırır-yaxmaz.
Yox! Kaş tanımasın gözlər ünvanı,
Gözlər yıxan evi fəlek də yıxmaz.

Günəş tərəvətli naxışlarını
Axşamlar toplayıb yolu tamamlar.
Gözlər təbəssümlü baxışlarını
Nə səhərlər yığar, nə də axşamlar.

Günəş də zəhmətkeş, gözlər də, gülüm,
Biri yanmaq istər, biri vurulmaq.
Sanki möcüzə var gözlərdə gülüm,
Nə usanmaq bilir, nə də yorulmaq.

Elə ona görə qəbul etsəm də
Dostların tənəli sözlərini mən,
Sevgi ulduzları doğan aləmdə
Günəşdən çox sevdim gözlərini mən.

Sanma bəxtiyardır məğrur şairlər,
Yox! Fikir yükünün öz fəhləsidir.
Miz dalında yanan cəsur şairlər
Hikmətlə yoğrulmuş söz fəhləsidir.

Həyat, canlı həyat sənətimizdə
Ən zəngin, ən gözəl naxışımızdır.
Həyatla səmimi ülfətimiz də
Xəyalımız deyil, baxışımızdır.

Şairin baxışı göydə fələyi
Oduyla yandıran şimşək kimidir.
Ancaq həssasdan da həssas ürəyi
Zərifdən də zərif ipək kimidir.

Kim deyir fəlakət tufan salanda
Ağrı da ağrıdan aralanmayır?
Fəhlənin ayağı zədə alanda
Şairin ürəyi yaralanmayır?

Səhərin baharın mehilə dolsa,
Bil ki, o mehriban səsimdir mənim!
Ulduzlar başımın üstündə solsa,
Sənin iki gözün bəsimdir mənim!

Sənin gözlərində yanan ulduzlar
Mənə daha yaxın, daha əzizdir.
Səni nadir gözəl sanan ulduzlar
Gül üstə parlayan şəhdən təmizdir.

1987.

TƏSƏVVÜR

Sazaq meydan açsa da
Bozaran yanağımda,
Sənin mehriban adın
Gəzirdi dodağımda...
Ətrafımda adamlar
Danışdı, gülürdü.
Sən yoxdun... Yoxluğunu
Sanki hamı bilirdi.
Mən min səsin içində
Axtarırdım bir səsi.
Sənsiz keçən anların
Nə yaxşısı, nə pisi?
Sevgi sətirlərini
Bir yerə yığsa bəşər,
Bu boyda dünyamızda
Hara sığışar, dilbər!
Bir ovuc ürəyəsə
Tamam sığışar, inan!
Bir dünyada bir neçə
Dünya deyilmi insan?

Mən səni bir ağacın
Altında gözləyirdim.
Diqqətli baxışım
Yolunu izləyirdim.
Birdən nəşə astaca
Qondu çiynimə mənim.
Sanki doğma hərarət
Yaydı əynimə mənim.
Sandım sənin əlindir
Çiynimə sıgal çəkən.
İnciməyə qoymayıb
Bir qədər ehmal çəkən.
Dərhal çiynimə baxdım,
Yarpaq dəydi gözümə.
Həyatımda ilk dəfə
Özüm güldüm özümə.
Sonra səni aradım,
Gördüm yoxsan yanımda.
Həsrətin salxım-salxım
Buz bağladı canımda.
Bəlkə də qız görüşə
Bilə-bilə gecikir.
Ancaq iti yerişlə
Gələ-gələ gecikir.
O bilir, məhəbbətdə
Hörmət də olar, naz da.
Görüşə gecikəndə
Qədri artar bir az da.
Yenə sənin yoluna
Dikildi yorğun gözüüm.
Sənin əksinə döndü
Hüsnünə vurğun gözüüm.

Mən gözlədim... Sən gəldin
Dünya gözəli kimi.
Qabağımda dayandın
Vəfa heykəli kimi.
Kim deyir ki, sən ancaq
Məhəbbət günəşisən?
Həm də mənim ömrümün
Səadət günəşisən!
Özünü daha gözəl
Görmək istəsən haçaq,
Aynaya yox, sən mənim
Gözlərimə bax ancaq.

1988.

TƏRSƏ ÜZ

Sən Aya bənzədin gözümdə mənim,
Bunu baxışımdan duydun özün də.
Ancaq gözəlliğin önündə zənnim
Bilmədi nə vardır tərsə üzündə.

Qərribə təzaddır, Ayın o üzü
Bu üzündən gözəl, məsum, bakirdir.
Sənin o üzünsə görkəmdə düzü
Bu üzündən qaba, sırtıq, kifirdir.

Demə gözəlliğin zənginliyini
Sən avand üzündə izlədirmişsən.
İki üzün boyda çirkinliyini
Sən tərsə üzündə gizlədirmişsən.

Məni avand üzün aldatmaz artıq,
Öz gözəlliğinin zənginliyiylə.
Sənin kimliyini bildirər açıq
Sənin tərsə üzün çirkinliyiylə...

Sən daha məkrinə arxalanma çox,
Günəşin gözünün işığıyam mən!
Həyatda yarımçıq çirkinliyin yox,
Bütöv gözəlliyin aşıqiyəm mən!

Elə gözəllik ki, başdan-ayağa
İsmət dənizində yuyunar ancaq.
Yolunu salanda məhrəm ocağa,
Naşı ehtirasdan yayınar ancaq...

1990.

DÜŞƏYDİ

Sən keçdiyin cıgırda
Qoymazdım qış düşəydi.
İstəyir bu uğurda
Qol nədir, baş düşəydi.

İstərdim həm gül əkim,
Həm qızıl sünbül əkim,
Yanar bir könül əkim,
Sənə də xoş düşəydi.

Özgə sözə uymazdım,
Söhbətindən doymazdım,
Gözlərindən qoymazdım
Bir gilə yaş düşəydi.

Mən üzükdüm, sən də qaş,
Ən zəngin, ən nadir daş,
İstəməzdim dürdən baş
O nadir qaş düşəydi.

Bilsəydim min felin var,
Bir yox, iki dilin var,
Yad ətəkdə əlin var,
Deyərdim kaş düşəydi.

Eh, sənə rast olduğum,
Özünlə dost olduğum,
Ətrinə məst olduğum
O günə daş düşəydi.

1990.

GÜNAH

Günahım o oldu ki,
Səni sevdim cahanda.
İstədim fırtınada,
Qasırğada, tufanda,
Məhrəmləşən şöləmlə
Sənin mayağın olam.
Yıxılmayasan deyə,
Möhkəm dayağın olam.
Sənsə mənim arzumu
Duymadın ürəyində.
Yox! Mənim özümü də
Saymadın ürəyində.
Zənn etdin ki, cahanda
Əvəzsiz bir gözəlsən.
Bilmədin ki, duyğusu
Daşlaşmış bir heykəlsən.
Bəli! Sənin günahın
Daha da böyük oldu.
Günahının yanında
Günahım sönük oldu.

Eşidirəm indi də
Sən məni arayırsan.
Göz işləməz yolları
Yollara sarıyırsan.
Bilmirsən ki haçansa
Atalar nə deyibdir?
Daldan atılan daşlar
Topuqlara dəyibdir.

1990.

MƏNİ YIXAN OLMAMIŞ

Ömür yol, sevgi inam!
Pardaxlanmış gül-ənam!
Bəs qönçəlik ətrini
İtirse nədir? Vağam!

Sən kimin ünvanında,
Hansı yaz dumanında,
Ətrini itiribsən
Qönçəlik zamanında?

İsmət üzde tül kimi,
Odsuz sevgi kül kimi...
Sən mənim arzumu da
Soldurubsan gül kimi.

Yansan, su gəzmə heç sən,
Göz yaşlarını iç sən!
Məni yaman yırıbsan,
İndi üstümdən keç sən!

Yox! Yox! Arzum solmamış,
Zəminim dənə dolmamış.
Hələ indiyə qədər
Məni yıxan olmamış.

Mən tufanam! Əsərim,
Taleyimdən küsərim.
Ətəyimdən yapışsan,
Ətəyimi kəsərim!

1991.

AYRI YUVALARIN QUŞLARI

Sənin cazibədar hüsnündən artıq
Qürurlu ismətin gəlir xoşuma.
Sırrın qapalıdır, ürəyin açıq,
Sənin bu xislətin gəlir xoşuma.

Yolumuz ayrılıb hara getsə də
Gəlib bir küçədə birləşir yenə.
Yolumuz yol azıb yolda itsə də
Gəlib bir küçədə yerləşir yenə.

Bu küçə yolları düyün bağlayır,
Hamarda düyünlə rastlaşırıq biz.
Fəqət nə küçədə ayaq saxlayır,
Nə də kəlmə kəsib dostlaşırıq biz.

Elə gözəl vardır, görəndə insan
Utanır dik baxa ala gözünə.
Odlu baxışımdan – deyir – nığahın
Qığılcım sıçrayar pambıq üzünə.

Elə gözəl vardır, kirpiklərilə
Sevgini lal-dinməz salamlayar o.
Çarpan ürəyinin dediklərilə
Sevgi nəğməsini tamamlayar o.

İstərəm yolunda müjdəylə özüm
Mahir çapar olum, naşı sarban yox!
Tale üfüğündə nur dolu gözüm
Dan ulduzu olsun, karvanqıran yox!

Bir yoldan sabaha uçsaq da fəqət
Ayrı yuvaların quşu olmuşuq.
Ancaq öyünməsin daşlaşmış həsrət,
Biz ki, bir küçədə qonşu olmuşuq.

Demirəm yanğılı sözlərimizlə
Daha həsb-hala imkanımız var.
Yox! Hələ nisgilli gözlərimizlə
Sözsüz danışmağa gümanımız var...

1984.

QONŞU QIZ

İsti yaydır... Hər səhər
Yerimdən qalxıram mən,
Təmiz hava almaqçın
Eyvana çıxıram mən.
Sən də gəlib eyvanın
Düz önündə durursan.
Ancaq nə salam verib,
Nə də əhval sorursan.

Nəçə dəfə maraqla
Üzümə baxsan da sən,
Gözlərimdə gizlicə
Bir şimşək yaxsan da sən,
Özün susursan... Məni
Fikrində izləyirsən.
Yenə işə getməkçin
Avtobus gözləyirsən.
Gözəllikdə sən tovuş
Quşunu andırırsan.
Yox! Düz ayaqlarınla
Onu da yandırırırsan.
Yaraşıqlı bədən
Gör necə ağdır, necə!
Sanki sən süd gölündə
Çimib çıxıbsan gecə.
Günəş salamlamamış
Təpələri, düzləri,
Parlayan ayaqların
Qamaşdırır gözləri.
Avtobusa minəndə
Sən günəşə dönürsən.
Gedirsən... Gözlərimdə
Nə solur, nə sönürsən.
Belə qaynar həyatda
Belə qonşuluq olar?
Bir din! Axı boş ağız
Araya uçrum salar.
Axı sizin qapıda
Qoyulmuş dayanacaq.
Gah şəfəqlə, gah şəhlə
Yuyulmuş dayanacaq.

Sənsə bizim eyvanın
Önünə gəlib fəqət,
Avtobusu hökmünlə
Saxlatdırırsan, afət!
Ya hər gün avtobusa
Sən öz qapınızda min,
Ya da eyvan önündə
Bir dəfə ya gül, ya din!

1988.

HƏR SƏHƏR

Hər səhər tək-tənha dayanıb tində
Maşın gözləyirsən intizar kimi.
Pəncərə dalından baxıram mən də
Sənə, yalnız sənə minnətdar kimi.

Hardasa yuxuya qalan insan tək
Hələ açılmamış günəşin gözü,
Öz nadir hüsnünlə məhrəm həyan tək
Sən mənim könlümü açırsan düzü.

Doğrusu bilmirəm hələ özüm də
Harada, nə təhər çalışırsan sən.
Əyninə nə geysən, mənim gözümdə
Sanki ulduz-ulduz alışırsan sən.

Gözəl var, nə qədər yaxından baxsan,
Məhrinə bir an da uya bilməzsən.
Qızılgül yerinə yaxana taxsan,
Yenə də ətrini duya bilməzsən.

Sənsə uzaqdan da təzə zanbaq tək
Gözəl görünürsən həmişə mənə...
On dörd gecəlik ay yalqız çıraq tək
Uzaqda yansa da yaxındır yenə.

Sanki yoxlanılmış bir iqtidarla
Mənim bu rəyimi duyursan özün.
Yoxsa sükut dolu bir intizarla
Açıq pəncərəmdə qalmazdı gözün.

1988.

BİR CÜT GÖYƏRÇİN

Sən bu gözəl dünyaya
Gözlərin dolusu bax!
Odlu baxışınlasa
Sən nə yandır, sən nə yax!
Pis nəzərlər içində
Göz dəyməsin gözüne.
Yoxsa baxtın qapısı
Açılmaz gül üzünə.
Ürəyim bir adadır
Şeiriyyət dənizində,
Ünsiyyət dənizində,
Məhəbbət dənizində...
O nədir sinən üstə
Qabarıb, qalxıb, donub?
Yoxsa sinənin üstə
Bir cüt göyərçin qonub?

Sən danış, mən də bilim,
 Niyə danışmayırsan?
 Gülmək bir yana qalsın,
 Sən heç qımışmayırsan.
 Bəlkə düşünürsən ki,
 Mən təmasda naşıyam?
 Həyatda çox bilməkçin
 Gərək çox da yaşayam?
 Yoxsa sənə yanaşsam
 Göyərçinlər uçarlar?
 Sinənin ecaz dolu
 Bəzəkləri qaçarlar?
 Yox! Yox! Sənin yanına
 Elə gələrəm canan,
 Ayıq göyərçinlərin
 Xəbər tutmazlar, inan!

1989.

TOYLU SEVGİ

Özün uzaq olsan da
 Bir nəğmənin pəsi tək,
 Səsin mənə yaxındır
 Ürəyimin səsi tək...
 Sənin sevgin özündən
 Qabaq köçüb evmizə.
 Sənin sevgin ismətdən
 Pərdə biçib evmizə.
 Mən səni gözləyirəm,
 Bəs nə zaman gəlirsən?
 Yoxsa mənim sevgimdən
 Sən nigaran gəlirsən?

Məhəbbətdən doğmayan
 Bir təbəssüm yalandır.
 Baxışından bilinər
 Hansı göz can alandır.
 Sənin yerin həmişə
 Mənim gözüüm üstədir.
 Sən gəl ki, səhər-axşam
 Qulaqlarım səsdədir.
 Gəl ki, aramızdakı
 İmtəhanlar sovuşsun!
 Odlu könlümüzdəki
 Həyəcanlar sovuşsun!
 Qurumuş dodaqları
 İsladanda dodaqlar,
 Gözlərdə parıldasın
 Büllur-büllur bulaqlar...
 Yox! Toydur sevgimizin
 Təntənəsi, siqləti!
 Toysuz gələn gəlinin
 Azalmazmı qiyməti?
 Sən cehizsiz gəlsən də,
 Şamı yanan toyla gəl!
 Ömrünün dastanına
 Yazılacaq boyla gəl!
 Toy nədir? Tərəvətli
 Gəlinin üz ağlığı.
 Gecənin ulduz-ulduz
 Qaldırdığı sağlığı...

1989.

DODAĞIM TƏŞNƏDİR

Dodağım təşnədir! Su yox bir gilə,
Döşlərin ləpədir sanki bu gecə.
Dodağım istəyir ləpəni elə
Gecə köynəyinin üstündən içə.

Gecə də uzana! Oğru adamtək
Pəncərə dalından boylanmaya ay.
Qarşımda dindikcə hüsnün ilhamtək,
Yatmış duyğularım oyana lay-lay...

Ulduz-ulduz yanan gözlərimizlə
Elə ayaq üstə açaq səhəri.
Xeyir-dua dolu sözlərimizlə
Elə aramızda qucaq səhəri...

1984.

DOĞMA KÜÇƏDƏ

Səhərdir. Səni iş gözləyir. Sənsə
Maşın gözləyirsən dayanacaqda.
Nadir gözəlliyə heyran göz şənsə,
Duyğu uyuyubsa, oyanacaq da!

Çox baxa bilmirəm mən sənə ancaq,
Qorxuram axırda söz eyləyəsən.
Könül alovumu vaxtından qabaq
Səngidə-səngidə köz eyləyəsən.

Bəli! Xata sanıb bu ülfəti mən,
Üzümü çevirib yana baxıram.
Sanki itirdiyim bir neməti mən
Orada tapıram, ona baxıram.

Birdən nə görürəm? Sən bir ceyran tək
Mən baxan tərəfdə addımlayırsan.
Özü gülləyə tuş gələn qurban tək
Xətərli hədəfdə addımlayırsan.

Bir kimsəylə deyil, sakit küçədə
Sən özün-özünlə ayaqlayırsan.
Guya bağlandığın sabit küçədə
Sən məndən, sən məndən uzaqlayırsan.

Yox! Yox! Sən hüsnünü bir sərgi kimi
Nümayiş etdirib qürurla yenə,
Artıq məhrəmləşmiş bir sevgi kimi
Yaxından da yaxın gəlirsən mənə.

1988.

SƏNSİZ

Yay elə istiydi, dənizin gözü
Qalmışdı buludun nəm güzgüsündə.
Yay elə istiydi, sanırdıq düzü
Özü boğulacaq öz bürküsündə...

Biz yayın xeyirxah təbiətini
Duymurduq bürküdən narazı kimi.
Yalnız iki qəlbin hərarətini
Ölçürdük istilik cihazı kimi.

Axşamlar üzbaşüz daş eyvanlarda
Sən mənə baxırdın, mən isə sənə.
Qəsdən susurduq ki, kaş eyvanlarda
Dilimizdən qabaq gözümüz dinə...

Qəsdən susurduq ki, ünsiyyətimiz
Gözümüzdən yağsın dodağımıza.
Qəsdən susurduq ki, məhəbbətimiz
Qəlbimizdən qalxsın dodağımıza.

Daha görünürsən... Sən batan aytək
Haçan doğacaqsan eyvanda, haçan?
Büllur çilçırağı sönmüş saraytək
Sənsiz qaranlıqdır işıqlı eyvan.

Bəhərin dadını tamam duymamış
Bu payız çıxsın da məzuniyyətə,
Vurğun göz hüsnündən hələ doymamış
Məhəbbət gedərmi istirahətə?

Taleyin günəşsiz xəzanında sən
İtmə gözlərimdən sapsız iynətək.
Yox! Payız ömrümün eyvanında sən
Bahar işığı ol yaşıl meynətək!

1984.

QISQANMA

Elə nazıqləşib ki
Dağ vüqarlı ürəyim,
İynənin deşiyindən
Keçər... Mənim çiçəyim!

O möhlət istəyir ki
Hər mənzilin başında,
Arzuları donmasın
Ömrün qarlı qışında.
Ərdəbili, Təbrizi,
Savalanı düşünür.
Hələ də başsız qalan
Xanimanı düşünür...
Sanma ki illər ömrün
İtib-batan sözüdür.
Yox! Yox! Zirvəyə qalxan
Pillələrin özüdür.
Şairlər qocalmayıb,
Həmişə cavan qalır.
Sevdiyi gözəllikdən
Yenə də ilham alır.
Şairlər yaza-yaza
Yorulanda qocalır.
Söz dənizi çalxanıb
Durulanda qocalır.
Mən sənə çırağınam,
Elə yandır ki məni,
Həmişə işığında
Xoşbəxt yaşadım səni!
Zülmət dolu gecəni
Xatırlatsa da gözün,
Zülmətlə bir anlıq da
Qarşılaşmasın üzün.
Mən də bir şəfqət duyum
Hər sözündə, sevgilim!
Səndən başqa kimim var
Yer üzündə, sevgilim?

Kim deyir, insan fəqət
Səadətdən doymayır?
Hər nemətdən doysa da,
Məhəbbətdən doymayır!
Sən odlu məhəbbət bil
Mehriban qılığımı.
Ancaq özgəsinə də
Qısqanma işığımı!
Mən sənətkaram! Demək
Dəyanətli insanam!
Gah hicranlı nəğməyəm,
Gah vüsallı dastanam!
Mən çəkirəm işıqlar
Karvanını sənətdə.
Mənim yaraşığımdır
Səxavət də, ülfət də!
Mən neçə-neçə evə
İşıq verməsəm əgər,
Mənə alışıb-yanan
Şair deyərlər məgər?

1988.

UNUTMA

Sən mənim ürəyimə
Düşəndə bir damlaydın.
Zirehlənmiş sinəmi
Deşəndə bir damlaydın.
Sonra elə böyüdün,
Dalğalı ümman oldun.
Sən həm sevgi, həm görüş,
Həm də həyəcan oldun.

Bəxtin yıxdığı evi
Fələk özü yıxmır, yox!
Mən Vətəndən çıxsam da,
Vətən məndən çıxmır, yox!
Dağı-daşı üst-üstə
Qalanır ürəyimdə.
Mənimlə diyar-diyar
Dolanır ürəyimdə.
Kim bilmir ki, dünyada
Gələnlər gedəcəkdir.
Kimi tez getdiyinə
Təəssüf edəcəkdir.
Demirəm ki, o zaman
Sən də məni hayla, göz.
Yox! Nə gündüz Günəşlə,
Nə də gecə Ayla göz!
Tök qarşına dünyada
Qalan kitablarımı!
Oxu, Vətən ətriylə
Dolan kitablarımı!
Hər yadigar kitabın
Oxusan harasından,
Mən sənə baxacağam
Sətirlər arasından.
Sən mənə baxa-baxa
Nə kövrəl, nə də ağla!
Ağlar ümman olsan da
Yalnız içində çağla!
Qarşısında əyilmə
Dərdin də, mələlin da!
Mənim ömür yolumu
Canlandır xəyalında...

Unutma, duymasa da
Dünyada yetən məni,
Bir mübariz tanıyır
Xalq məni, Vətən məni...
Mübariz nəğməkar
Yas saxlamaq günahdır.
Dalınca həm kövrəlmək,
Həm ağlamaq günahdır.

1993.

HİCRANLI SEVGİ

Proloq

Sən gözəl kəndimə nəzər yetirsən,
Görərsən hikmətlər yatır dərində.
Əyilib bir ovuc torpaq götürsən,
Dumduru bir bulaq qaynar yerində.

Qarşında bir parça kəhkəşan kimi
Yerin ulduzları qatarla yanar.
Sonra necə olar? Mehriban kimi
Sənin məhrəmləşən yaxana qonar.

Alışb-yanarsa dilin həycandan,
O ulduzlar sənə dadires olar.
Həsəd apardığın neçə nişandan
Daha parlaq, daha müqəddəs olar.

Qəribə təzaddır, günəş özü də
Həm zəhmli olar, həm də zəhmsiz.
O ecazla dolu atəş özü də
Həm rəhmli olar, həm də rəhmsiz.

Gah qoca təması, gənc həvəsiylə
Donan insanların könlünə axar.
Gah da sərt baxışı, od nəfəsiylə
Yeri də, göyü də yandırır-yaxar.

Onda yaraşılıq, çiyni-səhəngli
Gözəllər yığışar bulağın üstə.
Nə yaxşı Vətənin nəğmə ahəngli
Bulaqları vardır torpağın üstə!

Bulaq üstə

Gül nəfəsli yazı növraq qızılgül
Sanki şölə-şölə yanan atəşdir.
Ancaq iri, gözəl, parlaq qızılgül
Səhər dan yerindən qalxan günəşdir.

Axşamdan darıxan tənha bulaqlar
Təbəssümlə baxar doğan günəşə.
Bəli! Yaşa! Deyər daha bulaqlar
Göydən şəfəq-şəfəq yağan günəşə.

Bulaqlar çevrilər nəğməli neyə,
Sanki qapıları səsilə döyər...
Qızlar görüşünə gələcək deyər,
Üstəlik gizlində özünü öyər.

Həmişə yığnaqlı bulaq başında
Üzə gah şəh düşər, gah qar toxunar.
Sanki güzgüləşən tava daşında
Ürəklər yoxlanar, sirlər oxunar.

Məhrəm silsiləli fikirlər dağ-dağ...
Zamandan-zamana daşıyar qızlar.
Sanki alçaq evdə qalsa da, ancaq
Bulağın başında yaşayar qızlar.

Suyuna bir damla sevgi qarışsa,
Çağlaya-çağlaya dadlanar bulaq.
Sevgidən bəmdə yox, zildə danışsa,
Sevgi nəğməkarı adlanar bulaq.

Qarlı Savalana yaz tez gələndə,
Yaşıl çalardı ağ, aram-aram.
Bulağa bir nazlı nigar gələndə,
Günəşi geyərdi dağ, aram-aram.

Dinərdir bir canlı ud ürəyimdə,
Dözümü mehrindən qıt ürəyimdə,
Yandıqca sirr dolu od ürəyimdə,
Sanki ərüyərdir yağ, aram-aram.

O qız nə deyərdir? Doğma diyarda
Kükrəyib daşsa da sular baharda,
Cansız bir heykələ dönüb kənarda,
Sən nadir hüsnümə bax, aram-aram.

Çəməndə gül dərşən sözsüz ülfətlə,
Yaxanı bəzəmə dilsiz zinətlə!
Gül yaxanda solar! Məni minnətlə
Naxışsız yaxana tax, aram-aram.

Dünyada sevən də, sevilən də çox...
De, görüm o kimdir sevgisində tox?
Hünərin var, su ol, səhəngimə yox,
Yanan ürəyimə ax, aram-aram...

Mən isə deyərdim, sevgi şimşəyi,
Nə daşı isindir, nə də çiçəyi.
Yandırır-yaxmaqçın göydə mələyi,
Mənim gözlərimdə çax, aram-aram.

Sevgi şimşəyi də çaxıb gedərdi,
Mələyi yandırır-yaxıb gedərdi,
Mənə gülə-gülə baxıb gedərdi,
Məmnun, məhrəm, məğrur, şax, aram-aram.

Deyərdim, təbim, sən cavan olsan da,
Ürəkdə təmkin yox, həycan olsan da,
Buludu şimşəkli leysan olsan da,
O qızın yoluna yağ, aram-aram...

Sevgidən toxunmuş bayrağa dönüb
O qız görünəndə bulağın üstə,
Mənim ürəyim də bulağa dönüb
Sevinclə çağlardı bulağın üstə.

Eşq oduna düşən alova dönməz,
Yox! Yox! Korun-korun yanar közlər tək.
Ancaq nə qaralmaz, nə dəki sönməz,
Qırıplar qan çəkmiş yorğun gözlər tək.

Yatmış dilbərini oyadan aşırıq
İstəməz kükrətsin söz düzümünü.
Sellənib aşsa da qayadan aşırıq,
Həzin-həzin deyər öz düzümünü.

Bircə adama da yalvarmayan mən,
Xahişlə bir içim su diləyərdim.
Məni sarsaydı da bir dünyalıq çən,
Yanardım... Bulağa od ələyərdim.

O dilbər mehriban ünsiyyətilə
Cama su doldurub mənə verərdi.
Mən isə bir təşnə hərərətilə
İçərdim... O, sudan yenə verərdi.

Kənarda o həssas, o şeytan qızlar
Hərdən gizli-gizli gülüşərdilər.
Zahirdə gənclərə naz satan qızlar,
Batində gəncləri bölüşərdilər.

Bir gün də o, tənha qovaqlar tək
Yalqız dayanmışdı bulaq başında.
Məhsə pıçıldayan dodaqlar tək
Nə isə deyirdi qovaq başında.

Sanki meh deyirdi, yüyür bulağa,
O qıza nə desən, sən ülfətdə de!
Dön sevgi nəğməli nadir varağa,
O qıza nə desən, sən xəlvətdə de!

Nə qədər ağzından çıxmayıbdır söz,
O sənin qulundur! Ağzından çıxsə,
Sən onun qulusan! Əzabına döz,
Mərd dayan, başında şimşək də çaxsa...

Mən də qanadlanan xəyala dönüb
Bilmədim nə zaman qaçdım bulağa.
Mən alışıb-yanan tonqala dönüb
Yenə də od-alov saçdım bulağa.

Qayada yanına qalxıb o qızın
Düşündüm gül deyil, qönçədir hər sirr.
Ala gözlərinə baxıb o qızın
Dedim: – Ayna! Mənə bir içim su ver!

İnsanı ehtiyac döysə də, afət,
Kimsəyə əyilmək qürursuzluqdur.
Utanmaq həyalı duyğudur... fəqət,
İfrat utancaqlıq uğursuzluqdur.

Mübariz babalar söz gövhərilə
“Utananın oğlu olmaz” – deyibdir.
Yalnız cürətlilər öz hünərilə
Əhdindən geriyə qalmaz – deyibdir.

Odlar bir-birinə bənzəyir, gülüm,
Ancaq məhəbbətin odu başqadır.
Məhəbbət dadlıdır desə də dilim,
Gizli məhəbbətin dadı başqadır.

Dünyada təkcə mən şirinəm deyə,
Döşünə döyməsin izli məhəbbət.
Həsərət çəkə-çəkə, qəm yeyə-yeyə,
Daha şirin olur gizli məhəbbət.

Deyirlər bədəndə məhəbbət, nifrət,
Yanaşı yaşayır əkizlər kimi.
Bədən şahə qalxan hissləri fəqət,
Kənara çıxarır dənizlər təki...

Dağda quruyarsa çağlayan bulaq,
Dağ bilər, bulaqdan yarıyan deyil.
Ürəyin arzular bulağı ancaq
Nə qədər axsa da, quruyan deyil.

Ürək arzularsız döyünə bilməz,
İstər min təkanı, min nazı olsun.
Ürək təbiəti geyinə bilməz,
Gərək öz günəşi, öz yazı olsun!

Mən səni sevirəm... Sevgini duyan,
Yaman həssas olar incə yarpaq tək.
Sən sevməyirsənsə, gözümdə dayan,
Ürəyimə keçmə üzlü qonaq tək.

Sevirsənsə dinlə, gör nələr deyir
Sevgi alovuyla dolan ürəyim.
İndidən sanki toy paltarı geyir
Sevgi təranəsi çalan ürəyim...

Səhərlər yataqdan qalxdığın zaman
Darağa dönəydin telində sənin.
Axşamlar bulağa baxdığın zaman
Bayatı olaydım dilində sənini!

Üzü təbəssümlü canlı surət tək,
Ovcunu açanda gözəl afət tək,
İtən günlərimi nadir nemət tək
Təzədən tapaydım əlində sənini!

Ağ sinəni yaran baxış olaydım,
Ürək sirlərinlə tanış olaydım.
Sədaqət yazılı naxış olaydım
Boynundan asılan hilində sənini!

Məğrur zirvələri çapaydı şerim,
Şimşəkdən hərarət qapaydı şerim,
Ecazkar ətrini tapaydı şerim,
Ömür bağındakı gülündə sənini!

Sən yola çıxanda məsud dilbər tək,
Gözlərin yanaydı qoşa ülkər tək...
Misram parlayaydı qızıl kəmər tək,
Hörüyündən incə belində sənini!

Hardasa – Su! – deyə torpaq yananda,
Ağac tənəliyəndə, yarpaq yananda,
Ürək alışanda, dodaq yananda,
Çiməydim məhəbbət selində sənini!

O güldü... Camını doldurub suyla
Qayğılı-qayğılı mənə uzatdı.
Sanki büllur bulaq çağladı qıyla,
Dedi öiür quşsa, sevgi qanaddı.

Şölə çəkdisə də yanğımın şamı,
Dözdüm təşnəliyə ləyaqətlə mən.
Sərin suyla dolu naxışlı camı
Geri itələdim nəzakətlə mən.

Ayna gözlərinə dolan yaşları
Gizlətdi... O məndən küsmək istədi.
Yox! Qara qayçıya dönən qaşları
Ülfəti aradan kəsmək istədi.

Mən təşvişə düşdüm... Sandım yanımda
Qız itdi... Məndənsə aralandı yer.
Dedim sənini odun yanır canımda,
Sən mənə camda yox, ovcunda su ver!

Hüsnün ixtiyarlı allahlar kimi
Müti bəndəsinə döndərib məni.
Gecələr yatmayan səyyahlar kimi
Şirin yuxuda da gəzirəm səni.

Ürəyimdən axan kövrək sözləri
Ayna dinlədikcə uşağa döndü.
Təbəssümlə dolu iri gözləri
Qüdsiyyətlə dolu bulağa döndü.

O qırıb bulağın güzgüsünü də
Öz qoşa ovcunu doldurdu suyla.
Boy atmaq istəyən sevgisini də
Parlada-parlada qaldırdı suyla.

Mənsə içdim... içdim... Yox! Narın-narın
Yanan ürəyimin başına səpdim.
Heç kim bilmədi ki, o şux nigarın
Ovcundan su içdim, yoxsa ki, öpdüm.

Aynanın şirmayı barmaqlarından
Adi sular deyil, dürlər süzüldü.
Sanki yaqutlaşan dodaqlarından
İkicə söz düşüb yerdə düzüldü.

Mən baxdım sözlərə rıqqət içində,
İlk sevgi! – deyirdi yerdə o sözlər.
Mənə neçə-neçə nemət içində
Bir o qız əzizdi, bir də o sözlər.

Deyirlər ki, Xəyyam gülgün şərabı
Gözəlin əlindən alıb içərmiş.
Günəşli gözləri süzgün şərabı
Dərin xəyallara dalıb içərmiş.

Şair sağ olsaydı təsdiq edərdi,
Burda hər damladan bir gözəl baxır.
Şərabın nəşəsi gəldi-gedərdi,
Burda əbədiyyət dürləri axır...

Sadəlik, bəsitlik, kütlük ucundan
O məni kölgədə qoya bilməzdi.
Büllur suyla dolu bir qız ovcundan
Duyduğum ləzzəti duya bilməzdi...

Günləri qovmazdıq qanadlı quş tək,
Qonub yol üstündə gülə dönərdi.
Şeh qız üzüyündə parlayan qaş tək
Gülün tacındakı lələ dönərdi...

Hanı taxçası da nemətlə dolan
Bir evdə gördüyüm kənd yuxuları?
Hələ şirinliyi ağzımda qalan
Şəkər yuxuları, qənd yuxuları?

Elə yuxular ki, dinc qucağında
Aylı gecələrin görüşü vardı.
Elə yuxular ki, al yanağında
Odlu dodağımın öpüşü vardı.

Məhəbbət, sədaqət, qüdsiyyət dolu
Gözlər, dərin gözlər dənizləşərdi.
Həqiqət, cəsarət, tərəvət dolu
Hisslər, odlı hissələr əkizləşərdi.

Qayanın döşündən ağ göyərçin tək
Çırpına-çırpına çıxardı sular.
Sinəsi nəğməli şən bildirçin tək
Oxuya-oxuya axardı sular...

Düzün səfərini tamamladıqca
Zirvəyə çatardı baharın boyu.
Günəşi birinci salamladıqca
Bir az da artardı çinarın boyu.

Haçan təmənnalı bir ömür kimi
Günəşi öpərdi soyuq buludlar,
Sanki göy tabaqda ağ xəmir kimi
İstidən köpərdi soyuq buludlar.

Baxardım, deyərdim yol cığıra yox,
Cığır yola dönsün mənim kəndimdə.
Bu yolla bərəkət çox yürüsün, çox,
Mən də iftixarla dinim kəndimdə.

Axşam görüşləri

Aynanı bürkülü yay axşamında
Bağlarda görüşə çağırırdım mən.
Nigaran könlündə öz məqamında
Günəş dolu inam doğurardım mən.

Üz-üzə durardıq yolda, cığırda,
Qızlar oğrun-oğrun mənə baxardı.
Mən yerə baxardım, yerə, axırda
Qızlar, şıltaq qızlar yenə baxardı.

Gözəl var, sevinkdir əlini sıxmaq,
Təpədən-dırnağa bir şeiriyyətdir.
Yanından bir başqa gözələ baxmaq
Hüsnünün önündə bir qəbahətdir!

Sanma Ayna yalnız beş qız içində
Hüsnüylə seçilən belə gözəldi.
Yox! Yox! Neçə-neçə ulduz içində
Gözlər qamaşdıran şölə gözəldi.

Biz həm yaxın idik, həm də mehriban,
Meh də aramızdan keçə bilməzdi.
Özümüz bahardıq... Özgə gülüstan
Məhrəm baxtımıza köçə bilməzdi.

Mən də düşünərdim, əlvən həyatda
Min şəkil çəkilir bir sərgi üçün.
Qətiyyət nəgməli ümman həyatda
Bir ürək yaranır bir sevgi üçün.

Güldən-gülə qonub şirələr yığan
Arı zəhmətinə hörmət edərdim.
Şirəli gülünə arılar yağan
Arı qeyrətinə nifrət edərdim.

Buluddan biçilmiş yelpiklərilə
Dağlar yellənəndə kürkü içində,
Ayna uzun-uzun kirpiklərilə
Üzümü yellərdi bürkü içində.

Yağışlar gümüşü sətirələrini
Haçan bir-birinə sarıyardılar,
Kirpiklər açaraq çətirlərini
Gözlərdəki odu qoruyardılar.

Qızlar, gözəl qızlar öz gümanıylə
Bizi ayıranda “hə”ylə “yox” təki,
Kirpiklər istərdi öz təkaniylə
Bizi birləşdirsən hədəf-ox təki.

Qoluma keçəndə Aynanın qolu,
Dönərdim bir evin gənc böyüyünə!
Toranda ağaran bulağın yolu
Bənzərdi nənəmin ağ hörüyünə...

Sevgi də çağlayan bulaqdır elə,
Qızı nəfəsilə büllurlaşdırar.
Təşnə dodağına dəysə bir gilə,
Sadələvh oğlanı məğrurlaşdırar!

Təri ulduzlaşan isti axşamda
Kəklik diksinəndə qartal qıyından,
Mən də diksinərdim nazik yaxamda
Düymə düzüləndə bulaq suyundan.

Bəli! Bumbuz suyu qoşa əlilə
Ayna sıçradardı üstümə mənim.
Bir söz də deməzdi şirin dililə
Soyuğa tablaşan şəstimə mənim.

Yox! Ancaq nəğməkar kəkliklər kimi
Atılıb-düşdükcə qaqqıldayardı.
Sular, gümüş sular çəpiklər kimi
Daha da, daha da şaqqıldayardı.

Sular sıçradıqca sanki dörd yana
Parlaya-parlaya dürr saçılardı.
Qaranlıq içində keçən hər ana
Bir işıqla dolu yol açılardı...

Ayna nə deyərdi bulağın üstdə?
Su da bir canlıdır, nəfəsi vardır!
Nəğmələrlə dolu yaylağın üstdə
Suyun öz hikmətli nəğməsi vardır!

Mənə elə gəlir dünya üzündə
Bütün nəğmələrin anasıdır o!
Yaşamaq istəyən insan gözündə
Ecazkar həyatın mənasıdır o!

Baxış! Gözlərinə təpilsə də çən,
Çiçəyi tapdama ayaqlarınla!
Əyilib bulaqdan elə su iç sən,
Suyu yaralama dodaqlarınla!

Sanki Ayna özü söz bulağıydı,
Şerə damla-damla dola bilərdi.
Nazik dodaqları gül yarpağıydı,
İsti nəsimdən də sola bilərdi.

Deyərdim sevincdən qaynayan qızın
Yanında bir oğlan sakit qalarmı?
Aydın sular ilə oynayan qızın
Baxtı sular qədər aydın olarmı?

Sonra düşünərdim... Bir gəncin niyə
Dodaqları suyu yaralar... Ancaq
Bir qız ovuc-ovuc su atar göyə,
Nə çəmən inciyər, nə də ki, bulaq.

Sən demə bir qızın mehriban ovcu
Dodaqdan zərifmiş, sudan incəymiş.
Ulduzlarla dolu gözləri ovçu,
Kövrək ürəyisə sirli qönçəymiş.

Öz nadir ətrilə o mehri şıltaq
Məni məst edəndə bir ağ zanbaq tək,
Çılğın ehtirasım coşardı... Ancaq
Dumduru qalardı yenə bulaq tək.

Sanardım Aynanın xəcalət hopan
Yanaqları yansa mehli çəməndə,
Soyuq ləçəyindən qığılıcı qopan
Lalələr də yanar şəhli çəməndə.

Deyərdim alıxsın təzə ocaqlar,
Nəsildən-nəsilə sevgi mirasdır.
Ayna! Şəkilini çəkən bulaqlar
Fotoaparatdan daha həssasdır.

Nə olsun çağlayan sular axacaq?
Şəklin döşlərində qalacaq, inan!
Hüsnünə baxdıqca yenə baxacaq
Suların üstünə əyilən insan!

Birdən nə görərdim? Qaya gözündə
Qaynayan bulaqda yuyunur Ay da.
Məşəl-məşəl yanan lalə düzündə
İstinin gözündən yayınır Ay da.

Sanardım Ay göydə yol keçən zaman
Özünü istidə suya salıbdır.
Yox! Sanardım kimsə su içən zaman
Papağı bulaqda düşüb qalıbdır.

Ayna öz füsunkar yaraşığıyla
Sanki özü boyda büllur olardı.
Bəs sonra? Ecazkar yaraşığıyla
Elə o büllurda donub qalardı.

Yox! Yox! Ay batanda Ayna yanımda
Sanki bədrələnmiş Aya dönərdi.
İsti nəfəsisə mənim canımda
Sərin-sərin axan çaya dönərdi.

Xəyalım o çayla qucaqlaşanda
Sevgim bir qədər də dərinləşərdi.
Şehli yollarımız calaqlaşanda
Odlu hisslərimiz sərinləşərdi.

Bir söz də qalmazdı söz boxçamızda,
Açıq danışardıq iki mərd kimi.
Deyərdik nə ola toy xonçamızda
Savalan dayana kəllə qənd kimi.

O bəlkə öz dadı, öz ləzzətilə
Acı ağızları şirinləşdirə.
Sevən ürəklərdə öz hikmətilə
Sevgini bir az da dərinləşdirə.

Hər təzə şeirimi o şux dilbərin
Məhrəm sınağından keçirərdim mən.
Sonra sol döşümdə gəzən dəftərin
Ağ varaqlarına köçürərdim mən.

Savadsız bir qızın qərəzsiz rəyi
Mənimçün ən dəqiq bir qiymət idi.
Rəqibsiz bir kənddə əvəzsiz rəyi
Mənimçün ən böyük bir şöhrət idi.

Oğlan qeyrətilə, qız ismətilə
Biz gecə yarısı gedərdik evə.
Yenə arxamızca öz adətilə
Ay yaylıq yellərdi buz tacı zirvə.

Son görüş

Aynanın ürəyi quş ürəyindən
Daha ürkək idi yenə bu axşam.
Gəzməyə çıxsaq da, bal pətəyindən
Sanki dar gəlirdi mənə bu axşam.

Yanımda sevdiyim qız ola-ola,
Nədənsə ürəyim açılmayırdı.
Ömrün gülşənində yaz ola-ola,
Səadət çiçəyim açılmayırdı.

Günahsız bir qızla ulu həyatda
Təmas yaratmışdı, təmas, ürəyim.
Sən demə müşküllə dolu həyatda
Nə isə duyurmuş həssas ürəyim.

İstər böyük olsun, istərsə kiçik,
Şeirin özü boyda söz dünyası var!
Zilin də, pəsin də notuna şərik
Musiqinin necə? Öz dünyası var!

Buz nəfəsli çağda yangıyla dolu
Musiqi insanı kövrəkləşdirir.
Zirvəyə qalxmaqçın qayğıyla dolu
Yorulmuş xəyalı zirəkləşdirir.

Hansı məmləkətin, hansı millətin
Musiqisi yoxsa, səsi də yoxdur.
Hansı sənətkarın, hansı sənətin
Hərərəti yoxsa, hissi də yoxdur.

Qəribədir, tarçı şaqraq notuyla
Həzin nəğmələri gümrahlaşdırır.
Ancaq kamançaçı ürək oduyla
Simlərin özünü segahlaşdırır.

Bir kamança səsi keçib talanı
Alışa-alışa havaya qalxdı.
Görə bilməsə də gözüm çalanı,
Dilimdən kükrəyən misrələr axdı:

Nə yaman yandırır-yaxan səsin var,
Danış, yağı dolu kamança, danış!
Sənin həm zilin var, həm də pəsin var,
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Məgər ətrafını görməyir gözün?
Məni tamam külə döndərir közün...
Niyə bir zərrə də yanmırsan özün?
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Yox! Yox! Alovlanma topa-topa sən,
Mənim iliyimə hopa-hopa sən...
Qədrini insanda tapa-tapa sən,
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Sən ki hər məclisdə könüllü dindin,
Dedilər bir sarı bülüllü dindin,
Niyə, axı niyə nisgilli dindin?
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Bir məram varmıdır, məramım kimi?
Bir inam varmıdır, inamım kimi?
Sən mənim mübariz ilhamım kimi
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Şaqraq nəğmə desən kövrək amaldan,
Həqiqət özü də doğar xəyaldan...
Sən hicrandan deyil, yalnız vüsaldan
Danış, yağı dolu kamança, danış!

Kamançaçı! Nədir bu laqeyd xəyal?
Başqalarını da düşün bir qədər!
Daha bulud-bulud az dol, az boşal,
Onsuz da dərdlərlə yüklənib bəşər.

Sən segah çaldıqca rüşlənirsən,
Yaşıl sənətindən budaqlar qalxır.
Sən qürurla baxıb nəşlənirsən,
Mən yanıram, tüstüm tərəmdən çıxır.

Kamançan möhtəşəm qətiyyət ilə
Daim dizin üstə yanır, yandırır.
İliyə işləyən hərərət ilə
Günəşin özünü danır, yandırır.

O necə ağacdır, necə zamandır
Yanıb qurtarmır ki, yanıb qurtarmır.
O necə nalədir, necə fəğandır,
Donub qurtarmır ki, donub qurtarmır.

Sən demə kamança baxtımızdakı
Uğursuz qismətdən söhbət açırmış.
Ən cavan, ən qəşəng vaxtımızdakı
Yağılı həsrətdən söhbət açırmış.

Düzü sevməsəydim mən kamançanı,
Deyərdim ki, səsi qarğış səsidir.
Yox! Yox! Deyərdim ki, tufan zamanı
Uçuq dama qonmuş bayquş səsidir.

Deyən bu dəhşəti duydu Ayna da,
Sanki ayağından qaya asıldı.
Göydə də bir arxa gəzən dünyada
Şux yeriyan gözəl mənə qısıldı.

Xatirələr nədir? Çağlayan dəniz!
Mən də sahilində bir qaya kimi.
Həsərdən dedikcə ağlayan dəniz,
Dalğalar hönkürür ağ maya kimi.

İrandan böyükdü şahın günahı,
Azadlıq günəşi açdı sabahı...
Bizim yıgduğumuz düşmən silahı
Meydanda ucaldı bir taya kimi.

Hanı o fədai bənizli günlər,
Hanı o Savalan munisli günlər?
Ərdəbilli günlər, Təbrizli günlər
Gözlərimdən getmir bir rəya kimi.

Aynaya mən ürək açdığım çağda,
Sanki bir qızılgül titrədi bağda...
Bəlkə ürəyində əridi yağ da,
Həya görməmişdim bu həya kimi.

Teli əsə-əsə dəydi telimə,
Güllər heyran qaldı canlı gülümə.
İstədim əlini alım əlimə,
O dedi möhlət ver sən toya kimi.

Ödlü gəncliyini anan ürəyim,
Özünə bir şöhrət sanan ürəyim,
Sabahın yolunda yanan ürəyim
Qocalmaq istəmir bu dünya kimi.

Bəlkə də bir yalqız lələ dünyadır,
Gözü qaralsa da yollardan yığmır.
Ürək elə dünya, elə dünyadır,
Qoynuna sığan şey heç nəyə sığmır.

Dinə bilməsə də ürək doyunca,
O böyük natiqdən daha böyükdür!
Günəş parlarsa da dünya boyunca,
Ürəyin yanında yenə sönükdür.

Sevgi yuvasını nə eşir, eşsin,
Fəlakət caynağı eşməsin ancaq.
Sevgi gülşəninə nə düşür, düşsün,
Ayrılıq toxumu düşməsin ancaq.

Bilməzdim haçansa öz kəndimi də
Öz sevgim qarışıq itirəcəyəm.
Vətən dərdimi də, yar dərdimi də
Ürəyimdə qanla bitirəcəyəm.

Kim deyir ki, sevgi gözdədir ancaq,
Ürək unutmurmu gözdən irəği?
Yox! Sevgi ünvanlı o nadir ocaq
Həm yaxını yaxar, həm də uzağı.

Nəçə qız görmüşəm tərəvətilə,
Hələ də yaşayır sözümdə mənim.
Aynasa mehriban ünsiyyətilə
Yaxşıdan yaxşıydı gözümdə mənim.

İndi qəhətləşən nemətlər kimi
Yaxşılar azalır, pislər çoxalır.
Minnətlər artdıqca sürətlər kimi,
Ülfət kobudlaşır, ürək yuxalır.

Könlümə işıq yox, yangın salsaydı,
Mən boyun əyməzdim hələ dünyaya.
Hardasa ikinci dünya olsaydı,
Mən nifrət edərdim belə dünyaya.

Eh... Dünya neyləsin? Dünyanın özü
Hələ də yalqızlıq zillətindədir.
Bir sevinclə dolu dünyayla düzü
Yaxından görüşmək həsrətindədir.

Nankor insanlarsa bilmirəm niyə
Ülfətin qədrini bilmir ki, bilmir.
Birlik yer üzündə hər şeydir deyə
Vəhdətin qədrini bilmir ki, bilmir.

İnsanlar heç zaman unutmasın ki,
Hörmət də ülfətdən doğur həyatda.
İnsanlar hissini qurutmasın ki,
Sevgi də vəhdətdən doğur həyatda.

Nə qədər gözündə odu sönməyib,
İnsan qoca deyil ana Vətəndə.
Nə qədər sevdadan üzü dönməyib,
Sevgi də yaraşar ona Vətəndə.

Sevgisiz bir ömür boş xiyabandır,
Nə çınarı vardır, nə də qovağı.
Sevgisiz bir ömür buz xanimandır,
Nə ocağı vardır, nə də çırağı.

Ocağın, çırağın olmasa əgər,
Tək sevgin yaşasa, elə bəsidir.
Günəşin özü də donsa bir səhər,
Sevgində alışan şölə bəsidir.

Mənim yazım

Payız daha sığmır sarı bələyə,
Gah yağışa dönür, gah da sazağa.
Bütün təbiəti yığıb ələyə,
Ələyə-ələyə tökür torpağa...

Sanki bu dünyada qadir ilhamın
Əlvən nemətinə yağıdır kimsə.
Ecazkar fırçalı dahi rəssamın
Nəhəng sərgisini dağıdır kimsə.

Soyuq külək dinir nəğmə yerinə,
Havada qarışır sillə-silləyə.
Ağaclar dəydikcə biri-birinə,
Sanki qoçlar gəlir kəllə-kəlləyə.

Gah açılır, gah da bükülür külək,
Döyüşür bozaran bayrağı altda.
Bəs niyə qırılıb-tökülür külək
Buynuzlu qoçların ayağı altda?

Səmtini itirən o külək kimi
Çata bilməsəm də yurduma indi,
Savalan ətirli bir çiçək kimi
Aynanı salıram yadıma indi.

Yoxsa öz əhdimlə, öz inamımla
Yaşaya bilmərəm yer üzündə mən.
Elə quruyaram öz ilhamımla
Bir şəh də olmaram gül gözündə mən.

Yox! Yox! Dünən axşam masa dalında
Yenə də əyləşdim həsrət içində.
Vüsəl intizarlı sevgi yolunda
Bəlkə şeir yazım rıqqət içində.

Bülbülün sinəsi gülə dəyəndə,
Gül dillərə düşən nəğməyə dönər.
Aşığın mizrabı telə dəyəndə,
Tel çöllərə axan çeşməyə dönər.

Dedim o gözələ yetişəydi kaş
Bu şeirim o doğma torpaqlar üstdə.
Yorğun gözlərimdən iki damla yaş
Sakit axıb düşdü varaqlar üstə.

Mən yazdım... üşüyən çiçəklər kimi
Misralar sığındı barmaqlarıma.
Aynanın mehriban küləklər kimi
Məhrəm səsi gəldi qulaqlarıma:

Aynanın səsi

Sevgi yanğısıyla alışsaq da biz,
Sən mənimçin su yox, ocaqdın, Baxış!
Eh, nəfəs-nəfəsə danışsaq da biz,
Sən mənə yaxın yox, uzaqdın, Baxış!

Sənin uzaqlığın nəydi? Sarayın
Qızıl qapısını döyən tufanın!
Sonra öz içində batan harayın,
Sonra öz qınından çıxan hicranın!

Dünya yaranandan həyatda haqq tək
Haqsızlıq da olmuş, olur, olacaq.
Zaman haqq uğrunda çarpışan xalq tək
Gah məmnun, gah məğmun yaşa dolacaq.

İnqilab da seldir! Həyran içində
Axanda bulana-bulana axar.
Sonra haradasa tufan içində
Durula-durula sabaha baxar.

Unutma, səadət elə sərvətdir
Qazanmaq asandır, saxlamaq çətin.
Unutma, gələcək elə hikmətdir
Düşünmək asandır, yoxlamaq çətin.

Haçan sərkərdə də evinə girib
Alovlu döyüşdən bezər dünyada,
Əvvəl səadəti əlilə verib,
Sonra ayağıyla gəzər dünyada.

Bil ki, siyasət də müdhiş nadan tək
Fəlakət gətirir xalqa, fəlakət.
Bütün əməllər də azmış karvan tək
Gəlib siyasətə çıxır nəhayət.

Nə zaman müstəqil düşünsə insan,
Öz başından doğar siyasəti də.
Özgə siyasəti nədir? Bir sarban!
Öz səmtinə çəkər həqiqəti də.

Siyasət dəhşətli yeli andırar,
Zəngin bir ölkəni talayıb keçər.
Vüqarı vüqara vurub sındırar,
Dərdi dərd üstünə qalayıb keçər.

Doğma baxçasına divar olanın
Gülünü özgələr dəre bilməmiş.
İnamla hörülən uca qalanın
İçini günəş də görə bilməmiş.

Biz nə baxçamızın divarı olduq,
Nə də qalamızı inamla hördük.
Yox! Biz sayıqlığın bezarı olduq,
Sonra da günahı özgədə gördük.

Sən mənim könlümü soyub gedibsən,
Mən sənə könlünü soyub getməzdim.
Sən məni sevgisiz qoyub gedibsən,
Mən səni sevgisiz qoyub getməzdim.

Eh, bəlkə sən məni bağışlamazdın,
Mən səni minnətsiz bağışlayıram.
Bəlkə sən baxtını qarğıslamazdın,
Mən isə baxtımı qarğıslayıram.

Şimşək dağ saçını kiləyəyəndə
Önündə kim durar gələn tufanın?
Zəlzələ ölkəni silkələyəyəndə
Hayına kim qalar büllur güldanın?

Səndə günah yoxdur, həyatda axı,
Sən necə vardınsa, elə göründün.
Təklidə aşmadın şimşəkli dağı,
Palaza bürünüb ellə süründün.

Ancaq unutdun ki, qəddar gündə də
Şəstin sürünməyi yaxşı şey deyil.
Yox! Yox! Başdan-başa mağar gündə də
Budaq tar, qapaq dəf, qamış ney deyil.

İnsan sürünməyin qəbahətini
Görəsən əvvəldə niyə duymayırsən?
Sonra o andıqca ləyaqətini,
Fikrini tənələr rahat qoymayırsən.

Şirin... acılı xatirə haçan
Başından tökülür şəlalə kimi,
Qürub edən vaxta ağ işıq saçan
Duyğular danışır sülalə kimi...

Dərin yatağında uyumuş günlər
Elə bir təkənə hərasan qalxır.
Səndən zaman-zaman soyumuş günlər
Gəlir, məhrəm-məhrəm üzünə baxır.

Xatirə sənənlə təzədən keçir
Arxada boş qalmış mənzilləri də.
O arzular əkib, əməllər biçir,
Sənə unutturur nisgilləri də.

Baxışda bir an da təbəssüm doğsa,
Sanma soyuq yeldən sönər bir anda.
Yox! Yox! Təbəssümü nə isə boğsa,
Sonra xatirəyə dönər bir anda.

Mənimlə olsa da hər yerdə, hər an,
Sənsiz yalqız qalıb xatirələrim.
Ömrün üfüyündə ağarınca dan,
Elə kirpik çalıb xatirələrim.

Döyüşdən-döyüşə getsə də insan,
Uğur gümandan yox, diləkdən doğur.
Nə qədər götür-qoy etsə də insan,
Sevgi beyindən yox, ürəkdən doğur.

Dünyada sevgidən danışan neyin
Min tərənəsindən bir ürək doymur.
Dünyada hər şeyi dərk edən beyin
Sevgisi çağlayan ürəyi duymur.

Gülüm! Neçə-neçə yoldaş içində
Ehtiyac insanın yol yoldaşdır.
Necə ki, bir sarban təlaş içində
Çəkdiyi karvanın yol yoldaşdır.

Bəli! Çəsmə dağla, qartal qayayla
Yaşadı... Mən sənlə olmaq istədim.
İnamla birləşib sözlü dəryayla,
Nəğməylə kamala dolmaq istədim.

Yerə də, göyə də rayihə saçan
Baxça mənimdisə, çiçək sənindi.
Bağlı qapısını məhrəmə açan
Ürək mənimdisə, dilək sənindi.

Mən sənsiz həyatı görə bilməzdim,
Yox! Sən eynəyimdin zülmət dünyada.
Yastıqla baş-başa verə bilməzdim,
Sənsiz darıxardım şirin rüyada.

Sən mənə qürurla günəş deyəndə,
Mən sənə ay dedim, hər şeydən qabaq.
Sən oddan-alovdan köynək geyəndə,
Mən sən qədrini bilmədim ancaq.

Sən demə dağdakı çiçəklər kimi
Nə qədər artsa da mehrin qılığı,
Buludda gizlənən şimşəklər kimi
Gündüz görünməzmiş ayın işığı.

Mən duyduam könlümün hər muradını,
Qətiləri sevdim, bəlkələri yox.
Vay o zamandan ki, öz fəryadını
Özün eşidəsən, özgələri yox.

Günlər gəlib-keçir bir karvan kimi,
Bilmirəm zamanın harasındaayam.
Yox! Niyə bilmirəm? Bir mehman kimi
Mən yayla payızın arasındaayam.

Dəli olmasam da, özü-özüylə
Yataqda danışan dəli kimiyyəm.
Həmişə yanğıyla dolu sözüylə
Çağlayan bir sazın teli kimiyyəm.

Sanma gərək insan mehrə güvənə,
Mehrin tilsim açan əli də olar.
Yox! Bərk bağlananda sevən sevənə,
Nəşəli sevgidən dəli də olar.

Mənə elə gəlir adamsız adam
Hardasa tək bitən ağac kimidir.
Məğrur yaşasa da hər səhər-axşam
Kiməsə, nəyəsə möhtac kimidir.

Sanma sükut görüb dəryada da mən
Yerimdə susuram, ipək oluram.
Yox! Səni tapmaqçın rüyada da mən
Ünvanını gəzən külək oluram.

Məni dolaylarda azdırsa şeytan,
Daha öz atımı məhmizləmərəm.
Üzümlü şəstimdən döndərib, inan,
Bir də sevə-sevə əzizləmərəm.

Göz yaşımıla çimib öz günahımı
Olmaya-olmaya təmizləyəm.
Güllə bəzəməkçin öz sabahımı,
Göz yaşımı yurd-yurd kəhrizləyəm.

Dünya tabı getmiş kətan kimidir,
Burdan çitəyirlər, ordan süzülür.
Zaman gücdən düşən insan kimidir,
Sözünü deməmiş ağzı büzülür.

Qəribə dövrandə yaşayırıq biz,
Güclülər haqlıdır, gücsüzlər haqsız.
Necə məsuliyyət daşıyıırıq biz,
Sənədə qol çəkir kimlərsə xalqsız.

Sanma insan darda düşməz həycana,
O neçə sınaqda mətin olubdur.
Yox! Yox! Qəribədir, indi insana
Öz haqqını almaq çətin olubdur.

Haqqı haradasa ülvə məslək tək
Müdafiə etmək vacibdir! Ancaq
Gərək müdafiə edən şimşək tək
Özü güclü ola hər şeydən qabaq.

O, haqqı qərəzlə ayaqlayanı
Məhşər ayağına çəkə gücüllə.
Sürüyüb haqqı da şallaqlayanı,
Başına su yox, od tökə gücüllə.

İnsan nə zamansa başa vurduğu
Bir kitabı bir də oxuya bilər.
Ancaq nə zamansa şəstlə qurduğu
Səadəti çətin qayıdıb gələr.

Bir sevgi nəğməsi oxuyurdum mən,
Tale rübabında çaldı yarımçıq.
Bir sevgi çələngi toxuyurdum mən,
Tufan əllərimdən aldı yarımçıq.

Haqqı var, şimşəyə dönə hünər də,
Qürurla gurlaya kənddə, şəhərdə...
Sənətdə ilhamla bitən əsər də
Səlis danışmasa, laldı yarımçıq.

Yaşıl yarpaq üstə qızarsa da nar,
Sözünü oduyla yazarsa da nar,
Sevgi deyə-deyə sozarsa da nar,
Bağrı çatlamasa, kaldı yarımçıq.

Gülüm! Buludlarla dolmasa ürək,
Bir mübariz carçı olmasa ürək,
Dünyaya təlatüm salmasa ürək,
Səsi haray deyil, qaldı yarımçıq.

Dünyada hər şeydən güclü, sevgidir,
O adi deyildir, nadir vergidir.
Bəlkə də zəngindən-zəngin sərgidir,
Gözlərim seyrinə daldı yarımçıq.

Sevgimiz haramdı? Yox! Halal idi,
Ancaq nə tənənə, nə vüsəl idi,
Nə növraq, nə büsat, nə cəlal idi,
Bir ürəyə yatan haldı yarımçıq.

Baxtların içində yalqızdı baxtım,
Bulaq gözündəki yarpızdı baxtım,
Yox! Təzə parlayan ulduzdu baxtım,
Fələk göydə vurub saldı yarımçıq.

Sevgi yaşlıydısa, mən təzətərdim,
Bağından nə meyvə, nə çiçək dərdim.
Bir arzum olsaydı, daha nə dərdim,
Bütün arzularım qaldı yarımçıq.

Man deyil insanın harda ya qolu,
Ya da qıçı sınıb düşə bir yana.
Man odur o könlü arzuyla dolu
Bayırından deyil, içindən sına.

Ülfət məclisində bizi heç nə yox,
Sevgimiz çəkmişdi öz tərəfinə.
Bu zəngin dünyada könlü-gözü tox,
Sağlıq da demişdi öz şərəfinə.

Nəgmə oxuyanda quşlar yuvada,
Gülüşə dönəndə sular fərəh tək,
Biz bir-birimizə dəyib havada,
Qırıldıq, töküldük büllur qədəh tək.

Bəli! Laqeyd hakim varağın üstə
Qərar yazan zaman kimsəyə baxmır.
Büllur, qırıq büllur torpağın üstə
Bir daha bitişib havaya qalxmır.

Dünyada həqiqət elə meyvədir
Qabığı acıdır, içi şirindir.
Dünyada həqiqət elə zirvədir
Günəşi istidir, suyu sərin.

Sənsiz keçirdiyim günləri inan,
Ömür kitabımda yazmamışam mən.
Kimlərsə yazsa da, bil ki, heç zaman
Yaxşını yamana yozmamışam mən.

Sevgi qızılçaya bənzər bəşərdə,
Sanki xumar gözü yuxulu olar.
Nə qədər geciksə, bir o qədər də
Sevib-sevilənə qorxulu olar.

Yorğunluq təklilə bacılaşanda,
Namus nə dincəlir, nə dəki yatır.
Həyat nə zamansa acılaşanda,
Sevgi həyata da şirinlik qatır.

Elə o görkəmdə, elə o yaşda
Sən tez-tez yuxuma girirsən, gülüm!
Tanış təbəssümlə durub o başda,
Mənə ürək-dirək verirsən, gülüm!

Yenə də cəsursan, yenə də şuxsan,
Dilindən asılıb vüsəlin şeiri.
Yanına qaçanda görürəm yoxsan,
Pərişan-pərişan dönürəm geri.

Həsətin odunda tək yananda mən,
Yerini yuxuda soraqlayıram.
Özünü yanımda sağ sananda mən,
Nəmli yastığımı qucaqlayıram.

Düşünə döysə də bir qətiyyətlə,
Zamanın vədləri hesaba gəlməz.
Ehtiyacdən başqa bir həqaratlı
Heç nə mərd insanı alçalda bilməz.

Gülüm! Güzəranı əla keçənə
İsti də, soyuq da birdir həyatda.
Özünə “səadət” yolu seçənə
Həsret də, əzab da sirdir həyatda.

Bilmirəm nədəndir, hər şeyi çoxkən,
Dövlətli kasıbdan tamahkar olur.
Öz canından başqa heç nəyi yoxkən,
Kasıb dövlətlidən fədakar olur.

Amandır, başını əymə, uca tut!
Qapazaltı olur əyilən başlar.
Çalış, adam udan namərdi sən ud,
Tarixdə görünmür yeyilən başlar.

Sən ömrün uzunluğunu yadda saxla ki,
Yaşamaq ən böyük bəxtiyyətdir.
Məğrur ürəyində od da saxla ki,
Odsuz cavanlıq da ixtiyyətdir.

Kənd elə o kənddir, nə zaman duman
Dönür Savalanın nəhəng çətrinə,
Onda tərəkə, qaya, yol, dərə, yarıq
Vüsətlə bələnir duman ətrinə.

Yaşmaqsız yaylağın gül dodaqları
Ağaran dumanla cunalaşırlar.
Başmaqsız qızların ağ ayaqları
Nəmli xəzəllərlə xınalaşırlar.

Biz bağlarda açıb ürəyimizi,
Şəstlə dindirərdik bir-birimizi.
Elə bölərdik ki, diləyimizi,
Bilməsin hər özgə bağ sırımizi.

İndi şəhlə dolu yaşıl yarpaqlar
Meyvəsiz ağacı bəzəyir, gülüm!
Yarpaqları qopmuş çırpıq budaqlar
Çırmanmış qollara bənzəyir, gülüm!

Səninlə şəstinə baxdığım qaya
Sanki kövrəlmişdir bulud içində.
Səninlə başına qalxdığım qaya
Yalqız dayanmışdır sükut içində.

Qayadan asılmış buz salxımları
Büllur çilçırağı andırır, Baxış!
Yox! Yox! Sanki sənsiz duz salxımları
Mənim ürəyimi yandırır, Baxış!

Qayanın dibində saralan çiçək
Meydan oxusa da bozaran çənə,
Dərilməyib qalan o qəlbi kövrək,
Qarımış bir qızı andırır mənə.

Buludlar ecazkar ələklər kimi
Həm şimşək ələyir, həm dəki yağış.
Güllər gözü yaşlı mələklər kimi
Özünü qıssa da, qalxır bir qarış.

Yağış dayansa da, yol qırağında
Körpə təbəssümlü otlar düzülür.
Günəşli torpağın gül qucağında
Sanki yaşıl-yaşıl otlar düzülür.

Şimşək də, yağış da yağsın, nə zərər,
Tək qoz boyda ağ-ağ dolu yağmasın!
Çəmən yamyayıldır, otlar təzə, təzə,
Dolu kəfənləyib yolu yağmasın!

Bəzən kərə yedim, bəzən də tərə,
Piy basmış duyğudan iyrəndim mən də.
Dünyada bir şeyə öyrəndi hərə,
Neynim? Dərd çəkməyə öyrəndim mən də.

Sən demə ayrılıq zamanlarında
Dözümlü səbrimin kasası daşır.
Unutma, o boyda ümmanların da
Səbri tükənəndə, sahili aşır.

Hicran eşitməyir haqlı sözü də,
Buludlu gözlərdən çox yağdırır yaş.
Gün o gün olaydı hicran özü də
Gözlərindən yaşlar axıdaydı kaş.

Nə fayda, solsa da ürək gül təki,
Vüsala yetişmək arzusu solmur.
Yanıb-tökülsə də insan kül təki,
Yenə min arzusu bir əməl olmur.

Gecədir... Elə bil işıqda çimən
Göy boşluq deyildir, çiçək düzüdür.
Bu boyda dünyada ən böyük çəmən
Elə ulduz dolu göyün özüdür.

Ney dinir... Qanadlı küləklər kimi
Sanki nəğmələr də neydə tərpənir.
Yerdə yırgalanan çiçəklər kimi
Sanki ulduzlar da göydə tərpənir.

Neyi dinlədikcə kövrək sinəmdə
Mənim ürəyim də bir neyə dönür.
Yox! Gülüm! Ney nədir? Sanki aləmdə
O sevincdən başqa hər şeyə dönür.

Mən səni ananda sanki bir anda
Qürbətə nəfəsi üzümə dəyir.
Bizim evimizdən bir az o yanda
Bir intizar qadın gözümə dəyir.

Qadın özü boyda qəm dastanı tək
Açıq pəncərədən süzür çölləri.
Boynuna sarılan yaz dumanı tək
Çiyini bürüyür bəyaz telləri.

Bəlkə o qadın da oda yanandır,
Kiminsə getdiyi yolu izləyir.
Sanıram o qadın doğma anandır,
O səni gözləyir, səni gözləyir.

Dünya xali deyil, nə bilim, bəlkə
Belə bir möcüzə baş verdi, gülüm!
Xəyaldən həqiqət doğsa bir tikə,
Daha intizarın nə dərdi, gülüm!

Ana Vətənimdə sakin olsam da,
Nədənsə gecələr qəribləşirəm.
Çarpışa-çarpışa yaşa dolsam da,
Kövrəlir, incəlir, nəcibləşirəm.

Sanki yel dağıdıb doğma binəmi,
Mən dünyaya elə qərib gəlmişəm.
Hələ bərkiməmiş sütün sinəmi
Həsrət alovuna gərib gəlmişəm.

Bəli! Vay o vaxtdan günahsız insan
Azad ola-ola məhkuma dönə.
Qorxu ucbatından pənahsız insan
Cəsur ola-ola məğmuna dönə.

Gizli dərdlər sirdir! Bilməkdə gərək
Həyan həyan ola, sirdaş da sirdaş!
Xeyiri, zərəri bölməkdə gərək
Bacı bacı ola, qardaş da qardaş!

Təklük çətin sə də sanki ar duyub
İnsanın içində qalar dərdləri.
Yoxsa kimsə bilsə üstünə qoyub
Dillərdən-dillərə salar dərdləri.

Günlərim başıma ələylənirlər,
Eh, sənsiz nə oldu geyinirəm mən.
Haçan doğmalarım gileylənirlər,
Xəlvətə çəkilib deyindirəm mən.

Qüdsi büllurdandır donu zirvənin,
Göz istər bülluru şüşədən seçə.
Gözəl parça çoxdur... Gərək sevinin
Əyni öz donunu sevgidən biçə.

Bəli! Od nə qədər nəhəngləşsə də,
Daha nəhəng olar ocaq içində.
Qızılgül nə qədər qəşəngləşsə də,
Daha qəşəng olar yarpaq içində.

Sən şəfqətlə dolu öz mahalında
Sinənlə qorudun sazaqdan məni.
Yenə bağrına bas öz xəyalında,
Maraqla soruşma qıraqdan məni.

Biz ki, iki məğrur ömrə bəzəyik,
Sən acsansa acam, toxsansa toxam.
Biz ki, bir bədəndə iki ürəyik,
Sən varsansa varam, yoxsansa yoxam.

Kaş qurumuş arzum göyərüb yenə
Meyvə verməsə də budaq ataydı.
Mən səni ananda, dünyada sənə
Özüm çatmasam da səsim çataydı.

Mənim yazım

Mənsə yaşa dolmuş sənətkar kimi
Yalnız yaddaşımda qalanı yazdım.
Həqiqət aşiqi nəğməkar kimi
Bir də yalanı yox, olanı yazdım.

“Sevgi elə bahar, elə bahardır
Gülü payızda da solmaz sevginin.
Sevgi tərəddüd yox, qəti qərardır,
Yalanı, doğrusu olmaz sevginin.

Gözlər, iri gözlər əkiz olsa da
Bu gözün o gözə işığı düşmür.
Sevgi inci dolu dəniz olsa da
Suyuna yetənin qayığı düşmür.

Axı, o dənizdə yalnız inci yox,
İncini dağdan tufan da olur.
Döyüşlərdə təkcə səngər küncü yox,
Min səngər sıığışan meydan da olur.

Ayna! Xatirələr görüşdürürlər
İndi neçə-neçə tanışla məni.
Daha nələr, nələr görüşdürürlər
Meydanla, kürsüylə, alqışla məni.

Hər kiçik xatirə bir dastan deyir,
Yollar gözlərimdə baş-başa dəyir.
Sanki evdə döyür, eşikdə döyür
Payız da bir sarı yağışla məni.

İndi son həyanım səsindir, gülüm,
Bayatın bu yalqız kəsindir, gülüm,
Oxşaya-oxşaya isindir, gülüm,
Sən günəşlə dolu baxışla məni.

Rahat addımladı neçəsi düzdə,
Keçdi ulduz dolu gecəsi düzdə,
Açıldı baxtının qönçəsi düzdə,
Zaman çox sınıdı yoxuşla məni.

Mən məğrur olmuşam, sənə əyandır,
Zirvəyə qalxsə da insan insandır.
Yenə uğur uğur, nöqsan nöqsandır,
Bir nöqsanım varsa, bağışla məni.

Haçan kövrəlirəm mən qovud kimi,
Könlümə dolursan sən umud kimi,
Eşitsən tutqunam boz bulud kimi,
Sən qızıl şəfəqlə naxışla məni.

Dünən bu gün üçün bir yadigardır,
Bu gün sabah üçün bir yadigardır.
Dünən bu gün üçün bir iftixardır,
Bu gün saha üçün bir iftixardır.

Yadında varmıdır, həmdəmlər təki
Həmişə gəzməyə qoşa çıxardıq.
Andı bir, sirri bir məhrəmlər təki
Uzun səfəri də başa çıxardıq.

Sual oxunsa da gül bənizində,
Gözəllik şeirində boyun nıdaydı.
Hər məsum gözünün ağ dənizində
Hər şövə bəbəyin qara adaydı.

Salxım-salxım yağan ay işığında
Sən aya baxardın, mən isə sənə.
Ulduz-ulduz yanan çay işığında
Sən çaya baxardın, mən isə sənə.

Göl öz bülluruyla güzgüləşəndə
Sən gölə baxardın, mən isə sənə.
Gül öz dəstəsiylə sərgiləşəndə
Sən gülə baxardın, mən isə sənə.

Ağlıqda peşməklə yarışanda qar
Sən qara baxardın, mən isə sənə.
Közə döndərəndə yanağını nar
Sən nara baxardın, mən isə sənə.

Yaşdan danışsaq da arabir əgər,
Bilmirdim nə zaman doğulubsan sən.
Görürdüm təpədən-dırnağa qədər
Elə gözəllikdən yoğrulubsan sən.

Yaşını neynirdim? Naxışlarından
Məmnun gözəllikdən yaş da uzaqdır.
Mən sənə o məsum baxışlarından
Bilirdim, sevdiyim məndən uzaqdır.

Gülüm! Gah nər üstə, gah maya üstə
Gəzdik Savalanı yaylaq-yaylaq biz.
Gah bulaq başında, gah qaya üstə
Yazdıq sevgimizi varaq-varaq biz.

Haçan yanar günəş düşdü kəməndə,
Biz də boz köynəkli dumanda azdıq.
Ulduz-ulduz yanan şəhli çəməndə
Şöləli lələnin oduyla qızdıq.

Dedik həsrət nədir? Dünyada daha
Su da aramızdan keçə bilməz, yox!
Sən demə, ən böyük, ən qadir düha
Baxtları baxtlardan seçə bilməz, yox!

Baxt nədir? Dünyada bir zəmanətçi!
İstəsə zirvəyə qaldırar səni.
Baxt nədir? Dünyada bir məsləhətçi!
İstəsə zirvədən saldırar səni!

Bəli! Baxt əsasdır! Baxtsiz sevgi də
İz sala bilməyən şimşək kimidir.
Ürəkdə cücərən vaxtsiz sevgi də
Yazdan tez doğulan çiçək kimidir.

O çiçək nə qədər yarpaqlansa da,
Nə dincliyi olar, nə də yuxusu.
Hüsnü Günəş altda pardaxlansa da,
Özünü titrədən tufan qorxusu.

Cəsarət çarpışan təfəkkür olur,
Ətalət daşlaşan yuxu sayılır.
Dünyada eyiblər cürbəcür olur,
Ən böyük eyibse qorxu sayılır.

Qorxu, namərd qorxu zəncirə dönər,
Qıçına dolaşar qəhrəmanın da.
Rəşadət özü də əsirə dönər,
Qeyrət, döyüş, uğur imtəhanında.

Məğrur gözəllərin xumar gözünü
Qorxu bağlayar ki, aydın baxmasın.
Sanki bulaqların qaynar gözünü
Qalın buz örtər ki, şaqraq axmasın.

Qorxu elə pələng, elə pələngdir
Dodağı qaçsa da, sanma rəhmi var.
Qorxu elə nəhəng, elə nəhəngdir
Əzəməti yoxdur, yalnız zəhmi var.

Gülüm! Ürəyini oxutmamış o
Ürəyini nə aç, nə də oxut sən.
Yox! Yox! Hələ səni qorxutmamış o
Hərifi həm danla, həm də qorxut sən.

Sənin büllurlaşan ürəyini mən
Sənin gözlərində görərdim, gülüm!
Sonra soruşmamış diləyini mən
Sənin ürəyinə girərdim, gülüm!

Elə girərdim ki, öz qüdrətilə
Çıxara bilməsin fələk də məni.
Öz gözəlliyilə, öz zinətilə
Ovlaya bilməsin mələk də məni.

Haçan gözlərini yumardın, maral,
Mənim ürəyimə axşam dolardı.
Haçan gözlərini açardın, dərhal
Axşam ürəyimdə səhər olardı.

Məndən həsrət qaldı sənə Vətəndə,
Bəs səndən, bəs səndən mənə nə qaldı?
Sənət zirvəsinə sözüm yetəndə
Şəstimə sındıran bir tənə qaldı.

Məlhəmə döndərib məhrəm şairi mən
Sınan ürəkləri yamadım, inan!
Fəqət şəstimdəki sınan yeri mən
Yamaya bilmədim, gülüm, heç zaman.

Barı ucbatından ağacın bəzən
Budağı qırılıb torpağa düşür.
Sonra o qayğıya möhtacın bəzən
Özü zaman-zaman sazağa düşür.

Gülüm! Mən inqilab adlı döyüşə
Girəndə şagirdim, çıxanda ustad.
Yeri də, göyü də odlu döyüşə
Girəndə dəmirim, çıxanda polad.

Qürurla yellənən bayraq altında
Qılınc od saçır, demək qılıncdır.
Sonra parlayırsa torpaq altında,
O yenə adi yox, şimşək qılıncdır.

Mən də bir qılıncdım! Axır savaşda
Qınımı itirdim, özümüsə yox.
Yaxında susanda doğma qardaş da,
Arzumu itirdim, sözümüsə yox.

Mənim sevinc badəm doldu yarımçıq,
Məsləkim uğrunda tufana düşdüm.
Üstəlik sevgim də qaldı yarımçıq,
Sonu görünməyən hicrana düşdüm.

Dəyişkəndir deyə həyatın yolu,
Təbdən təbə salır sənət şairi.
Bəs mən nə olmuşam? Ürəyi dolu
Məhəbbət şairi, həsrət şairi.

Mən yazdım... Üşüyən çiçəklər kimi
Misralar sığındı barmaqlarıma.
Aynanın mehriban küləklər kimi
Məhrəm səsi gəldi qulaqlarıma:

Aynanın səsi

“Payızdır... Tələşə düşübdür, nədir,
Yığılmaq istəyir otlaqda çəmən.
Yaşıl otlar üstə getdikcə gedir,
Nəhayət qurtarır bulaqda çəmən.

Bəhərlə yüklənmiş payız ayları
Kəndin döşü üstədən mağarla keçir.
Yağışla qalanmış bulud tayları
Kəndin başı üstədən qatarla keçir.

Nə yaxşı ki payız bahara dönür
Güllü mağarların tərəvətində.
Yağış nədir? Leysan buxara dönür
Qara zurnaların hərarətində.

Gecələr nə qədər uzun olsa da
Sevgi alovunda əriyib gedir.
Hər ulduz bir ağır qurşun olsa da
Göydə söne-söne yeriylə gedir.

Yarıdan keçmişdi gecənin yolu,
Mən də uyumuşdum niyyət içində.
Birdən qulağıma yanğıyla dolu
Bir saz səsi gəldi riqqət içində.

Gülüm! Mənası var bir qılığın da,
Tələsik geyinib həyəətə çıxdım.
Bir on dörd gecəlik ay işığında
Səs gələn tərəfə maraqla baxdım.

Bulaqdan gəlirdi o səs, bulaqdan,
Kənd səhərinəsə az qalırdı, az.
Kimsə bulaq üstə durub bayaqdan
Yola baxa-baxa saz çalırdı, saz.

Aşıq nə deyirdi? Səni əyəndə
Qayadan siqlətli sözdür intizar.
Buludlu, şimşəkli tufan döyəndə
Göz yaşında çimən üzdür intizar.

Kim gülər sevdiyi qız gülməyincə,
Yarı arxasında dağ bilməyincə,
Tənha gözlədiyi yar gəlməyincə
Yumula bilməyən gözdür intizar.

Bir anın içində uçar min yerə,
İstər gələcəyi indidən görə.
Dünyada gah zülmət dolusu dərə,
Gah günəş dolusu düzdür intizar.

Sandım saz alışır bulaq başında,
Yox! Yox! Yar gözləyən ürək alışır.
Bəli! O yandıqca qaynaq başında
Qarları tökülüb suya qarışır.

Eh, mən eşitsəm də qəvvəslər kimi
Suyun nəğmələşən şırıltısını,
Aydın hiss edirdim həssaslar kimi
Suya düşə qorun cızıltısını.

Yaman çağlayırdı telli saz, yaman,
Kim deyir müdrik yox, naşı çağlayır?
Sazı çağlamayan millətin inan,
Buludlu gözünün yaşı çağlayır.

Sanma avazları qalxsə da göyə,
Bəlkə haradasa basılıbdır saz.
Yox! Gülüm! Əl-ayaq dəyməsin deyə
Həmişə yüksəkdən asılıbdır saz.

Saz çalanın üzü gözümə dəydi,
Kim olsa yaxşıdır? Aşıq Bəxtiyar!
O dünən aşığıdı... Bəs indi nəydi?
Yalnız sevgisinə möhtac intizar!

Birdən bir səs gəldi çaylağın üstən
Bir qız yüyürdü bulağa sarı.
Sanki Bəxtiyar yox, bulağın üstən
Pərvanə baxırdı çırağa sarı.

Meh altda başından şal sürüşəndə
Qızı da tanıdım! O ki Növraqdı.
Yadında varmıdır, biz görüşəndə
Bəxtiyarla Növraq hələ uşaqdı.

Mən niyə gizlədim hissimi, niyə?
Bir həsədlə baxdım sevən Növraqa.
Sevişənlər məni görməsin deyə
İti addımlarla girdim otağa.

Ancaq içəridə sanki bir anda
Səllər-sular doldu can sarayıma.
Qürur da, təmkin də qaldı bir yana,
Üzüqoylu düşdüm öz çarpayıma.

Təzəcə yusam da, o gecə bir də
Göz yaşım ilə yudum öz yastığımı.
Axı görməyibdir kimsə bu yerdə
Mənim ürəyimdən daş asdığımı.

Qibtə etməmişdim heç nəyə hələ,
O gecə şəstim ziddinə getdim.
Bəli! Yaranandan hələ bir gilə
Yaş görməyən gözə mən qibtə etdim.

Baxış! Sən də məni az inandır ki
Qızın görkəmində hüsnü əzəldir.
Yox! Əsil bəxtiyar o insandır ki
İçə bayırından daha gözəldir.

Üzdəki gözəllik yaz fəsli kimi
Şimşəkli yağışla keçib gedəndir.
İçdəki gözəllik öz əsli kimi
Sənlə əbədi yol seçib gedəndir.

Mən qönçəydim! Qönçə budağın üstdə
Açıla-açıla pardaxlanar da.
Budaqdan tez qopub torpağın üstdə
Sarala-sarala ayaqlanar da.

Qərb zirvələr alar öz yürüşüylə,
Yuxusuz qalsa da yolda yatmaz o.
Qərb çox öyünməsin düz yürüşüylə,
İsmətdə heç zaman şər qə çatmaz o.

Qərbin gözəlini məşhurlaşdıran
Nədir? Açıq-saçıq ünsiyyətidir.
Şərqin gözəlini məğrurlaşdıran
Nədir? Ağ duvaqlı sədaqətidir.

Desələr hissimi qurutmuşam mən,
Düzə bənzəsə də eşit, inanma!
Desələr sevgimi unutmuşam mən,
Könül fəryadını kirit, inanma!

Desələr mən səni yada salmıram,
Gələndən-gedəndən xəbər almıram,
Gündüz də, gecə də fikrə dalmıram,
Sevginlə şübhəni ərit, inanma!

Desələr mən tanış ünvanda yoxam,
Qapıları döyən tufanda yoxam,
Nəhayət qovğalı dövrandə yoxam,
Yenə inadını yerit, inanma!

Axı mən dünyada sazaq deyiləm,
Əsəndən əsənə duyulam, gülüm!
Axı mən dünyada papaq deyiləm,
Bu başdan o başa qoyulam, gülüm!

Bütün ləkələri bir kəhrizlə də
Təmizləmək olar! Sən buna inan!
Namus ləkəsini bir dənizlə də
Hələ təmizləyə bilməmiş zaman.

Həqiqət yerinə yalan düzməyi
Göz görür, baş bilir, ürək iyirənir.
Yadında saxla ki, insan üzməyi
Suya atılandan sonra öyrənir.

Gülüm! Yalan deyil mənim bu sözüüm,
Çox da gerçək bir az solub dünyada.
Arzu, döyüş, uğur, intizar, dözüüm
Mənim yol yoldaşım olub dünyada.

Bulaq kor olubdur... Korluğu mägər
Gündüz də, gecə də çağlamaqdandır?
Yox! Yox! Axırcı damlaya qədər
Hıçqıra-hıçqıra ağlamaqdandır.

Bəli! İntizarla keçən illərdə
Bir ömrə döndükcə fəraq səninçin,
Sakini qəribdən seçən illərdə
Səninçin ağladı bulaq, səninçin.

Hər gün bulaq üstə gedirəm, bəlkə
Səni lal bulaqdan mən xəbər alım.
Eh, mən bulaq üstə dönürəm yükə,
Mənə də yük olur öz ağır halım.

Susuz bulaq üstə məni görənlər
Öz yerində donur heyvət içində.
Yaşlı gözlərimdə çəni görənlər
Duyur alışıram həsrət içində.

Sanma ürəyimdə sir saxlayıram,
Qatıram bulağın sirrinə, gülüm!
İndi həzin-həzin mən ağlayıram
Kükrəyən bulağın yerinə, gülüm!

Qızın yaraları göz-göz olanda
Nə qədər sıxsı da, közü boşalmaz.
Köksü zaman-zaman sözlə dolanda
Ahı dağılsa da, sözü boşalmaz.

Vətənin döşündən bir Araz, ancaq
Mənim hər gözümdən bir Araz axır.
Nakam ürəyimdə dinəndə fəraq,
Sanıram nisgilli bir avaz axır.

Sanma tənha qızın niyyətini də
Məğmun ürəyindən yaşlar qoparar.
Üstəlik qranit qeyrətini də
Kövrəldə-kövrəldə yuyub aparar.

Demə ağlayan kəs acizdir, düzü,
Çox da neçə-neçə sinə dağlayır.
Eləsə o boyda dənizin özü
Hönkürə-hönkürə niyə ağlayır?

Arzuya dost, arxa, ümid, pənah tək
Göz dözüb hər şeyin intizarına.
Mənsə inanmışam qadir allah tək
Gözün yaşının da iqtidarına.

Təlatümə gələn, fəryad qoparan
Ürəyi göz yaşı kiridə bilər.
Başı qalxanlaşan, döşü qabaran
Qayanı göz yaşı əriddə bilər.

Gülüm! Yüngülləşər bir yol çağlayıb
Zarıya-zarıya ağlayan insan.
Toxtamaz gah xısın-xısın ağlayıb,
Gah daki yaylığa çevrilən duman.

Kim deyir günəşə rəqibdir duman?
Bəzən həqiqətə dönər yalan da.
Günəş dağı-daşı isidən zaman
Qızınmaq istəyər soyuq duman da.

Bax, sən o günəşsən, mən də o duman,
Qızınmaq istəyəm bir yerdə sənə.
Sənsiz darıxmaqdır peşəm hər zaman,
Mən dözmək istəyəm hər dərdə sənə.

Uğur yuxarıdan yağsa aləmə,
Özünü möhtac yox, məğrur elə sən.
Yuxarıya baxıb fikir eləmə,
Aşağıya baxıb şükür elə sən.

Yadında saxla ki, öz torpağında
Yolunu gözləyir bir çatmaqş da.
Vətən başqa şeydir! Öz qucağında
O sənə yer verir yuxarı başda.”

Mənim yazım

Mənsə yaşa dolmuş sənətkar kimi
Yalnız yaddaşımda qalanı yazdım.
Həqiqət aşiqi nəğməkar kimi
Bir də yalanı yox, olanı yazdım.

“Ayna! Sən ağlama! Tufandan sonra
Göz yaşı axıdan gülüstan olma!
Ürəyin boşalar, leysandan sonra
Ürəyi boşalan asiman olma!

Yox! Zindan dəhşətdir! Sən göz yaşını
Gözünün içində dustaq eləmə!
Ancaq qara şimşək sanıb qaşını
Yağış səpə-səpə sən ağ eləmə!

Sellənən göz yaşı məni də inan,
Vurub ürəyindən çıxarar tamam.
Səni daha möhkəm sıxdıqca hicran,
Məni axtararsan hər səhər-axşam.

Sevgi naxış dolu əlilə mənə
Əyirmək öyrətdi, toxumaqsa yox!
Həsərət yanğı dolu dililə mənə
Mələmək öyrətdi, oxumaqsa yox!

Tarix, qədim tarix öyünməsin ki,
Bir həsrət görübdür bu həsrət kimi.
Dünya, şahid dünya deyinməsin ki,
Bir dəhşət görübdür bu dəhşət kimi.

Bil ki, dəfn olunmuş məhəbbətdənsə
İntizarla dolu hicran yaxşıdır.
Yalana bənzəyən həqiqətdənsə
Həqiqətə bənzər yalan yaxşıdır.

Kimi vəzifəli, kimi imkanlı...
Bizim nəyimiz var sevgidən başqa?
Sevginin nəyi var iki ünvanlı
Bir əhdi əks edən güzgüdən başqa?

Nəğmə sətir-sətir dönsə bulağa,
Həsərət bir ahəngdir, görüş bir ahəng.
Bəs sevgi? O nədir? Başdan-ayağa
Həsərdən, görüşdən toxunan çələng!

Bəli! O mey dolu qədəh deyil ki
Hansı sağlığasa içəsən, gülüm!
Sevgi başdan-başa fərəh deyil ki
Ömrünə bir ovqat seçəsən, gülüm!

Sevgi bir yoldur ki, cəfayla dolu...
Gərək mətanətlə keçsin keçən də!
Sevgi bir oddur ki, şəfayla dolu...
Gərək qurtum-qurtum içsin içən də!

Nadir bir ağacdır sanki sevgi də,
Zirvəsi gözdədir, kökü ürəkdə.
Sən sevgi uğrunda yan ki, sevgi də
Ulduz-ulduz yansın qoşa bəbəkə.

Baharın şimşəkli yağışlarından
İslanmaq əzab yox, bəlkə savabdır.
Bir qızın çisəkli baxışlarından
İslanmaq savab yox, bəlkə əzabdır.

Karvanlar yollarda fərmana dönür,
Qətiyyətlə çatır yüz mənzilinə.
Sənin də göz yaşın karvana dönür,
Ancaq yetişməyir öz mənzilinə.

O karvan üzündə izlər salsa da
Sənə sarbanlığın zəhməti qalır.
Xəyalın hardasa qanad çalsa da
Könlündə qovuşmaq həsrəti qalır.

İsti göz yaşından yoğrulan nəğmə
Daha munis olur, mehriban olur.
Bəli! Qüdsiyyətdən doğulan nəğmə
Ulduz-ulduz yanan kəhkəşan olur.

Gülüm! Həzin-həzin ağlamaq ki, var,
Telləri hardasa qırılmış sazdır.
Ancaq yana-yana çağlamaq ki, var,
Qətiyyətlə dolu bir etirazdır.

Sənin xəyalında qarlayan qışlar
Mənim diləyimi qrovlandırır.
Sənin gözlərində titrəyən yaşlar
Mənim ürəyimi alovlandırır.

Yağinsöndürənlər haraya gələn
Cəsurdur! Həmişə çatar imdada.
Ürək alovunu söndürə bilən
Bir yağinsöndürən varmı dünyada?

Yox! Yox! Sən ağlama düşmənin önündə,
Mən razı deyiləm çağlamağa da.
Yoxsa gözlərində vüsəl günündə
Yaş qalmaz sevincdən ağlamağa da.

Haçan şimşək-şimşək çaxır gözlərin,
Sanki fikir yağır kirpiklərindən.
Mənim arxamcamı baxır gözlərin
Dünyanın buzlaşmış gədiklərindən.

Yansa da, Günəşə dönməyir şimşək,
Nə çıxar, de, fikrin yağışlarından?
Buzlu gədiklərin başına görə
Günəşlər səpilsin baxışlarından.

Kim bilir Günəş də haçandan yanır
Ülvi sevgisinin uğrunda, gülüm!
O alov olsa da, hicrandan yanır
Ana kainatın bağrında, gülüm!

Hər şey davamını zamandan alır,
Günəşdən öyrənək biz də dözüümü.
Ancaq unutmayaq, insandan alır
And da, etibar da, söz də dözüümü.

Günəşdə ləkələr varsa da əgər,
Məndə bir ləkə də tapa bilməzlər.
Günəş başdan-başa nursa da əgər,
Oduna bir çörək yapa bilməzlər.

Mənsə ürəyimin divarlarına
Bərəkətlə dolu şeir yapmışam.
Döş gərüb hicranın ruzgarlarına
Təsəllimi yalnız sözdə tapmışam.

Mənim səf-səf duran mərd misralarım
Tələbkar həyatdan tələblərimdir.
Kövrək misralarım, sərt misralarım
Hisslərim deyildir, əsəblərimdir.

Bir millət oxuyur yazılarımı,
İlham ülviləşir dayaqlar üstdə.
Mən sözlərimi yox, arzularımı
Qələmlə əkirəm varaqqlar üstdə.

Dolub-boşalsa da sinəm hər gecə,
Mən dalğa, Nizami ümmandır ancaq.
Bəs nadir gözəlin busəsi necə?
Sevgidə ehsan yox, dərmandır ancaq.

İlk sevgi dalğaya oxşayar... bəzən
– Vüsal! – deyə-deyə çıxar sahilə.
Bəzən də dağlar... O vüsal gəzən
Dənizdən həsrətlə baxar sahilə.

Niyə ürəyimdə ola-ola sən,
Səni gözlərimlə görə bilmirəm?
Həmişə mənimlə qala-qala sən,
Sənə bir salam da verə bilmirəm.

Bəzən acığım da tutub dövrana,
Bəli! Məhəbbətim nifrət olubdur.
Düşünmüşəm, niyə yaxşı yamana,
Yamansa yaxşıya qismət olubdur.

Bəlkə ona görə biz də, ay afət,
Biri-birimizə qismət olmadıq.
Axı ikimiz də yaxşıydıq... fəqət
Yaxşı oğul-qızlı külfət olmadıq.

İnsan ürəyində sevgi alışsa,
Sanarsan ünvanlı qızılgüldür o.
Haçansa sevgiyə qəzəb qarışsa,
Sanarsan tikanlı qızılgüldür o.

Dağ əlvən donunu ölçüb-biçən tək
Yaxşını-yamanı seçir sevgi də.
Dəyirmanın suyu novdan keçən tək
Ürəyin telindən keçir sevgi də.

Dünyada təzadlı insan ürəyi
Yağışlı, şimşəkli göyü andırır.
Sevginin əlində solan çiçəyi
Həm pardaxlandırır, həm də yandırır.

Sevgi təhlükə də, dalda da bilməz,
Dinər həqiqətin sözləri kimi.
Sevəni bir kimsə aldada bilməz
İlqımın parlayan gözləri kimi.

Sən ilqım deyildin, insandın, insan!
Gözlərim də yalnız sənə inandı.
Ürəyim sinəmdə dil açan zaman
Dedi o qız sənə əsil həyəndi.

Sevgimiz çaydakı büllur su deyil,
Bir dəfə sürətlə çağlayıb keçə.
O bir yol oxuyan yalqız qu deyil,
Nəğməsi ürəyi dağlayıb keçə.

Sədaqətsiz sevgi dirəksiz damdır,
Narın yağışda da uçub tökülər.
Etiraf ürəkdə alısan şamdır,
Tək yansa, xiffətdən boynu bükülər.

Neçəsi qayğıyla dedi üzümə,
Təklidən ömrünə az korluq çəkdir.
Mənsə təsəlliylə özüm özümə
Dedim möhkəm dayan, allah da təkdir!

Güc gücün rəqibi olsa, zor zorun,
Torpaqdır millətin isməti, gülüm!
Ana torpağından keçən nankorun
Günahından keçmir milləti, gülüm!

İstədiyi zaman səpilib göyə,
Quşlar da qayıdır öz yuvasına.
Mən niyə tamarzı qalmışam, niyə,
Səninlə udduğum dağ havasına?

Nəğməni nəğməyə qatsa da meşə,
Ürəyin nəğməsi hikmətli olur.
Axı ətir dolu kiçik bir guşə
Bir qucaq güldən də qiymətli olur.

Karvan-karvan keçən illər içində
Güllər açıb tökdü əlvan çətrini.
Mənsə milyon-milyon güllər içində
Sinəmdə saxladım sənin ətrini.

Hardasa rastına çıxan olsa da,
Sənin ilk sevgilin mənəm, gülüm, mən.
Gözlərim hüsnünə həsrət qalsa da,
Səni xəyalımdan necə silim mən?

Yox! Yox! Mən nə dedim, məndən özgəni
Sən heç kölgənə də yaxın qoymazsan.
Kimsə ayağına salsa ölkəni,
Nə lələ, nə də ki, dürrə uymazsan.

Onsuz da özgəsi kim olur, olsun,
Biləcək mən sənin, sən də mənimsən.
Dünya məbədlərlə dolur, qoy dolsun,
Sən həm məbədimsən, həm də dinimsən!

Deyirəm ayrılıq kəlməsindəki
Hərflər ayrılıydı biri-birindən,
Ayrılıq dözməzdi! Nəğməsindəki
Bir hərf hay salardı neçə yerindən.

Ayrılığa dözmək sükunət deyil,
Bəlkə də ən həssas nigaranlıqdır.
Ayrılığa dözmək şikayət deyil,
Bəlkə də ən böyük qəhrəmanlıqdır!

Söz rübabla dinər, şimşək tufanla,
İnsanla doğulur tale özü də.
Təmasa girsə də tale zamanla,
Yaman üzü də var, yaxşı üzü də.

Ömrün zəmisində yanmazmı güman,
Yağış incilərdən düzüm verməsə?
Yazıqdan da yazıq olmazmı insan,
Tale dərd verəndə dözüüm verməsə?

Bizə can desə də bütün insanlar,
Sən mənə gərəksən, mən sənə gərək!
Yanını kəssə də daim həyanlar,
Sevdiyisiz qalsa, darıxar ürək!

Amandır! Darıxma mübariz gözəl,
Qalsaq da dünyanın harasında biz,
Bir canlı körpüyük hər şeydən əvvəl
Hicranla vüsəlın arasında biz.

Gözlər qamaşdıran şeylər çox olar,
Şeh də parıldayar, gülüm, almaz da!
Biri meh ilə də sönüb yox olar,
Birisə tufanda parlar bir az da!

Sevgi də şimşəkli tufan içində
Daha da parlayan almas kimidir.
Sevənlər dalğalı ümman içində
Tufanla çarpışan qəvvas kimidir.

Mən sənin yanına doğma torpaqdan
Gəlmək istəyirəm, gələ bilmirəm.
Hicran tarixini neçə varaqdan
Silmək istəyirəm, silə bilmirəm.

Gündüzlər danışır kağız səninlə,
Gecələr alışırdı ulduz səninlə...
Bütün dərdlərimi yalnız səninlə
Bölmək istəyirəm, bölə bilmirəm.

Ay inci səpəndə gecə çəməndə,
Çiçəyə dönəndə qönçə çəməndə,
Səninlə qol-qola neçə çəməndə
Gülmək istəyirəm, gülə bilmirəm.

Harada xoşlanıb, harada həsrət?
Ağrıya çevrilib yarada həsrət...
Qayalı sərhəddir arada həsrət,
Dəlmək istəyirəm, dələ bilmirəm.

Dahilik bəxş etdi Xəyyama tale,
Şöhrətini yaydı əyyama tale,
Bəs niyə zülm edir adama tale,
Bilmək istəyirəm, bilə bilmirəm.

Əhdi nə yaşadır, de, inam kimi,
O da sönüb gedir son ilham kimi.
Mənsə cana doymuş bir adam kimi
Ölmək istəyirəm, ölə bilmirəm.

Dedilər az düşün, az da alışı sən,
Yoxsa həm qorlaşar, həm külləşərsən.
Dərdini xəlvətdə suya danış sən,
Onda yavaş-yavaş yüngülləşərsən.

Axı sevgilini qüdsiyyət kimi
Sən bulaq başında tapıbsan, şair!
Nadir bir gözəli şeiriyyət kimi
Taleyin əlindən qayıbsan, şair!

Mən dolu sinəmi leysan sayağı
Çaya boşaltdıqca çay da qabardı.
Yox! Ağır dərdimi karvan sayağı
Özüylə ümmana çəkib apardı.

Mən yüngülləşdimmi? Yox! Gördüm yenə
Yağmağa müntəzir dərd leysanıyam.
Sənət neçə qurban kəssə də mənə,
Mən özüm sevginin mərd qurbanıyam!

Hansı yolçununsa yuyub asdığı
Qırmızı yaylığı andırır Günəş.
Bəs niyə bağrına lay-lay basdığı
Buludu üfəqdə yandırır Günəş?

Bağrına basdığın mənim əksim də
Bəlkə ürəyini yandırır sənin?
Bəs niyə hicrana qənim əksimdə
Ümidi gözündə dondurur sənin?

Mən dəvəsi ölmüş ərəb deyiləm,
Özümü baxtımla ayaqlaşdıram.
Gülüm! Mən ülfətəm! Qəzəb deyiləm,
Kimsəni özümdən uzaqlaşdıram.

Nə var ki, çəməyə hər səhər-axşam
Sənin becərdiyin bağdan bar yağa.
Vay o zamandan ki, məhv ola inam,
Sənin güvəndiyin dağa qar yağa.

Onda dağ, başına ələnən qarla
Çarpışa-çarpışa unudar səni.
Sənsə ağlasan da bir sınıq tarla
Nə təskin, nə ümid ovudar səni.”

Mən yazdım... Üşüyən çiçəklər kimi
Misralar sığındı barmaqlarıma.
Aynanın mehriban küləklər kimi
Məhrəm səsi gəldi qulaqlarıma:

Aynanın səsi

“İnsan var, ömrünün bahar yaşında
Daldada asır da, kəsir də nahaq.
Haçansa, hardasa silah başında
Dişi qatığı da kəsməyir ancaq.

Gülə nə zərif də, nə dəki kövrək,
Sanma məsum-məsum sənə baxar o.
Yox! Daim yolunu kəssə də külək,
Daşlaşmış asfaltı yarıb çıxar o.

Alovlar içindən keçdikcə özüm,
Allah da başımın üstündə getdi.
Çətrimi dumandan biçdikcə özüm,
Damlalar qaşımın üstündə getdi.

Şəhər boyda kənddə həyansız qalan
Soyuq yatağında mən göz qırpmadım.
Ancaq dalğa-dalğa otağa dolan
Küləyin üzünə qapı çırpmadım.

İstədim əridim daş sükutumu,
Bəlkə qəmlə dolu ev sevinə də.
Kimsə inciməyə, öz tabutumu
Mən özüm aparam qəbr evinə də.

Heç nə bacarmayan bir murad ancaq
Quru vədə verir... Uyma murada.
Bil ki, o vədəsi özündən qıvrıq
Əzab yolçusudur geniş dünyada.

Murada aldanan yazıq babalar
Soğan olsun, ancaq nəğd olsun demiş.
Mərd əli həmişə açıq babalar
Murad da namərd yox, mərd olsun demiş.

Qəribədir, külək buludu izlər,
Buludsa küləyi izləməz, Baxış!
Qəribədir, insan hər şeyi gözlər,
Zamansa heç nəyi gözləməz, Baxış!

Bəli! Tarix özü bilir haçaqdır
Qəribəliklərlə doludur dünya.
Nədənsə heyfətə düşmək nahaqdır,
Axı, ziddiyyətlər yoludur dünya.

Yadında varmıdır, sənə deyərdim
Məhəbbətlə dolu ürəyəm indi.
Getmə gözlərimdən yenə deyərdim,
Arxanca dolaşan küləyəm indi.

Gecələr danışib surətinlə mən,
Xeyala dönərdim xiffətinlə mən.
Yox! Yox! Alışdıqca həsrətinlə mən,
Deyərdim alovlu şimşəyəm indi.

Sən şax yeriyyərdin önə baxanda,
Mən də öyünərdim sənə baxanda,
Çiçəklər heyfətlə mənə baxanda,
Sanardım, mən də bir çiçəyəm indi.

Hanı o bülbülü oxuyan yazım?
İllər tünlüyündə az qaldı azım.
Parlaq gəncliyimdən desə də sazım,
Özüm rəngi solmuş köynəyəm indi.

Bilirəm, yazırsan gülüm, yenə sən,
Sənət yollarında düşmə çənə sən,
Ancaq qəmli şeir yazma mənə sən,
Onsuz da ürəyi kövrəyəm indi.

Bəli! Dik sinəmdən qalxsə da alov,
Saçıma qar düşüb, qaşıma qrov,
Bilmirəm Səhəndəm, yoxsa ki Mişov,
Mən daha nəyinə gərəyəm indi?

Bilmirsən talançı yellər içində
Dəyərli nemətlər itirmişəm mən?
Keşməkeşlə dolu illər içində
Yaxşı ki, danışgah bitirmişəm mən.

Mən heç doğmasam da, ana kimiyəm,
Əziz uşaqlarım xatirələrdir.
Vətəndə bir qərib durna kimiyəm,
Məhrəm oylaqlarım xatirələrdir.

Sabah tərs ölümün cənginə keçsəm,
Kimə meyil salar xatirələrim?
Yox! Yox! Mən dünyadan vədəsiz köçsəm,
Gözü yaşlı qalar xatirələrim.

Günəşi bürüyən buludlar kimi
Bilirəm dövrəni alıb paxıllar.
Sən budaq atdıqca pəlidlar kimi,
Quruya-quruya qalıb paxıllar.

Paxıl həqiqətə rəvayət deyər,
İlham günəşləşsə, o danar nahaq.
Rəqabət kimisə ucaltsa əgər,
Paxıllıq özünü alçaldar ancaq.

Paxıllıq bir dərd yox, bir alov tək
Narahat içinə düşər paxılın.
Kükrəyən alovda bir girov tək
Özgəsi yox, özü bişər paxılın.

Bir mehmanxanaya dönüb cəmiyyət,
O dolub-boşalıb, boşalıb-dolub.
Ancaq ünsiyyətdə Hatəm səxavət,
Solyeri paxıllıq timsalı olub.

Yaltaqlar qılığa girib çıxdıqca
Bilirəm, sən yaman hiddətlənirsən.
Dünya yaltaqlara sakit baxdıqca,
Dünyanın özünə heyrlənirsən.

Atalar nə deyib su haqda qabaq?
Su ki qaba girdi, içməli oldu.
Atalar neynəsən? Min üzlü yaltaq
Bu sözdən başqa söz biçməli oldu.

Yaltaq da bir axar suyu andırır,
Hansı qaba desən, o məmnun dolar.
Özünü yayda da elə dondurar,
O girdiyi qabın şəklini alar.

Yeri yaramasa, o, qabdan çıxar,
Min mehri unudar bir yalanı tək.
Təmənnayla kimin üzünə baxar,
Qıçına sarılar su ilanı tək.

Müdriki daşqalaq etdi əvamlar,
Zəka insan üçün bəlaya döndü.
Fırlana-fırlana keçdi əyyamlar,
Müdrək daş hörgülü qalaya döndü.

Sən məğzini öyrən hər məziyyətin,
Şirin ömür nədir? Nadir əmanət!
İnama sığınan bir əmanətin
Qeydinə qalmamaq nədir? Xəyanət!

Səni uçuruma aparsa sel də,
Özgədə axtarma öz xilasını.
– Mən şirinəm! Desə hər acı dil də,
Nə balını istə, nə bəlasını.

İstedad xəmdir! Gen tabaqların
İçində olsa da o köpüb-qalxar.
Nə qədər yoğrulsa, sıx barmaqların
Arasından yenə pırtdayıb çıxar.

Kənddə çox görmüşəm bir şahid kimi
Alov təndirdədir, tüstü bacada.
Alov çırpındıqca bir şəhid kimi,
Tüstü bayraqlayıb durur ucada.

Kim desə ya günəş, ya da zərrəsən,
Ölçüsü bilinər dərzü ürəkdə.
Sən gərək ürəyə elə girəsən,
Çıxara bilməyə səni fələk də.

Öz şirin ömrünü sən qoru müdam,
Qoyma kölgənə də daş atsin yetən.
Yadında saxla ki, hər səhər-axşam
Səndən xariqələr gözləyir Vətən!

Sanma neçə nemət bitirən dövrən
Səhhət də bitirir fani dünyada.
Yox! Yox! Səhhətini itirən insan
Özünü itirir fani dünyada.

Demə hiss qorxmasın qurudulmaqdan,
Onsuz da dünyada dərd çoxdur, gülüm!
Düşün, hələ sağkən unudulmaqdan
Daha faciəli dərd yoxdur, gülüm!

Hardasa qarşını kəssə də əcəl,
Yarınla görüşə gələsən gərək!
Sevdiyin gözəli ağladıb əvvəl,
Sonra göz yaşını siləsən gərək!

Nə olsun axarlar qalır dəryada?
Gül qönçədən çıxar, ətalət candan.
Bəs həqiqət necə? O da dünyada
Sevilər cürətlə dindiylə andan.

Nə olsun arzular qalır ürəkdə?
Ay buluddan çıxar, günəş dumandan.
Bəs məhəbbət necə? O da diləkdə
Öz sədaqətilə çıxar hicrandan.

Nə olsun kitablar qalır dolabda?
Söz ağızdan çıxar, təranə simdən.
Bəs səadət necə? O da əzabda
Çırpına-çırpına çıxar hər qəmdən”.

Mənim yazım

Mənsə yaşa olmuş sənətkar kimi
Yalnız yaddaşımda qalanı yazdım.
Həqiqət aşiqi nəğməkar kimi
Bir də yalanı yox, olanı yazdım.

“Təzadlarla dolu dünyada ancaq
Yaşayan qocalır, yaşamayan yox.
Vətənin dərddini çoxundan qabaq
Daşıyan qocalır, daşımayan yox.

Gah səni arayıb, gah istiqbalı,
Gecələr gözlərim yuxuya getmir.
Nə qədər ot bitib biz ayrılalı,
Mənim ümidimsə bitmir ki, bitmir.

Sən məğrur ümidin ədasına bax,
O göz yaşımı da bitmək istəmir.
Şeirimin – Daha bit! – sədasına bax,
O tufanlarda da itmək istəmir.

Kim deyir otaqda havasız təki
Təngiyən həsrətə dözmək yamandır.
Yox! Ayna! Yataqda davasız təki
Çırpınan ümiddən bezmək yamandır.

Sanma ki ümid də yaşayır ancaq
İnsan, canlı insan ölənə qədər.
Yox! Sonra o ünvan daşıyır ancaq
İstəyi hasilə gələnə qədər.

İnsanın özündə yaşayan ümid
İnsandan daha çox gün sürür demək.
İnsanın gözündə yaşayan ümid
İnsandan daha çox şey görür demək.

Harda gül görürsən sınıq qamçı tək
Şəfqətlə öpürsən soyuq üzündən.
Bu boyda dünyasa iki damcı tək
Yandıra-yandıra düşür gözündən.

Sən odla alıssan, suyla qaynasan,
Ya günəş olarsan, ya da ki ümman.
Hər şeyi unudub dərddə oynasan,
Özün oyuncağa dönərsən, inan.

Səni qınamıram, ey tənha gülüm!
Sanırsan solan gül mənəm dünyada.
Yox! Yox! Kükrədikcə şeiriyyətə selim,
Gülüstana dönür sinəm dünyada.

Bəli! Sinəm boyu yalnız səninçin
Dili təranəli gül əkirəm mən.
Yansın ay səninçin, ulduz səninçin,
Göyə deyil, yerə göz dikirəm mən.

Ananın bətnində sanki binadan
Dərddən, yalnız dərddən yoğrulur şair.
Neçə məşəqqətdən, neçə fənadan
Şeirlər yazmağa doğulur şair.

Gülüm! Unutma ki, uludan ulu
Allah yerin-göyün öz allahıdır.
Xəyalı narahat, ürəyi dolu
Şair sə, dünyanın söz allahıdır.

Bir dahi olsa da həqiqət kimi,
Yada salınmasa unudular o.
Bitib-tükənməyən bərəkət kimi
Çay-çay axa-axa unudular o.

Sən zəngin dünyaya yetirsən diqqət,
Ürəyindən keçsə bir gözəl növraq,
Unutma, ləzzətin içində zillət,
Zillətin içində ləzzət var ancaq.

Mərdlik! Sanma şəxsin öz qismətini
Kiməsə güzəştə getməsidir o.
Yox! Əsil kişinin öz qeyrətini
Əməldə etiraf etməsidir o.

Mən sözü zirvəyə qaldırdım... Düzü
Nə qədər sözü də yoxladım ancaq.
Salmaq istədilər zirvədən sözü,
Mən sözü zirvədə saxladım ancaq.

Üstündən adlayıb dərənin-düzün,
Bu yaşda zamanla ayaqlaşırım.
Uşaq düz söz deyər... Harada sözün
Düzünü deyirəm, uşaqlaşırım.

İnsan mehlə dolu dağ başında da
Təkrar sığallardan iyrenmir, gülüm.
İnsan əlli nədir? Yüz yaşında da
Bir dəfə əzaba öyrənmir, gülüm.

İnciyə döndərib qələm sözü də
Yaşayar şairin lüt həmdəmi tək.
Vay o zamandan ki, şair özü də
Elə lüt yaşaya, lüt qələmi tək.

Yox! Yox! Üfüqdəki əlvan şərid də
Yazın hünərinin təntənəsidir.
Dərd də, təsəlli də, qəm də, ümid də
Yalnız acizlərin bəhanəsidir.

Dünyanın ən uzun, ən çətin yolu
İnsanın içindən keçən yol olur.
Kim ki dözümlüdür, sınaqla dolu
O yolla getdikcə kamala dolur.

Azadlıq dediyin elə nəhəngdir,
Qoynunda kainat özü yaşayar.
O çox ərissə də hələ nəhəngdir,
Nəhəngi çiyində hünər daşıyar.

Təəssüflə demə, bir həyan hanı?
Daim yaş gəldikcə yaşımin üstə,
Bəlkə ülviləşən şöhrəti-şanı
Kölgəsini sala başımın üstə.

Kölgə yaman şeydir! Çoxalsa, düzü
Bu boyda dünyanı altına alar.
Kölgə yaxşı olsa, günəşin özü
Harasa əl boyda bir kölgə salar.

Haçansa, hardasa cürət susanda,
Qorxaqlıqdan güc yox, yaltaqlıq doğar.
Təpədən-dırnağa qeyrət susanda,
Yaltaqlıqdan şəst yox, qorxaqlıq doğar.

Məğrurlar dözümsüz olar səbirdə,
Müşkülə düşsə də, söz uda bilməz.
Məğrurlar şax gəzər, yalnız qəbirdə
Əyilməz başını dik tuta bilməz.

Yaltaqlar bir rüşvət don da gətirər,
Əyninə geydirər bütələmiş buzun.
Yaltaqların bəxti onda gətirər
Arzusu çin olar, ömrüsə uzun.

Gülüm! Sən arzuylla yaşasan hərgah,
Heç zaman arzuya qatma tamahı.
Unutma! Tufana düşsə də tamah,
Nə həvəsi itər, nə də iştahı.

Arzu istəyiçin zülmə qatlanar,
Tamahsa ifratdan-ifrata varar.
Şöhrət sorağında tamah atlanar,
Arzu qismətini piyada arar.

Gülüm! Unutma ki tək dünyaya yox,
Həm də bir-birinə qonaqdır insan.
Əgər şairdirsə könlü-gözü tox,
Mübariz şeirinə qonaqdır insan.

Vətən nə deməkdir? Müqəddəs torpaq!
Onu xəritədən qaşıyanlar var.
Hayıf ki, Vətəndə Vətənsiz, ancaq
Qürbətdə Vətənli yaşayanlar var.

Həm aranım bilir, həm də yaylağım,
Bayraqdır zirvənin ilkin növrəği.
Bayraq göydə olar, mənim bayrağım
Yerdədir! O nədir? Vətən torpağı!

Gözünə çəsmək yox, xatirə taxıb
Mənim gəncliyimi ananlar da var.
Çallaşmış saçıma heyretlə baxıb
Məni təzə zirvə sananlar da var.

Zamanın tərkinə minən dünyada
Hər il yaş gəlsə də yaşımın üstə,
Mən odlu cəbhəyə dönmən dünyada
Vətəni qaldırdım başımın üstə.

Doğma Vətəninə ananları da
Yollar qovuşdurur murada, yollar.
– Görüş! Deyə-deyə yananları da
Yollar görüşdürür dünyada, yollar.

Sanma ki ayrılıq bir sazaq kimi
Sevginin saçını qrovlandırır.
Yox! Gülüm! Ayrılıq bir ocaq kimi
Sevgini daha da alovlandırır.

Sabahdan sabaha qubarı deyil,
Arzunu aparır ürək həyatda.
Ürəklər sevginin məzarı deyil,
Toyxanası olsun gərək həyatda.

Yaşa! Sən asılı yaşama ancaq,
Asılı yaşamaq de, nəyə dəyər?
Dağ boyda ağacdən asılı yarpaq
Torpağın üstünə düşmürmü məgər?

Yox! Yox! Təzadlarla dolu dünyada
Bir qaya görünsə hər daş gözünə,
Yüz ölçüb, bir biçən ulu dünyada
Özünə arxalan, yalnız özünə!

Mən öz xəyalımı bələkdən deyil,
Zirvədən keçirdim, uzaq zirvədən!
Bildim, müdrik ömür ətəkdən deyil,
Zirvədən başlanır, ancaq zirvədən!

Axı, mən o zaman müdrik olsaydım,
Hicrana düşməzdim bir naşı kimi.
Elansız döyüşdə çevik olsaydım,
Üzündə donmazdım göz yaşı kimi.

Günəş boylandıqca sabahımızdan,
Bələk sevginin ətrinə biz də.
Həyadan qızaran günahımızdan
Keçək sevgimizin xətrinə biz də.

Nə yaxşı dünyada sabahlar vardır,
Nəyə bağlanardı yoxsa insanlar?
Nə olsun dünyada günahlar vardır,
Günahlar neyləyər çoxsa inamlar?

Sabahlar zamanın övladıdırsa,
İnamlar ürəyin dəyanətidir.
Cəsarət xəyalın qanadıdırsa,
Sədaqət insanın ünsiyyətidir.

Kim bilir müqəddəs məqama dönüb
Neçə nəslə görüb gözü günəşin.
Yeni alovlanan ilhama dönüb
Yenə təzə qalıb özü günəşin.

Deyirəm nə sınaq, nə çözlənək,
Ürəyimiz yansın bütöv atəş tək.
Bəs özümüz necə? Qoy təzlənək,
Hər gün təzlənən qədim günəş tək.

Gülüm! Şəkər suda əriyən kimi
Sənətdə əritdim ürəyimi mən.
Günəş zirvə üstə yeriyən kimi
Söz üstə yeritdim diləyimi mən.

Söz nədir? Düşdüyü münbit torpaqda
Uğurla göyərən bir yaşıl budaq!
O budaqdan doğub neçə budaq da
Başlara tac olar, dillərə növraq.

Deyərdim gəncliyim tükənər məgər,
Yox! Yox! Şeiriyyətin məbədidir o.
Neçə dövrən ötür, ötsün, nə zərər,
Ötəri deyildir, əbədidir o.

Dəhşət o deyil ki, tufanda qürbət
Vətən məşəlini sala əlindən.
Yox! Dəhşət odur ki, boranda qürbət
Odlu gəncliyini ala əlindən.

Bəli! Gözlərimi yumub-açdıqca,
Gördüm hələ gənckən müdrikləşmişəm.
Ancaq söz dalınca düşüb qaçdıqca,
Ayaqdan yox, başdan çevikləşmişəm.

Eh, kiminin yerə düşübdür sözü,
Kimi də ucalıb binəsi üstdən.
Görəsən bilirmi dünyanın özü,
Kimlər gəlib-keçib sinəsi üstdən.

Adam var, milləti yaşatsın deyə,
Özünə qəsd edir qətiyyətilə.
Adam var, külfəti yaşatsın deyə,
Millətə qəsd edir xəyanətilə.

Bir insan öləndə bilmirsən məgər,
Sanki damla qopur deryadan, gülüm!
Yaxşı ki, insanlar köçsə də əgər,
Nəğmələr köçməyir dünyadan, gülüm!

Nəğməni yaradan nəğməkar kimi
Nəğməylə dəyişdim günümü mən də.
Bəli! Neçə-neçə sənətkar kimi
Sabaha çevirdim yönümü mən də!

Sanma quru budaq bomboş qundaqdır,
Nə çiçək, nə də ki, meyvə yetirir.
Mənim qələmim də quru budaqdır,
Ancaq söz bağında meyvə bitirir.

Kimsə nahaq deyib haçansa, nahaq,
Elçin ağlayanın gözü kor olar.
Yox! Ağlamayanın yerinə ancaq
Biganə vicdanın özü kor olar.

Vicdanı korrarsa, başdan-ayağa
Məzəmmət heykəli olar aləmdə.
Daha nə ləpiri düşər torpağa,
Nə də yadigarı qalar aləmdə.

Dünya dağılsa da səltənət kimi,
Qar zirvədə qalar, gül düzdə, gülüm!
Həyatda ən əziz əmanət kimi
Söz məndə yaşayar, mən sözdə, gülüm!

Hər sözdə bir parça ömür qoysam da,
Şöhrət geydirmədim mənasına mən.
Hər gözdə bir məmnun hörmət duysam da,
Düşmədim dahilik sövdasına mən.

Sanki dahilərin düşünən başı
Dincələ bilməyir o dünyada da.
Yorğun gözü üstə ensə də qaşı,
Yuxusu gəlməyir o dünyada da.

Mənim də yuxusuz gözümün yaşı
Könlümün oduna qarışdı ancaq.
Biri yaşarsa da hər kəlmə başı,
Biri şölə-şölə alışıdı ancaq.

Bəli! Ocaq üstə düşən damcı tək
Göz yaşım qurudu könül odumda.
Alovlu misralar simli qamçı tək
Səslənə-səslənə qaldı yadımda.

Oxucu şairin təbiətini
Öyrənmək istəsə, nə ev, nə külfət?
Munisə döndərib ünsiyyətini
Şairin şerini oxusun fəqət!

Təbiətim hanı? Qanköçürən tək
Özümdən şeirimə köçürmüşəm mən.
Cəsur sözlərimə həmişə tək-tək
Mürəkkəb yox, alov içirmişəm mən.

Gülüm! Bir-biriylə sanki yarışır
İndi yas da, toy da dəlixanadır.
Bəli! O gündən ki, içi qarışır,
Dünya özü boyda dəlixanadır.

Nədənsə utanıb rıqqət içində
Bir az qızarsan da güleyşə kimi,
Başını dik saxla! Xiffət içində
Aşağıya salma bənövşə kimi.

Böyük dərdlərini uda-uda sən,
Göyün ətəyindən tutma heç zaman.
Göyün ətəyindən tuta-tuta sən,
Ətəkdə qalarsan həmişə, inan.

Ətək yaxşıdırsa, niyə ətəkdən
Yuxarıda durur göyün özü də.
– Yuxarı zirvədir! – deyir ürəkdən
Tarın, kamançanın, neyin özü də.

Sən zirvəyə qalxsan, bayrağa dönüb
İnamla özün də yüksələcəksən.
Üstəlik göyçin də dayağa dönüb
Zirvənin gözündə yüksələcəksən.

Demə zirvələrə qalxa bilmərəm,
Axı dizlərimdə daha hey yoxdur.
Demə şimşəksəm də çaxa bilmərəm,
Dünyada qorxudan mənfur şey yoxdur.

Alovlu döyüşdən söhbət düşəndə,
Sən nə saralardın, nə qoçunardın.
Yox! Yalnız yadına həsrət düşəndə,
Sarala-sarala sən uçunardın.

Mən nə zamandır ki, ağ varaqlarda
Həsrətin şəklini çəkirəm sözlə.
O zirvələşdikcə dağ varaqlarda,
Mənə yaman baxır rısxəndli gözlə.

Mən elə çəkirəm... Ancaq qələmim
O şəkli qurtara bilmir ki, bilmir.
Qismətdən izinsiz sənət aləmin
Hələ köməyimə gəlmir ki, gəlmir.

Yoxsa ildən-ilə keçən həsrətin
Yarımçıq şəkili daha bitərdi.
Vərəqdən vərəqə köçən həsrətin
Uzun səfəri də başa yetərdi.

Sanma nə zamandır qalıb avara,
Kimsəsiz sağırdır Vətən həsrəti.
Yox! Qərbət diyardan doğma diyara
Uzanan cığırdır Vətən həsrəti.

Kim ki öz mehriban elində deyil,
Kiçik ixtiyar da əlində deyil,
Yük yüküdür! Nə olsun belində deyil,
Dilində yağırdır Vətən həsrəti.

Haçansa, hardasa qalan Vətənin,
Milləti çiyinə alan Vətənin,
Köksünə arzular dolan Vətənin
Özündən ağırdır Vətən həsrəti.

Ürəkdir döyüşdə zireh geyən də,
Gah sevinc, gah daki kədər yeyən də...
Ancaq həzin-həzin – Vətən! – deyəndə,
Ürəyi bağırdır Vətən həsrəti.

Dünyaya gələndən cəsur olsa da,
Qürbətə düşəndə məğrur olsa da,
Təpədən-dırnağa qürur olsa da,
Yenə də fəğırdır Vətən həsrəti.

Dilsiz daş hardasa qərıbdır deyə,
Gıleyli-gıleyli göz dıkar göyə...
Deyirlər cansızdır vıdan... Bəs nıyə
Vıdanı ağırdır Vətən həsrəti.

Demirəm sənətdə hər şeydən qabaq
Bəlkə də qadırlər qadıriyəm mən.
Deyirəm bölünmüş dünyada ancaq
Vahid Azərbaycan şairiyəm mən.

Bu sahılli şair bir çıynındə... mən
İki çıynimdə də yük daşımışam.
Bir gözümdə günəş, bir gözümdə çən,
İki yük altında mərd yaşamışam.

Nə olsun xəyalla dolu beynimdə
Gah sazaq at çapıb, gah daki bürkü.
Yanaşı dolaşıb iki çıynimdə
Şımalın, cənubun nəğmələr yükü.

Mən bu sahildən də, o sahildən də
Eyni məharətlə yazmışam... gülüm!
Qoşa qəndildən də, tək qəndildən də
Eyni hərərətlə yazmışam, gülüm!

Təlatümlü çaylar axıb haylar tək
Hardasa dənizə qarışır tez-gec.
Mən də çaydım. Axdım. Başqa çaylar tək
Dənizdə dənizə qarışmadım heç.

Dedim dənizdə də bəlkə əbədi
Öz suyum, öz rəngim, öz səsim olsun!
Həyatın avazla dolu məbədi
Sənətdə həm zilim, həm pəsim olsun!

Mən neçə dalğayam! Saçaqlananda
Öz qeyrət məcrama sakit axıram.
Hardasa həqiqət ayaqlananda
Öz qeyrət məcramda şahə qalxıram.

Sanma ağ yelkənli bir qayıq kimi
Öz qeyrət məcramda boğuluram mən.
Yox! Boğulsam yenə bir balıq kimi
Öz qeyrət məcramda doğuluram mən.

Gülüm! Gələcəyə nikbin baxmayan
Kiçik ürək dərd yox, sərvət toplayır.
Bir əldən öpməyən, bir ev yıxmayan
Böyük ürək pul yox, hörmət toplayır.

Soruşma hamının dərdinə qalan
Ürəyim nə təhər böyüyüb belə?
Bil ki ürəyimi içinə dolan
Əzəmətli dərdlər böyüdüb elə.

Demə ki özündən yazırsan sən də,
Vətənin dərdini bəs kim daşıyır?
Yadında saxla ki, həmişə məndə
Tək özüm yox, həm də Vətən yaşayır.

Vətən torpaqsa da, sanma ülfətdə
Məqamdan ya kənar, ya uzaqdır o.
Yox! Yox! Həm sevgidə, həm də hörmətdə
Atadan-anadan o qabaqdır, o.

Sən Savalandakı dəyanətə bax,
Gör nəyim qalıbdır Çanaxbulaqda?
Sən kəndimizdəki ünsiyyətə bax,
Bulaq Çanaxdadır, çanax bulaqda.

Görə bilməz deyə könlümdə bəşər,
Gözümdə yaşatdım riyasızlığı.
Söhbət qorxmazlıqdan gedirsə əgər,
Cəsarətə qatma həyasızlığı.

Zamanın amansız tufanında mən,
Çalxandım, duruldum bir derya kimi.
Müdrək dincliyimin limanında mən,
Sandım ömrüm keçib bir rəya kimi.

Gözəl nemətlərlə dolsa da həyat,
Nədənsə gözləri yenə doymayır.
Səndən umduğunu alsa da həyat,
Sənin umduğuna məhəl qoymayır.

İtirdiyim çoxdur, yoxsa qazancım?
Bilmirəm! Təzadlar yoludur sinəm.
Əgər doğrudan da çoxsa qazancım,
Bəs niyə nisgillə doludur sinəm?

Yanında yatmıram dinc yatanların,
Döyüş bayrağıyam mən başlar üstdə.
Arxamca su deyil, daş atanların
Özləri yıxılır o daşlar üstdə...

Yenə də payızdır. Soyuq yollarda
Ağaclar alıxan ocaq kimidir.
Bir həzin nəğməsə həssas xallarda
Üzləri yandıran sazaq kimidir.

Bəlkə alçaq yolda ucalan çinar
Həmişə yerə yox, göyə baxıbdır.
Bahar həsrətilə qocalan çinar
Payızda saçına xına yaxıbdır.

Ağacların altı xəzəllə dolmuş,
Yarpaqlar dəstəylə dolanır yerdə.
Yox! Sanki həsrətdən saralıb-solmuş
Sevgi məktubları qalanır yerdə.

Deyirəm payız da payızlığıyla
Sarı yarpaqlarda məktublar yazır.
Axşamlar darıxan yalqızlığıyla
Nə təhər olacaq qürublar? Yazır.

Mənsə həsrət yüklü illər içində
Sənə bir məktub da yaza bilmədim.
Nəğməli sel oldum sellər içində,
Vətənə bir damla sıza bilmədim.

Demə yara həmdəm sevgi məktubu
Qələmlə varağa yazılan sözdür.
Yox! Gülüm! Ən məhrəm sevgi məktubu
Dil ilə dodağa yazılan sözdür.

Mən ki o nigaran səslənən sözü
Bulağın başında demişdim sənə.
Çoxdan ürəyimdə bəslənən sözü
İyirmi yaşında demişdim sənə.

Ömrüm addımlayan fəsillər kimi
Gah kənddə, gah daki şəhərdə keçdi.
İnqilab bayraqlı nəsillər kimi
Neçə-neçə günüm səngərdə keçdi.

Səngər hələ susan nərə olsa da,
Şimşəyə döndərər donmuş hünəri.
Səngər göz işləməz dərə olsa da,
Zirvəyə qaldırar qalib əsgəri.

Ayna! Gah silahla, gah da qələmlə
Mən səngərdən çıxıb səngərə girdim.
Dünya qovuşsa da dolu sinəmlə
Mən hələ nə məbəd, nə dəki pirdim.

Səndən söhbət açan şeirlərim də
Elə mənim sənə məktublarımdır.
Sabah sevgi saçan şeirlərim də
Mənim sənə yenə məktublarımdır.

Səni çağırıram güman içində,
Biz harda görüşək, özün də, harda?
Üfüqdən boylanan duman içində
Yollara yağış da ələnər, qar da...

Heç nə yağmasa da, sən baxıb göyə,
Şimşək nəfəsinlə alov saçırsan.
Mən buz əllərimi isidim deyə
Sənə uzadıram... Sənsə qaçırsan.

Qaçırsan qaç, sənə daha sözüm yox,
Dəli qəhqəhələr qoparma ancaq.
Məğruram! Heç nədə mənim gözüüm yox,
Sən də qürurumu aparma ancaq.

Sanma qalacağam mən yana-yana,
Sən şəhdə yuyunan gül olacaqsan.
Yox! Yox! Bil ki, mənsiz sən yana-yana
Ümman içində də kül olacaqsan.

Yanıldım! Köməksiz ola-ola sən
Hansı geniş yolu açə bilərsən?
Mənim ürəyimdə qala-qala sən
De hara, de hara qaça bilərsən?

Qaçan sən deyilsən, kim bilmir onu,
Dözümlü ömründən keçən illərdir.
Yollar ayrıcında gah həsrət donu,
Gah da görüş donu biçən illərdir.

Mənim ürəyimsə hələ odludur,
Bir səadət dilər ikimizə də.
O elə odludur, elə odludur,
İstisi bəs elər ikimizə də.

Dolu ürəyimi qoparsan, gülüm,
Mən odlu nəğməsi donan sinəyəm.
Dünyada sən hər şey taparsan, gülüm,
Yalnız məndən başqa... Mən bir dənəyəm!”

Epiloq

Həm şeir car çəkdi, həm dəki qəzəl,
Öz başına gələn başmaqçı olar.
Günəş camalını gizləyən gözəl
Həmişə yaşmağın dalında qalar.

Gülüm! Mən özgənin sevgisindən yox,
Öz başıma gələn sevgidən yazdım.
Kiminsə açdığı sərgisindən yox,
Özümün açdığım sərgidən yazdım.

Kim deyər özü mərd, hüsnü qüsursuz
 Sevgi dolu ömür bir sərgi deyil?
 Ya uğurlu olsun, ya da uğursuz,
 Sevgi məğrur başa bir sərki deyil?

Sevgi müqəddəsdır! Üstündə əssən,
 Təmiz qalacaqdır zümrüd yarpaq tək.
 Sevgi şəlalədir! Önünü kəssən,
 Hardansa çıxacaq gizli bulaq tək.

Yox! Yox! Ayrılıqlar zamanında biz
 Bil ki, nə yarpağıq, nə də bulağıq.
 Nakam məhəbbətin dastanında biz
 Əbədi qalacaq qoşa varağıq.

Gün o gün olsun ki, müxalif kimi
 Bizi qınamasın xəyal da, gülüm!
 O qoşa varağı müəllif kimi
 Özümüz oxuyaq vüsaldə, gülüm!

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Əli Tudə	5
Redaktordan	9

Fikirlər

Cəsərət	12
Hörmət	13
İsmət	14
İnad	15
Təvazö	18
İnanma	19
Qorxu	20
Yaxşılar	21
Xoş gəlir mənə	22
Minnətdar ol sən!	23
Fərq	24
Gətirin	25
Süfrə	26
Qonaq	28
Əbədi qonaq tək	28
Dəqiqə	30
Çatmaz	31

Duyğular

Ürək ağrısı	34
Yazıcılar evində	35
Səhəng	36
Təsadüf	41
Kitab sərgisinə baxarkən	44
Mən nə zaman dincəlirəm	46
Şeir günü	47
Çiçək dəstəsi	50
Bəstəkar qız	51
Ömrün yazı	52
Dedilər ki...	54
Ömrün illəri	55
Əklil	57

Hisslər

Gələr	60
Yenə də ehtiyac	61
Qəhrəmanlıq	62
Mirvari	65
Təzətər	66
Ad günü	67
Övlad	69
Qaranlıq düşürdü...	71
Gecə lövhəsi	72
Ay	73
Vida	74
Gənc alpinistlər	75
Alqışlar	77

Bakı misraları

Heykəllər şəhəri	80
Qızıl daraq	81
Ay Xəzər	83
Bakı küləyi	85
Tufanlardan güclülər	86
Fəhlə ürəyi	90
Güvənir	92
Memar	93
Memarın nəğməsi	94
İçərişəhər	96
Səadət sarayı	97
Bir saray var	98
Dostluq parkı	100
Fəxri xiyaban	102
Metrolar	104
Bakı vağzalı	105
Təyyarə meydanı	106
Gələcəyə səfər	107

Azərbaycan torpağı

Azərbaycan torpağı	110
Naxçıvan	112
Gəncə	114
Gözəllik önündə	116
Göllər gözəli	117
Qarabağ axşamları	118
Şamaxı	121
Göyçayda nar ağacı	122

Turş su	123
Gündən-günə, aydan-aya	124
Qürurla daşı	127

Kənd lövhələri

Salam	130
Çələng	131
Muğanda sarı buğda	133
Rayihə	135
Çilçıraq salxımlar	137
Xəzinə	138
Şərbət	140
Sədr	142
Briqadir	144
Kənd qızları	145
Bir dağ döşündə	147
Ətirli yarpaqlar	149
Sağıcı qız	152
Mexanizator qıza	153
Əməyin şöhrəti	155
Tarlada	157
Aqronom	158
Torpaqşünas	160
Bağban	161
Suçu	163

Qışda bahar

Yazda da, qışda da...	166
Zəriflik	166
Gözəldir	167

Yenə də gözəllik	168
Maral əfsanəsi	170
Ana ceyran	174
Yapıncı	176
Kəhər	177
Dağların qonağı	179
Qələbə müjdəsi	180
Qışda bahar	182
Təzə tənəklər	183
Kölgə	184
Aylı gecədə	185

Nəğməli dəniz

Xəzərin rəngi	188
Örnək	188
Xəzərin dalğaları	189
Bəstəkar dəniz	190
Sahildə düşüncələr	192
Dalğalar	192
Mayak	193
Günəş-dəniz	193
Qızıl qumlar üstündə	195
Dəniz lövhələri	196
Duzlu gözəl	198
Dəniz gözəlləri	198
Dəniz kənarında	199
Dəniz suyu	200
Qəribə təzad	201

Tel parıltısı	202
Çayın sonu	202
Qara qızıl – ağ qızıl	203

Məhəbbət dünyası

İlk sevgi	206
Elə gözəl var ki...	206
Gərək bilsin...	207
Sehirli gözlər	208
Yoxdur	209
Bir nəğmə deyək	209
Busə	210
Bir gözəl çimir	211
Biri xəbər aldı	212
İki xatirat	213
Sən də...	214
Əgər	215
Bir gözələ	217
Qız	219
Nadir gözəl	219
Təsəvvür	221
Tərsə üz	223
Düşəydi	224
Günah	225
Məni yıxan olmamış	226
Ayrı yuvaların quşları	227
Qonşu qız	228
Hər səhər	230

Bir cüt göyərçin	231
Toylu sevgi	232
Dodağım təşnədir	234
Doğma küçədə	234
Sənsiz	235
Qısqanma	236
Unutma	238

POEMALAR

Hicranlı sevgi	242
--------------------------	-----

ƏLİ TUDƏ
ÖMRÜN İLLƏRİ
VI cild

Redaktor *Natıq Cavadzadə*
Rəssam *Nazim Rzaquliyev*
Korrektor *Fidan Ramazanova*
Kompüter yığımı *Yaqut Rəhimova*
Kompüter işləri *Sevda Allahverdiyeva*

Kitab Natıq Əli Tudə oğlu Cavadzadənin
şəxsi vəsaiti ilə çap olunub.

Çapa imzalanmışdır 19.04.2016. Kağız formatı 60x90¹/16.
Fiziki çap vərəqi 21,0. Şerti çap vərəqi 21,0. Qarnituru Times.
Sifariş 1058. Tiraj 500.

“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.
Az 1073, Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə.
Tel.: (99412) 5380010. Faks: (99412) 5380014.
E-mail:azerb_nesch@mail.ru

